

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**Brüssel, 19. jaanuar 2024
(OR. en)**

2022/0099(COD)

PE-CONS 60/23

**ENV 1136
CLIMA 481
CODEC 1902**

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2024/...,**

...

**milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse
direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C 365, 23.9.2022, lk 44.

² Euroopa Parlamendi 16. jaanuari 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Nagu on sätestatud komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises, käivitati Euroopa roheline kokkuleppega liidu uus majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on muuta liit õiglaseks ja jõukaks nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks. Sellega kinnitati veel kord komisjoni ambitsiooni muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks ja saastevabaks maailmajaoks ning seati eesmärk kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud ohtude ja mõju eest, tagades samal ajal kaasava, ausa ja õiglase ülemineku, mille puhul ei jäeta kedagi kõrvale. Lisaks on liit võtnud kohustuse tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119³ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2022/591⁴ loodud kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi täielik rakendamine ning on võtnud kohustuse järgida ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja selle kestliku arengu eesmärke.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsus (EL) 2022/591, mis käsitleb Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (ELT L 114, 12.4.2022, lk 22).

- (2) Fluoritud kasvuhoonegaasid on inimese loodud kemikaalid, mis on väga tugeva toimega kasvuhoonegaasid ja sageli mitu tuhat korda tugevama toimega kui süsinikdioksiid (edaspidi „CO₂“). Koos CO₂, metaani ja dilaammastikoksiidiga kuuluvad fluoritud kasvuhoonegaasid ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppega⁵ (edaspidi „Pariisi kokkulepe“) hõlmatud kasvuhoonegaaside heidete rühma. Praegu moodustab fluoritud kasvuhoonegaaside heide 2,5 % liidu kasvuhoonegaaside koguheidest ja aastatel 1990–2014 see kahekordistus, samal ajal kui muude kasvuhoonegaaside heide vähenes.
- (3) Selleks et fluoritud kasvuhoonegaaside heite suurenemise suundumus ümber pöörata, võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 517/2014⁶. Komisjoni koostatud hinnangu kohaselt on fluoritud kasvuhoonegaaside heide tänu määrusele (EL) nr 517/2014 aasta-aastalt vähenenud. Aastatel 2015–2019 on fluorosüsivesinike (HFCd) tarnimine vähenenud 37 % tonnides ja 47 % CO₂ ekvivalenttonnides. Samuti on toimunud selge üleminek väiksema globaalse soojendamise potentsiaaliga alternatiivide, sealhulgas looduslike alternatiivide (nt õhk, CO₂, ammoniaak, süsivesinikud ja vesi) kasutamisele paljudes seadmetes, milles traditsiooniliselt kasutati fluoritud kasvuhoonegaase.

⁵ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195).

- (4) Valitsustevaheline kliimamuutuste paneel (IPCC) jõudis 2021. aasta eriaruandes järeldusele, et fluoritud kasvuhoonegaaside heidet tuleks kogu maailmas vähendada 2050. aastaks kuni 90 % võrreldes 2015. aastaga. Kuna kliimameetmeid tuleb võtta kiiresti, suurendas liit oma kliimaeesmärke määrusega (EL) 2021/1119. Kõnealuse määrusega on kehtestatud siduv liidu eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet (heide pärast sidumise mahaarvamist) 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada liidus hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalsus. Lisaks on liit suurendanud oma algset Pariisi kokkuleppe kohast riiklikult kindlaksmääratud panust vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 %, kehtestades uueks eesmärgiks vähemalt 55 %. Määruse (EL) nr 517/2014 hindamine näitab siiski, et liidu aegunud kliimaeesmärkide raames 2030. aastaks kavandatud heite vähendamist ei saavutata täielikult.
- (5) Kuna fluorosüivesinike heide kogu maailmas suureneb, otsustasid osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokoll (edaspidi „protokoll“) osalised 2016. aastal protokolliga tehtud ja liidu nimel nõukogu otsusega (EL) 2017/1541⁷ heaks kiidetud Kigali muudatuse (edaspidi „Kigali muudatus“) alusel vähendada järgmise 30 aasta jooksul järk-järgult fluorosüivesinike tootmist ja tarbimist rohkem kui 80 %. See tähendab, et kõik osalised peavad järgima fluorosüivesinike tarbimise ja tootmise vähendamise ajakava ning kehtestama litsentsimissüsteemi fluorosüivesinike impordi ja ekspordi ning aruandluse jaoks. Kigali muudatusega säästetakse käesoleva sajandi lõpuks hinnanguliselt kuni 0,4 C täiendavat soojenemist.

⁷ Nõukogu 17. juuli 2017. aasta otsus (EL) 2017/1541, mis käsitleb osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokolliga Kigali muudatuse Euroopa Liidu nimel sõlmimist (ELT L 236, 14.9.2017, lk 1).

- (6) On oluline, et käesoleva määrusega tagataks, et liit täidab pikas perspektiivis Kigali muudatusest tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi, eriti seoses fluorosüsivesinike tarbimise ja tootmise vähendamise ning aruandlus- ja litsentsimisnõuetega, eelkõige kehtestades tootmise järkjärgulise vähendamise ja lisades vähendamise etapid fluorosüsivesinike turule laskmise jaoks pärast 2030. aastat.
- (7) Mõned käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvad fluoritud kasvuhoonegaasid on per- ja polüfluoritud alküülühendid (PFAS) või sellised ained, mille puhul on tõestatud, et need lagunevad või võivad laguneda PFASideks. PFASid on kemikaalid, mis ei lagune ning millel võib olla negatiivne mõju tervisele ja keskkonnale. Kooskõlas ettevaatuspõhimõttega peaksid ettevõtjad kaaluma võimaluse korral selliste alternatiivide kasutamist, mis on tervisele, keskkonnale ja kliimale vähem kahjulikud. 2023. aastal esitati Euroopa Kemikaaliametile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁸ alusel ettepanek piirata PFASide, sealhulgas fluoritud kasvuhoonegaaside tootmist, turule laskmist ja kasutamist. PFASide võimalike piirangute kaalumisel peaksid komisjon ja liikmesriigid arvesse võtma nende alternatiivide kättesaadavust.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

- (8) Selleks et tagada kooskõla protokollis sätestatud kohustustega, tuleks fluorosüivesinike globaalse soojendamise potentsiaal IPCC neljanda hindamisaruande kohaselt välja arvutada ühe kilogrammi gaasi globaalse soojendamise potentsiaali ja ühe kilogrammi CO₂ globaalse soojendamise potentsiaali suhtena 100 aasta kohta. Muude fluoritud kasvuhoonegaaside puhul tuleks kasutada IPCC kuuendat hindamisaruannet. Arvestades, kui tähtis on kasvuhoonegaaside heite kiire vähendamine, et jätkata jõupingutusi Pariisi kokkuleppe kohase globaalse soojenemise 1,5 °C eesmärgi saavutamiseks, muutub kasvuhoonegaaside 20 aasta globaalse soojendamise potentsiaal üha olulisemaks. Sellega seoses tuleks võimaluse korral ette näha globaalse soojendamise potentsiaal 20 aasta kohta, et anda paremat teavet käesoleva määrusega hõlmatud ainete kliimamõju kohta. Komisjon peaks suurendama teadlikkust fluoritud kasvuhoonegaaside 20 aasta globaalse soojendamise potentsiaalidest.
- (9) Fluoritud ainete tahtlik heitmine atmosfääri, kui see on ebaseaduslik, on käesoleva määruse raske rikkumine ja tuleks sõnaselgelt keelata. Seadmete käitajad ja tootjad peaksid olema kohustatud vältima selliste ainete leket nii palju kui võimalik, sealhulgas tehes kõige olulisematele seadmetele lekkekontrolli. Kui fluoritud ainete heide on tehniliselt vajalik, peaksid käitajad võtma kõik tehniliselt ja majanduslikult teostatavad meetmed, et vältida nende ainete heitmist atmosfääri, sealhulgas eraldunud gaase kokku kogudes.

- (10) Sulfurüülfluoriid on veel üks väga tugev kasvuhoonegaas ja seda võib eralduda fumigeerimisel. Käitajad, kes kasutavad fumigeerimiseks sulfurüülfluoriidi, peaksid dokumenteerima nimetatud gaasi puhul kasutatud kogumismeetmed või kui kogumine ei ole tehniliselt või majanduslikult teostatav, siis esitama selle põhjused.
- (11) Võttes arvesse, et mõne fluoritud ühendi tootmise protsess võib põhjustada muude kõrvalsaadusena tekkinud fluoritud kasvuhoonegaaside heidet, tuleks fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmise tingimusena sellised kõrvalsaadused hävitada või edasiseks kasutamiseks kokku koguda. Tootjatelt ja importijatelt tuleks nõuda, et nad dokumenteeriksid leevendusmeetmed, mis on võetud selleks, et vältida tootmisprotsessi käigus trifluorometaani heidet, ning et nad esitaksid tõendid selle kõrvalsaaduste hävitamise või edasiseks kasutamiseks kokkukogumise kohta, kasutades parimat võimalikku tehnikat. Fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmisel tuleks esitada vastavusdeklaratsioon.

- (12) Fluoritud ainete heite vältimiseks on vaja kehtestada sätteid, mis käsitlevad ainete kokkukogumist toodetest ja seadmetest ning selliste ainete lekete vältimist. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid vahtplaste tuleks käsitleda vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2012/19/EL⁹. Et heidet võimalikult palju vähendada, tuleks kokkukogumise kohustust laiendada ka hooneomanikele ja töövõtjatele teatavate vahtplastide eemaldamisel hoonetest. Kuna fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumine, ringlussevõtt ja taasväärtustamine kujutab endast ringmajanduse põhimõtete kohaldamist, kehtestatakse ainete kokkukogumist käsitlevad sätteid võttes arvesse ka komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa uus tööstusstrateegia“, 11. märtsi 2020. aasta teatist „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“, 14. oktoobri 2020. aasta teatist „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas“, 5. mai 2021. aasta teatist „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“ ja 12. mai 2021. aasta teatist „Heas seisundis planeet kõigi jaoks – ELi tegevuskava: „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 38).

- (13) Jahutus- ja külmutusseadmete nõuetekohane toimimine sõltub suurel määral fluoritud kasvuhoonegaasidest ning need on elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmekäitluses üks kõige tähtsamaid kategooriaid. Kooskõlas põhimõttega, et saastaja maksab, ja selleks, et tagada nende kahjulike gaaside puhul nõuetekohane jäätmekäitus, on oluline, et kohustused, mis on seotud tootjate laiendatud vastutusega elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete puhul, hõlmaksid ka elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmetes sisalduvate või neis kasutatud fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemist. Direktiivis 2012/19/EL on sätestatud tootjate rahastamiskohustused seoses elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmetega. Nimetatud direktiivi täiendab käesolev määrus, nõudes, et tootjad rahastaksid käesoleva määruse I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumist, töötlemist, keskkonnaohutut kõrvaldamist, ringlussevõttu, taasväärtustamist või hävitamist, mis pärinevad neid gaase sisaldavatest või neil gaasidel põhinevatest toodetest ja seadmetest, mis kujutavad endast elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid.

- (14) Transpordivahendis asuvad külmutus- ja kliimaseadmed lekivad transpordi ajal tekkiva vibratsiooni tõttu eriti palju. Enamiku transpordivahendite käitajad peaksid tegema lekkekонтроlli või paigaldama sõidukitesse lekke tuvastamise süsteemid ning nendest liikuvatest seadmetest fluoritud kasvuhoonegaasid kokku koguma. Sarnaselt muude käesoleva määrusega hõlmatud seadmete käitajatele peaksid laevade pardal olevate külmutus- ja kliimaseadmete käitajad võtma ettevaatusabinõusid, et vältida fluoritud kasvuhoonegaaside leket, ning kui leke avastatakse, selle põhjendamatu viivitusega kõrvaldama. Kuna laevandus on rahvusvaheline valdkond, on oluline, et liit ja liikmesriigid teeksid oma pädevuse piires koostööd kolmandate riikidega, et vältida fluoritud kasvuhoonegaaside heidet kõnealuses sektoris, sealhulgas külmutus- ja kliimaseadmete laevadele paigaldamise, nende hoolduse või teeninduse, parandamise ning nendest gaaside kokkukogumise ajal. Käesoleva määruse rakendamise läbivaatamisel peaks komisjon hindama, kas piiramismeetmete kohaldamisala saab laiendada laevadele.

- (15) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1139¹⁰ ja selle rakendusaktides on sätestatud normid õhusõidukite komponentide hoolduse või teenindusega tegelevate füüsiliste isikute oskuste ja teadmiste kohta. Selleks et vältida fluoritud kasvuhoonegaaside tarbetut heidet lennundussektoris, sealhulgas külmutus- ja kliimaseadmete õhusõidukile paigaldamise, nende hoolduse või teeninduse, parandamise ja nendest gaaside kokkukogumise ajal, on asjakohane hõlmata nõutud oskused sertifitseerimistingimuste ja muude üksikasjalike tehniliste kirjelduste, nõuete täitmise aktsepteeritud meetodite ja juhendmaterjalide regulaarsel ajakohastamisel kõnealuse määruse kohaldamiseks.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (ELT L 212, 22.8.2018, lk 1).

- (16) Et aidata kaasa liidu kliimaeesmärkide saavutamisele ja julgustada sellise tehnoloogia kasutamist, mis kliimat ei mõjuta või mõjutab vähem ning mis võib hõlmata mürgiste, tuleohtlike või kõrge rõhu all olevate ainete kasutamist või muid asjakohaseid riske, peaksid liikmesriigid võtma sobivaid meetmeid, et vajadus oskustööjõu järele oleks kaetud ja et suur hulk füüsilisi isikuid, kes tegelevad fluoritud kasvuhoonegaaside ja tehnoloogiaga, mille abil asendatakse või vähendatakse fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamist, on koolitatud ja sertifitseeritud. Selliste meetmete hulka peaks kuuluma ka meetmed soojuspumpade sektoris, kus on vaja üha rohkem oskustöötajaid, pidades muu hulgas silmas komisjoni 18. mai 2022. aasta teatises „Kava „REPowerEU““ sätestatud eesmärgi, paigaldada ja hooldada uudsel külmaainetehnoloogial põhinevaid soojuspumpasid, mille suhtes kohaldatakse teistsuguseid ohutus- ja tehnilisi nõudeid. Näiteks võiksid liikmesriigid kasutada Euroopa oskuste tegevuskava raames käivitatud avaliku ja erasektori partnerluste pakutavat toetust, et suurendada koolitatud inimeste arvu. Koolitustel peaks antama teavet energiatõhususe aspektide, fluoritud kasvuhoonegaaside alternatiivide ning kohaldatavate eeskirjade ja tehniliste standardite kohta. Määruse (EL) nr 517/2014 alusel kehtestatud sertifitseerimis- ja koolitusprogrammid, mida võib integreerida riiklikesse kutseõppesüsteemidesse, tuleks läbi vaadata või neid tuleks kohandada, et võimaldada tehnikutel kasutada alternatiivseid tehnoloogiaid ohutult. Määruse (EL) nr 517/2014 alusel välja antud olemasolevad sertifikaadid peaksid jääma kehtima.

- (17) 2022. aasta mais esitas komisjon kava „REPowerEU“. Kava „REPowerEU“ sisaldab eesmärki võtta 2027. aastaks kasutusele 10 miljonit õhk-vesi soojuspumpa ja kahekordistada 2030. aastaks soojuspumpade kasutuselevõttu, nii et 2030. aastaks oleks kasutusel lisaks vähemalt 30 miljonit soojuspumpa. Arvestades, et käesolevas määruises sätestatud meetmete tulemusena läheb soojuspumpade sektor üle madalama globaalse soojendamise potentsiaaliga külmaainetele, võib kava „REPowerEU“ kohane soojuspumpade kasutuselevõtu suurendamine mõjutada fluorosüivesinike kättesaadavust liidu turul; see sõltub osaliselt alternatiivse tehnoloogia kasutuselevõttust turul enne IV lisa sätestatud turule laskmise keeldude jõustumist ja endiselt suurema globaalse soojendamise potentsiaaliga gaase vajavate soojuspumpade kasutuselevõttust. Komisjon peaks tähelepanelikult jälgima turusuundumusi, sealhulgas I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside hindade arengut, ning hindama vähemalt kord aastas, kas esineb tõsine nappus, mis võib ohustada kava „REPowerEU“ soojuspumpade kasutuselevõtu eesmärkide saavutamist. Kui komisjon leiab, et esineb nappus, peaks olema võimalik soojuspumpade sektorile anda täiendavaid fluorosüivesinike kvoote lisaks VII lisa sätestatud kvootidele.

- (18) Kui konkreetsete fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamisele on olemas sobivad alternatiivid, tuleks keelata turule lasta uusi külmutus-, kliima- ja tuletõrjeseadmeid ning fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid vahtplaste ja tehnilisi aerosoole. Eritingimustel ei kehtiks see keeld varuosade suhtes, mis on vajalikud juba paigaldatud, kasutusel olevate seadmete parandamiseks või hooldamiseks, et selliseid seadmeid saaks parandada ja hooldada kogu nende kasutusaja jooksul. Kui alternatiivid ei ole kättesaadavad või neid ei saa kasutada tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel või kui selliste alternatiivide kasutamisega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud, peaks komisjonil olema võimalik lubada erandit, et võimaldada selliste toodete ja seadmete turule laskmist maksimaalselt neljaks aastaks. Kõnealust erandit peaks olema võimalik pikendada, kui komisjon jõuab pärast uue põhjendatud eranditaotluse hindamist komiteemenetluse teel järeldusele, et alternatiivid ei ole ikka veel kättesaadavad.
- (19) Komisjon peaks julgustama Euroopa standardiorganisatsioone töötama välja asjakohased harmoneeritud standardid ja neid ajakohastama, et tagada käesolevas määruses sätestatud turule laskmise piirangute sujuv rakendamine. Liikmesriigid peaksid tagama, et riigisiseseid ohutusstandardeid ja ehituseeskirju ajakohastatakse vastavalt rahvusvahelistele ja Euroopa standarditele, sealhulgas Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni standarditele IEC 60335-2-89 ja IEC 60335-2-40.

(20) Praegu kasutatakse märkimisväärset osa liidus tarbitavatest fluorosüivesinikest ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks. On olemas alternatiive, näiteks dosaatorinhalaatorid, milles kasutatakse väiksema globaalse soojendamise potentsiaaliga fluoritud kasvuhoonegaase ja mis on alles hiljuti välja töötatud. Käesoleva määrusega lisatakse dosaatorinhalaatorite sektor fluorosüivesinike kvoodisüsteemi, luues seeläbi tööstusele stiimuli liikuda puhtamate alternatiivide poole. Et üleminek oleks sujuv, tagab dosaatorinhalaatorite sektori jaoks ette nähtud kvoodimehhanism 2025.–2026. aastaks täiskvoodi, mis vastab kõnealuse sektori värskeimale turuosale, ning jõuab kvoodisüsteemis osalevate muude sektorite tasemele ehk täieliku vähendamise määrani alles 2030. aastal. Fluorosüivesinikud, mida kasutatakse propellantidena dosaatorinhalaatorites, on hingamisteede haiguste, näiteks astma ja kroonilise obstruktiivse kopsuhaiguse patsientide tervise jaoks kriitilise tähtsusega. Dosaatorinhalaatorid on meditsiinitooted, mille suhtes kohaldatakse ranget hindamist, sealhulgas kliinilisi uuringuid, et tagada patsiendi ohutus. Komisjoni, liikmesriikide pädevate asutuste ja Euroopa Raviameti vaheline koostöö peaks hõlbustama väikese globaalse soojendamise potentsiaaliga fluoritud kasvuhoonegaase ja fluoritud kasvuhoonegaaside alternatiive kasutavate dosaatorinhalaatorite sujuvat heakskiitmisprotsessi, tagades seeläbi ülemineku puhtamatele lahendustele.

- (21) Kui tehniliselt sobivad alternatiivid on olemas ja kooskõlas liidu konkurentsipoliitikaga, tuleks keelata fluoritud kasvuhoonegaasidega töötavate uute elektrijaotlate kasutuselevõtt. Kui olemasolevat elektriseadmestikku on vaja laiendada, võib lisada ühe või mitu selliseid fluoritud kasvuhoonegaase kasutatavat elementi, mille globaalse soojendamise potentsiaal on sama nagu olemasolevatel elementidel, kui väiksema globaalse soojendamise potentsiaaliga fluoritud kasvuhoonegaase kasutatav tehnoloogia tooks kaasa kogu elektriseadmestiku väljavahetamise.
- (22) Et vähendada vajadust toota uut väävelheksafluoriidi (SF₆), tuleks suurendada olemasolevatest seadmetest pärit SF₆ taasväärtustamist. Ilma et see ohustaks elektrivõrkude ja elektrijaamade ohutut toimimist, tuleks vältida varem kasutamata SF₆ kasutamist elektrijaotlates, kui see on tehniliselt teostatav ja kui on võimalik kasutada taasväärtustatud või ringlussevõetud SF₆.
- (23) Selleks et vähendada külmutus- ja kliimaseadmete ning soojuspumpade käitamise kaudset mõju kliimale, tuleks selliste seadmete maksimaalset energiatarbimist, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ¹¹ alusel vastu võetud asjakohastes rakendusmeetmetes, pidada jätkuvalt aluseks, et vabastada teatavat liiki seadmed fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamise keelust.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

- (24) Fluoritud kasvuhoonegaaside ühekordselt täidetavad mahutid tuleks keelata, kuna nende mahutite tühjendamisel jääb neisse paratamatult teatav kogus külmaainet, mis seejärel eraldub atmosfääri. Käesoleva määrusega tuleks keelata nende eksport, import, turule laskmine, edasine tarnimine või turul kättesaadavaks tegemine ja kasutamine, välja arvatud kasutamiseks laboris ja analüüside tegemiseks. Tagamaks, et fluoritud kasvuhoonegaaside korduvtäidetavaid mahuteid korduvtäidetakse, mitte ei kõrvaldata kasutuselt, tuleks nende turule laskmisel nõuda ettevõtjatelt vastavusdeklaratsiooni esitamist, mis sisaldab tõendeid meetmete kohta, mis on võetud korduvtäidetavate mahutite tagastamiseks korduvtäitmise eesmärgil.

(25) Kigali muudatusest saadik on keelatud eksportida fluorosüsivesinikke riikidest, kes on protokolliosalised, protokolliga ühinemata riikidesse. See keeld on oluline samm fluorosüsivesinike kasutuse järkjärgulise vähendamise suunas. Mitu protokolliosalist leiab siiski, et see keeld ei ole piisav fluorosüsivesinike ekspordiga seotud keskkonnaprobleemide lahendamiseks. Mitmed protokolliosalistest arengumaad on tõstatanud probleemi, et teised protokolliosalised ekspordivad nende turgudele ebatõhusaid külmutus- ja kliimaseadmeid, milles kasutatakse vananenud külmaaineid ja suure globaalse soojendamise potentsiaaliga külmaaineid, suurendades seega hooldustööde vajadust. Selline olukord on eriti problemaatiline arenguriikides, kus ressursid ja suutlikkus lekete piiramiseks ja gaaside kokkukogumiseks on piiratud, samuti kasutatud seadmete puhul, mille eeldatav järelejäänud kasutusiga on lühike, ja seadmete puhul, mis on uued, kuid oma kasutusea lõpus. Kliimamuutuste leevendamiseks tehtavate liidu ülemaailmsete jõupingutuste raames, et toetada protokollis eesmärkide saavutamist, ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1005/2009¹² juba sätestatuga on asjakohane keelata teatavate suure globaalse soojendamise potentsiaaliga fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate kasutatud ja uute seadmete eksport. Kõnealune ekspordikeeld peaks kehtima ainult juhul, kui seadmete suhtes kohaldatakse IV lisa kohast keeldu ja samal ajal vastavad need artikli 22 lõikes 3 sätestatud nõuetele.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 1).

- (26) Selleks et hõlbustada fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete turule laskmise keeldude ning neile kehtivate piirangute täitmise tagamist, sealhulgas mahutites turule laskmisel, on oluline kehtestada nende kaupade jaoks vajalikud märgistamisnõuded.
- (27) Kui desfluraani kasutatakse inhalatsioonianesteetikumina, vabaneb see väga tugev kasvuhoonegaas keskkonda. Kuna olemas on ka ohutumaid alternatiive, peaks desfluraani kasutamine olema lubatud üksnes juhul, kui neid alternatiive ei saa meditsiinilistel põhjustel kasutada. Kui desfluraani kasutamiseks tehakse erand, tuleks see nagu kõik muudki gaasid kokku koguda ning tervishoiuasutus peaks säilitama tõendid erandi meditsiinilise põhjenduse kohta.
- (28) Protokollide rakendamiseks, sealhulgas fluorosüivesinike koguste järkjärguliseks vähendamiseks peaks komisjon jätkuvalt eraldama kõikidele tootjatele ja importijatele eraldi kvoodid fluorosüivesinike turule laskmiseks, tagamaks, et protokollide alusel lubatud üldist koguselist piirnormi ei ületata. Komisjonil peaks erandkorras olema võimalik teha kuni neljaks aastaks erand, millega vabastatakse kvoodisüsteemist fluorosüivesinikud, et kasutada neid eriomastes rakendustes või eriomastes toote- või seadmekategooriates. Erandit peaks olema võimalik pikendada, kui komisjon jõuab pärast uue põhjendatud eranditaotluse hindamist komiteemenetluse teel järeldusele, et alternatiivid ei ole ikka veel kättesaadavad. Selleks et kaitsta turule lastud fluorosüivesinike koguste järkjärgulise vähendamise terviklikkust, tuleks liidu kvoodisüsteemis jätkuvalt võtta arvesse seadmetes kasutatavaid fluorosüivesinikke.

- (29) Algselt põhines iga üksiku tootja ja importija jaoks kontrollväärtuste arvutamine ja kvoodi eraldamine fluorosüivesinike kogusel, mille kohta nad teatasid, et see on turule lastud võrdlusperioodil ajavahemikul 2009–2012. Selleks et mitte välistada ettevõtjate turule tulekut või nende tegevuse laiendamist, tuleks väiksem osa maksimaalsest üldkogusest reserveerida tootjatele ja importijatele, kes ei ole fluorosüivesinikke varem turule lasknud, ning tootjatele ja importijatele, kelle jaoks on määratud kontrollväärtus ja kes soovivad neile eraldatavat kvooti suurendada.
- (30) Komisjon peaks iga kolme aasta tagant toimuva kontrollväärtuste ja kvootide ümberarvutamisega tagama, et ettevõtjatel lubatakse jätkata tegevust nende poolt viimastel aastatel turule lastud keskmiste koguste alusel, sealhulgas ettevõtjatel, kelle jaoks ei olnud varem kontrollväärtust määratud.
- (31) Komisjon esitab liidu nimel osoonisekretariaadile igal aastal aruande protokollil alusel kontrollitud fluorosüivesinike impordi ja ekspordi kohta. Kuigi fluorosüivesinike tootmist ja hävitamist käsitleva aruandluse eest vastutavad liikmesriigid, peaks komisjon esitama nende tegevuste kohta esialgsed andmed, et hõlbustada osoonisekretariaadil liidu tarbimise varajast arvutamist, samuti peaks ta esitama andmed HFC-23 heitkoguste kohta. Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni käsitlevat klauslit laiendavate teadete puudumisel peaks komisjon jätkama aastaaruannete esitamist, tagades ühtlasi, et liikmesriikidele antakse piisavalt aega komisjoni esitatud esialgsete andmete läbivaatamiseks, et vältida vastuolusid.

- (32) Võttes arvesse eraldatud kvoodi turuväärtust, on asjakohane nõuda selle eraldamise eest tasu. Sellega välditakse turu edasist killustumist nende ettevõtjate kahjuks, kes vajavad fluorosüivesinikke ja sõltuvad juba fluorosüivesinike kauplemisest kahaneval turul. Eeldatakse, et ettevõtjad, kes otsustavad mitte taotleda kvote ega maksta kvootide eest, millele neil oleks õigus kontrollväärtuste arvutamisele eelnenud aastal või aastatel, on otsustanud turult lahkuda ja seega ei määrata nende jaoks uut kontrollväärtust. Osa tuludest tuleks kasutada halduskulude katmiseks.
- (33) Selleks et säilitada mahtkaubana tarnitavate fluorosüivesinike turu paindlikkus, peaks ettevõtjatel, kellele on kindlaks määratud kontrollväärtused, olema võimalik kanda kvote üle teisele liidu tootjale või importijale või teisele tootjale või importijale, keda esindab liidus ainuesindaja.
- (34) Komisjon peaks looma keskse F-gaaside portaali ja seda käitama, et hallata fluorosüivesinike turule laskmise kvote, asjaomaste ettevõtjate registreerimist ning aruandlust kõigi turule lastud ainete ja seadmete kohta, eelkõige juhul, kui seadmed on eeltäidetud fluorosüivesinikega, mida ei ole enne seadme täitmist turule lastud. Selleks et F-gaaside portaal saaks registreeruda ainult tegelikud kauplejad, tuleks kehtestada eritingimused. Kehtiv registreering F-gaaside portaalil peaks kujutama endast litsentsi ning see on protokolliga kohaselt oluline nõue, et jälgida fluorosüivesinikega kauplemist ja ennetada sellega seotud ebaseaduslikku tegevust.

- (35) Selleks et tagada automaatne, reaajas toimuv tollikontroll saadetise tasandil ning teabe elektrooniline vahetamine ja säilitamine kõigi fluoritud kasvuhoonegaaside ning käesoleva määrusega hõlmatud ja liikmesriikide tollile (edaspidi „toll“) esitatud toodete ja seadmete saadetiste kohta, on vaja ühendada F-gaaside portaal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2399¹³ alusel loodud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga (edaspidi „ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond“).
- (36) Et oleks võimalik jälgida käesoleva määruse tulemuslikkust, tuleks aruandluskohustuste kohaldamisala laiendada ka teistele fluoritud ainetele, millel on märkimisväärselt suur globaalse soojendamise potentsiaal või millega võidakse fluoritud kasvuhoonegaase tõenäoliselt asendada. Samal põhjusel tuleks teatada ka fluoritud kasvuhoonegaaside hävitamisest ning nende gaaside importimisest liitu toodetes ja seadmetes. Tuleks kehtestada vähese tähtsusega koguste künnised, et vältida ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust, eriti komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹⁴ lisas määratletud mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kui see ei too kaasa protokollitäitmata jätmist.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2399, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (ELT L 317, 9.12.2022, lk 1).

¹⁴ Euroopa Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- (37) Tagamaks, et aruanded ainete märkimisväärsete koguste kohta on täpsed ja et eeltäidetud seadmetes sisalduvaid fluorosüsivesinikke on liidu kvoodisüsteemis arvesse võetud, tuleks nõuda sõltumatu kolmanda isiku poolset kontrolli.
- (38) Selleks et tagada Pariisi kokkuleppe alusel heitkoguseid käsitlevate aruannete kvaliteet, tuleb fluoritud kasvuhoonegaaside heite aruandluse puhul kasutada kindlasti järjepidevaid ja kvaliteetseid andmeid. Fluoritud kasvuhoonegaaside heidet käsitlevate aruandlussüsteemide kehtestamine liikmesriikide poolt tagaks tiheda seostatuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1999¹⁵. Selliseid heite aruandlussüsteeme võiks märkimisväärselt parandada see, kui ettevõtted koguksid käesoleva määruse alusel andmeid seadmetest lekkinud fluoritud kasvuhoonegaaside kohta. See peaks samuti kaasa tooma fluoritud kasvuhoonegaaside heite parema hindamise riiklike kasvuhoonegaaside inventuuride käigus.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

- (39) Tollikontrolli hõlbustamiseks on oluline täpsustada teavet, mis tuleb esitada tollile käesoleva määrusega hõlmatud gaaside, toodete ja seadmete impordi ja ekspordi korral, samuti tolli ja asjakohasel juhul turujärelevalveasutuste ülesandeid nende ainete, toodete ja seadmete impordi- või ekspordikeeldude ja -piirangute rakendamisel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1020¹⁶, milles on sätestatud liidu turule sisenevate toodete turujärelevalve ja kontrolli reeglid, kehtib käesoleva määrusega hõlmatud ainete, toodete ja seadmete kohta, kui puuduvad erisätted turujärelevalve ja täitmise tagamise konkreetsete aspektide täpsemaks reguleerimiseks. Kui käesoleva määrusega kehtestatakse erisätted, näiteks tollikontrolli kohta, on kõnealused erisätted ülimuslikud ja täiendavad määrusega (EL) 2019/1020 sätestatud reegleid. Keskkonnakaitse tagamiseks peaks käesolev määrus kehtima kõigi selliste fluoritud kasvuhoonegaaside tarneviiside kohta, mille suhtes kohaldatakse käesolevat määrust, sealhulgas määruse (EL) 2019/1020 artiklis 6 osutatud kaugmüügi suhtes.
- (40) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, mis hõlmavad ka konfiskeerimist ja arestimist, et vältida käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ja toodete või seadmete ebaseaduslikku sissetoomist liitu või väljaviimist liidust. Igal juhul tuleks keelata käesoleva määrusega hõlmatud ebaseaduslikult imporditud gaaside, toodete või seadmete reeksport.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1).

- (41) Liikmesriigid peaksid tagama, et käesoleva määruse alusel kontrollle tegevate tolliasutuste töötajatel või muudel riigisiseste õigusnormide kohaselt volitatud töötajatel on asjakohased vahendid ja teadmised, mis nad on saanud näiteks neile võimaldatud koolituselt, ning et nad on piisavalt varustatud, et lahendada käesoleva määrusega hõlmatud gaaside, toodete ja seadmetega ebaseadusliku kaubanduse juhtumeid. Liikmesriigid peaksid määrama tolliasutused või muud kohad, mis vastavad kõnealustele tingimustele ja on seetõttu volitatud tegema tollikontrolli impordi, ekspordi ja transiidi puhul.
- (42) Koostöö ja vajaliku teabe vahetamine kõigi käesoleva määruse rakendamises osalevate liikmesriikide pädevate asutuste, nimelt tolli, turujärelevalveasutuste, keskkonnaasutuste ja muude kontrolliülesandeid täitvate pädevate asutuste vahel, liikmesriikide vahel ja komisjoniga on äärmiselt oluline, et võidelda käesoleva määruse rikkumiste, eelkõige ebaseadusliku kaubanduse vastu. Kuna tolli riskiteabe vahetamine on konfidentsiaalne, tuleks selleks kasutada tolli riskijuhtimissüsteemi.
- (43) Komisjon peaks kasutama käesoleva määrusega komisjonile pandud ülesannete täitmisel ja selleks, et edendada pädevate asutuste ja komisjoni vahelist koostööd ja piisavat teabevahetust fluoritud kasvuhoonegaaside nõuetele vastavuse kontrolli ja nende ainetega ebaseadusliku kaubanduse korral komisjoni otsusega 1999/352/EÜ, ESTÜ, Euratom¹⁷ asutatud Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) abi. OLAFil peaks olema juurdepääs kogu teabele, mis on vajalik tema ülesannete täitmise hõlbustamiseks.

¹⁷ Komisjoni 28. aprilli 1999. aasta otsus 1999/352/EÜ, ESTÜ, Euratom, millega asutatakse Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) (EÜT L 136, 31.5.1999, lk 20).

- (44) Alates 2028. aastast tuleks keelata fluorosüsivesinike ning neid sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete import protokolliga ühinemata riigist ja eksport sellisesse riiki. Protokolliga nähakse ette keeld alates 2033. aastast, selle varasema kohaldamise eesmärk käesoleva määruse alusel on tagada, et Kigali muudatuse kohased üleilmsed fluorosüsivesinike vähendamise meetmed tooksid kliimale kavandatud kasu võimalikult kiiresti.
- (45) Liikmesriigid peaksid tagama, et kui ettevõtjad rikuvad käesolevat määrust, kohaldatakse nende suhtes mõjusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi.
- (46) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada normid, mis näevad ühe ja sama rikkumise eest ette kas kriminaal- või halduskaristuse või mõlemad. Kui liikmesriigid kohaldavad sama rikkumise eest nii kriminaal- kui ka halduskaristust, ei tohiks kõnealused karistused minna vastuollu õigusega mitte sattuda kohtu alla ega saada sama kuriteo eest karistada mitu korda (*ne bis in idem*) Euroopa Liidu Kohtu tõlgenduses.

(47) Liikmesriikide pädevad asutused, sealhulgas keskkonnaasutused, turujärelevalveasutused ja toll, peaksid tegema kontrollid, kasutades riskipõhist käsitust, et tagada vastavus käesolevale määrusele. Selline käsitus on vajalik selleks, et kontrollida tegevust, mille puhul on käesoleva määrusega hõlmatud fluoritud kasvuhoonegaaside ebaseadusliku kaubanduse või keskkonda heitmise oht kõige suurem. Lisaks peaksid pädevad asutused tegema kontrollid, kui neil on tõendeid või muud asjakohast teavet võimalike rikkumiste kohta. Kui see on asjakohane, tuleks selline teave vajalikus mahus edastada tollile, et teha enne kontrolli riskianalüüs vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹⁸ artiklile 47. Kui pädevad asutused on tuvastanud käesoleva määruse rikkumise, on oluline tagada, et karistuste määramise järelkontrolli eest vastutavaid pädevaid asutusi teavitatakse, et nad saaksid vajaduse korral määrata asjakohase karistuse.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

- (48) Rikkumisest teavitajad võivad anda liikmesriikide pädevatele asutustele uut teavet, mis võib aidata pädevatel asutustel avastada käesoleva määruse rikkumisi ja võimaldada neil määrata karistusi. Seetõttu tuleks tagada, et kehtestatakse asjakohane kord, mis võimaldab rikkumistest teavitajatel teavitada pädevaid asutusi käesoleva määruse tegelikust või võimalikust rikkumisest ning kaitseb neid tõhusalt survemeetmete eest. Selleks tuleks sätestada, et käesoleva määruse rikkumistest teatamise ja sellistest rikkumistest teavitavate isikute kaitse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937¹⁹.
- (49) Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on isikule liidu õigusest tulenevate õiguste kohtuliku kaitse tagamine liikmesriikide kohtute ülesanne. Lisaks kohustab Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 19 lõige 1 liikmesriike nägema ette tulemusliku õiguskaitse tagamiseks vajaliku kaebeõiguse liidu õigusega hõlmatud valdkondades. Sellega seoses peaksid liikmesriigid tagama, et üldsusel, sealhulgas füüsilistel ja juriidilistel isikutel, on juurdepääs õiguskaitsele kooskõlas kohustustega, mille liikmesriigid on võtnud 25. juuni 1998. aasta keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni²⁰ (edaspidi „Århusi konventsioon“) alusel.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

²⁰ ELT L 124, 17.5.2005, lk 4.

- (50) Komisjon peaks looma nõuandefoorumi. Nõuandefoorum peaks tagama liikmesriikide esindajate ja asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas keskkonnaorganisatsioonide esindajate, tervishoiutöötajate ja patsientide ühenduste esindajate ning tootjate, käitajate ja sertifitseeritud isikute esindajate tasakaalustatud osalemise. Asjakohasel juhul tuleks nõuandefoorumi töösse kaasata Euroopa Ravimiamet.
- (51) Õiguskindluse suurendamiseks tuleks käesoleva määruse kohaselt direktiivi (EL) 2019/1937 kohaldatavust käesoleva määruse rikkumisest teatamisele ja sellistest rikkumistest teavitavate isikute kaitsele kajastada direktiivis (EL) 2019/1937. Seetõttu tuleks direktiivi (EL) 2019/1937 lisa vastavalt muuta. Liikmesriigid peavad tagama, et see muudatus kajastuks nende ülevõtmismeetmetes, mis on vastu võetud kooskõlas nimetatud direktiiviga, kuigi direktiivi (EL) 2019/1937 kohaldatavus käesoleva määruse rikkumisest teatamise ja rikkumistest teavitavate isikute kaitse suhtes ei sõltu ei sellest muudatusest ega riiklike ülevõtmismeetmete kohandamisest.
- (52) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, otsustamaks järgmiste küsimuste üle:
- millised tõendid tuleb esitada muude fluoritud ainete tootmise käigus kõrvalsaadusena tekkinud trifluorometaani hävitamise või kokkukogumise kohta;
 - lekkekontrolli nõuded;

- dokumentide vorming, koostamine ja säilitamine;
- sertifitseerimisprogrammide ja koolitustunnistuste miinimumnõuded ja sertifitseerimis- ja koolitusprogrammide teatamise vorm;
- nõuded, mis käsitlevad siduva korra seisukohast oluliste sätete lisamist vastavusdeklaratsiooni, mis tõendab, et korduvtäidetavaid mahuteid on võimalik korduvtäitmiseks tagastada;
- ajaliselt piiratud erandid toodetele ja seadmetele, mille suhtes kehtib elektriyaotlate turule laskmise või kasutusele võtmise keeld;
- märgiste vorm;
- ajaliselt piiratud erandid hoolduse või teenindusega seotud keeldudest, mis puudutavad teatava globaalse soojendamise potentsiaaliga fluorosüsivesinike kasutamist külmutus- ja kliimaseadmetes ning soojuspumpades;
- fluorosüsivesinike tootjate tootmisõiguste kindlaksmääramine;
- tootjate ja importijate jaoks kontrollväärtuste määramine fluorosüsivesinike turule laskmiseks;
- tasumisele kuuluva summa maksmise üksikasjalik kord;

- eeltäidetud seadmete vastavusdeklaratsioonide ja nende tõendamise ning tõendajate akrediteerimise üksikasjalik kord;
- F-gaaside portaali tõrgeteta toimimine ja selle ühilduvus ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga;
- erandid teatavate toodete ja seadmete ekspordikeeldudest,
- lubade andmine kauplemiseks üksustega, mis ei ole protokolliga hõlmatud ning
- aruandluse tõendamise ja audiitorite akrediteerimise üksikasjad ning aruannete esitamise vorm.

Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²¹.

- (53) Selleks et täiendada või muuta käesoleva määruse teatavaid mitteolemuslikke osi, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte seoses järgmisega:
- loetelu koostamine toodetest ja seadmetest, mille puhul fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumine või hävitamine on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, ning määrata kindlaks kasutatav tehnoloogia;

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- artikli 12 lõigetes 4–14 sätestatud märgistamisnõuded, kui see on kaubanduse või tehnoloogia arengut silmas pidades asjakohane;
- fluorosüivesinike väljaarvamine kvoodinõuetest vastavalt protokolliosaliste otsusele;
- kvootide eraldamiseks tasumisele kuuluvad summad ja järelejäänud kvootide eraldamise mehhanism inflatsiooni kompenseerimiseks;
- VII lisa, et lubada turule lasta lisaks VII lisas sätestatud kvootidele ka I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase;
- kriteeriumid, mida liikmesriikide pädevad asutused peavad kontrollide tegemisel arvesse võtma;
- kontrollitavad nõuded ajutisele ladustamisele või tolliprotseduuridele suunatud ainete ning toodete ja seadmete seireks;
- turule lastud fluoritud kasvuhoonegaaside jälgimismeetodid;
- normid, mida kohaldatakse mis tahes riigist või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonist imporditud ja sinna eksporditud toodete ja seadmete vabasse ringlusse lubamise ning ekspordi suhtes;
- loetellu kantud gaaside globaalse soojendamise potentsiaali ajakohastamine ning

- I, II ja III lisas esitatud gaaside loetelu, kui protokollil alusel asutatud hindamiskomisjon või mõni muu samaväärne asutus on leidnud, et sellistel gaasidel on märkimisväärne mõju kliimale ning kui selliseid gaase eksporditakse, imporditakse, toodetakse või lastakse turule märkimisväärses kogustes.

On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²² sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

²² ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (54) Üksikisikute kaitset seoses isikuandmete töötlemisega liikmesriikide poolt reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679²³ ning üksikisikute kaitset seoses isikuandmete töötlemisega komisjoni poolt reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725²⁴, eelkõige seoses andmetöötlemise konfidentsiaalsuse ja turvalisusega, isikuandmete edastamisega komisjonilt liikmesriikidele, andmetöötlemise seaduslikkusega ja andmesubjektide õigusega saada teavet ning pääseda juurde nende isikuandmetele ja neid andmeid parandada.
- (55) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas oma ametlikud märkused 23. mail 2022.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (56) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt fluoritud kasvuhoonegaaside heite suurenemise vältimist, et aidata kaasa liidu kliimaeesmärkide saavutamisele, ja tagada, et fluorosüivesinikega seotud kohustused oleksid protokolliga kooskõlas, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid käsitletavate keskkonnaprobleemide piiriülese olemuse ning käesoleva määruse mõju tõttu liidusisesele ja -välisele kaubavahetusele paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (57) Määruses (EL) nr 517/2014 tuleb teha mitmeid muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune määrus tunnistada kehtetuks ja asendada käesoleva määrusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1 *Reguleerimisese*

Käesolevas määruses

- a) sätestatakse õigusnormid fluoritud kasvuhoonegaaside piiramiseks, kasutamiseks, kokkukogumiseks, ringlussevõtuks, taasväärtustamiseks ja hävitamiseks ning sellega seotud lisameetmed, nagu sertifitseerimine ja koolitus, mis hõlmavad fluoritud kasvuhoonegaaside ja alternatiivsete, fluorimata ainete ohutut käitlemist;
- b) kehtestatakse fluoritud kasvuhoonegaaside ning teatavate fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete tootmise, impordi-, ekspordi-, turule laskmise, edasise tarnimise ja kasutamise tingimused;
- c) kehtestatakse fluoritud kasvuhoonegaaside eriotstarbel kasutamise tingimused;
- d) kehtestatakse fluorosüivesinike turule laskmise koguselised piirnormid;
- e) kehtestatakse aruandlust käsitlevad normid.

Artikkel 2
Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse

- a) I, II ja III lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside suhtes, mis esinevad kas eraldiseisva ainenä või seguna, ning
- b) selliste toodete ja seadmete ning nende osade suhtes, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või mis põhinevad neil gaasidel.

Artikkel 3
Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „globaalse soojendamise potentsiaal“ või „GWP“ – kasvuhoonegaasi mõju kliima soojenemisele võrreldes süsinikdioksiidi (edaspidi „CO₂“) põhjustatud mõjuga, mis on välja arvatud ühe kilogrammi kasvuhoonegaasi globaalse soojendamise potentsiaali ja ühe kilogrammi CO₂ globaalse soojendamise potentsiaali suhtena 100 aasta kohta, nagu on sätestatud I, II, III ja VI lisas, ning segude puhul mõju, mis on välja arvatud vastavalt VI lisale, kui ei ole sätestatud teisiti;
- 2) „segu“ – aine, mis koosneb kahest või enamast ainest, millest vähemalt üks on I, II või III lisas loetletud aine;

- 3) „CO₂ ekvivalenttonn“ – kasvuhoonegaaside kogus väljendatuna kasvuhoonegaaside kaalu ja nende globaalse soojendamise potentsiaali korrutisena tonnides;
- 4) „fluorosüivesinikud“ või „HFCd“ – I lisa 1. jaos loetletud ained või segud, mis sisaldavad vähemalt üht neist ainetest;
- 5) „käitaja“ – ettevõtja, kellel on tegelik kontroll käesoleva määrusega hõlmatud toodete, seadmete või rajatiste tehnilise toimimise üle, või omanik, kelle liikmesriik on määranud konkreetsetel juhtudel käitaja kohustuste eest vastutavaks;
- 6) „turule laskmine“ – tolli poolt liidus vabasse ringlusse lubamine või liidus esimest korda teisele isikule tasu eest või tasuta tarnimine või kättesaadavaks tegemine või oma tarbeks toodetud ainete, toodete või seadmete kasutamine;
- 7) „import“ – ainete, toodete ja seadmete sissetoomine liidu tolliterritooriumile, kui territooriumile laieneb ratifitseeritud osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokoll (edaspidi „protokoll“), sealhulgas ajutine ladustamine ja määruse (EL) nr 952/2013 artiklites 201 ja 210 osutatud tolliprotseduurid;
- 8) „eksport“ – ainete, toodete ja seadmete väljaviimine liidu tolliterritooriumilt, kui territooriumile laieneb ratifitseeritud protokoll;

- 9) „hermeetiliselt suletud seade” – seade, milles kõik fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldavad osad on tootja valdustes tootmise käigus tihendatud keevitamise, kõvajoodisjootmise või selliste samalaadsete püsiliidete kasutamise teel, mis võivad sisaldada kaetud ventiile või kaetud teenindusavasid, mis võimaldavad nõuetekohast parandamist või kõrvaldamist, ja mille suletud süsteemi ühenduste testitud lekkemäär on vähem kui 3 grammi aastas rõhu all, mis vastab vähemalt veerandile suurimast lubatavast rõhust;
- 10) „mahuti“ – anum, mis on peamiselt ette nähtud fluoritud kasvuhoonegaaside vedamiseks või ladustamiseks;
- 11) „kokkukogumine“ – mahutitest, toodetest ja seadmetest pärit fluoritud kasvuhoonegaaside kogumine ja ladustamine hoolduse või teeninduse ajal või enne mahutite, toodete või seadmete kõrvaldamist;
- 12) „ringlussevõtt“ – kokkukogutud fluoritud kasvuhoonegaasi korduskasutamine pärast põhilist puhastusprotsessi, sealhulgas filtreerimist ja kuivatamist;
- 13) „taasväärtustamine“ – kokkukogutud fluoritud kasvuhoonegaasi taastöötlemine selleks loa saanud taasväärtustamisrajatistes, millel on asjakohased seadmed ja protseduurid selliste ainete taasväärtustamiseks ning kus on võimalik hinnata nõutava kvaliteedi taset ning seda kinnitada, et selle töomadused oleksid samaväärsed varem kasutatava ainega, võttes arvesse selle kavandatavat kasutusala;

- 14) „hävitamine“ – fluoritud kasvuhoonegaasi püsiv muundamine või lagundamine nii täielikult kui võimalik üheks või mitmeks püsivaks aineks, mis ei ole fluoritud kasvuhoonegaas;
- 15) „kasutuselt kõrvaldamine“ – fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote või seadme käitamise või kasutamise püsiv lõpetamine, sealhulgas käitise lõplik seiskamine;
- 16) „parandamine“ – vigastatud või lekkiva fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava või neil gaasidel põhineva toote või seadme remont, sealhulgas neid gaase sisaldava või sisaldama kavandatud toote või seadme osa remont;
- 17) „paigaldamine” – kahe või enama fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava või sisaldama kavandatud seadme või kontuuri ühendamine eesmärgiga paigaldada süsteem kohta, kus seda käitama hakatakse, sealhulgas toimingud, millega ühendatakse süsteemi gaasi transportivad osad kontuuri ahelaks, olenemata sellest, kas süsteemi on pärast paigaldamist vaja ainet lisada või mitte;
- 18) „hooldus või teenindus“ – toimingud, välja arvatud kokkukogumine vastavalt artiklile 8 ning lekkekontroll vastavalt artiklile 4 ja artikli 10 lõike 1 esimese lõigu punktile b, mis hõlmavad fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava või sisaldama kavandatud kontuuri või teiste osade avamist, süsteemi varustamist fluoritud kasvuhoonegaasidega, ühe või mitme kontuuri või seadme osa eemaldamist, kahe või enama kontuuri või seadme osa uuesti paigaldust, aga ka lekete parandamist, sealhulgas fluoritud kasvuhoonegaasi lisades;

- 19) „varem kasutamata aine” – aine, mida ei ole varem kasutatud;
- 20) „paikne“ – seadmed, mis ei ole käitamise ajal tavapäraselt liikumises, sealhulgas ruumide vahel liigutatavad siseruumide kliimaseadmed;
- 21) „liikuv“ – käitamise ajal tavapäraselt liikumises;
- 22) „ühekomponentne vaht“ – vahuühend, mis on ühesainsas aerosoolmahutis reageerimata või osaliselt reageerinud vedelas olekus ning mis mahutist välja laskmisel paisub ja kõvastub;
- 23) „külmikveok“ – mootorsõiduk massiga üle 3,5 tonni, mis on projekteeritud ja ehitatud peamiselt kaubaveoks ning varustatud külmutusseadmega;
- 24) „külmikhaagis“ – sõiduk, mis on projekteeritud ja ehitatud vedamiseks maantee sõiduki või vedukiga, ette nähtud peamiselt kaubaveoks ja varustatud külmutusseadmega;
- 25) „külmikkergsõiduk“ – mootorsõiduk massiga 3,5 tonni või vähem, mis on projekteeritud ja ehitatud peamiselt kaubaveoks ning varustatud külmutusseadmega;
- 26) „lekke tuvastamise süsteem“ – taadeldud mehaaniline, elektriline või elektrooniline seade fluoritud kasvuhoonegaaside lekke tuvastamiseks, mis lekke tuvastamise korral hoiatab käitajat;

- 27) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb käesolevas määruses osutatud tegevusega;
- 28) „lähteaine“ – I või II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaas, mille algkoostis muutub keemilisel töötlemisel täielikult ning mille heide on ebaoluline;
- 29) „ärilisel eesmärgil kasutamine“ – kasutamine lõpptarbijatele müüdavate toodete ladustamiseks, näitamiseks või väljajagamiseks jaemüügis ja toitlustuses;
- 30) „tuletõrjeseadmed“ – tulekahju ärahoidmiseks või tõrjumiseks kasutatavad seadmed ja süsteemid, sealhulgas tulekustutid;
- 31) „orgaaniline Rankine'i ringprotsess“ – kondenseeruvaid aineid sisaldav tsükkel, milles soojusallikast saadav soojus muundatakse elektri- või mehaaniliseks energiaks;
- 32) „kaitseotstarbeline varustus“ – konkreetselt kaitseotstarbeks ette nähtud relvad, laskemoon ja sõjavarustus, mis on vajalikud liikmesriikide esmatähtsate julgeolekuhuvide kaitsmiseks;
- 33) „elektrijaotla“ – elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise ja muundamisega seotud lülitusseadmed ning kõnealused seadmed koostoimes nendega seotud kontrolli-, mõõte-, kaitse- ja reguleerimisseadmestikuga ning selliste seadmete ja seadmestike koosted koos nendega seotud ühenduste, tarvikute, kaitsekestade ning kandetarinditega;

- 34) „kahe või enama kompressoriga külmutusagregaat“ – süsteemid, kus paralleelselt töötavad kaks või enam kompressorit, mis on ühendatud ühe või enama ühiskondensaatoriga ja mitme jahutatava seadmega, nagu teenindusletid, külmriiulid, sügavkülmikud või külmkambrid;
- 35) „kaskaadsüsteemi primaarne külmasüsteem“ – kaudse külmakandjaga kesktemperatuuri primaarsüsteemid, mis on kombineeritud kahest või mitmest eraldiseisvast külmasüsteemist ning kus süsteemid on ühendatud järjestikku nii, et primaarsüsteem kasutab aurustamisel keskmise temperatuuriga sekundaarsüsteemi kondensaatori soojust;
- 36) „kasutamine“ – fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamine toodete ja seadmete tootmisel, hooldusel või teenindusel, sealhulgas korduvtäitmisel, või käesolevas määruses osutatud muus tegevuses ja muudes protsessides;
- 37) „asukoht liidus“ – füüsilise isiku puhul tema alaline elukoht liidus ja juriidilise isiku puhul tema püsiv tegevuskoht liidus, nagu on osutatud määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 32;
- 38) „autonoomne“ – selline tehases valmistatud kasutusvalmis süsteem, mis on sobivas raamis või korpuses, toodetud ja transporditud terviklikult või kahes või enamas tükis, millel võivad olla sulgeklapid ning millega gaasi sisaldavaid osi kohapeal ei ühendata;

- 39) „mitmeosaline süsteem“ (*split system*) – süsteem, mis koosneb mitmest külmaaine torustiku üksusest, mis moodustavad eraldiseisva, kuid omavahel ühendatud üksuse ja mille külmasüsteemi komponendid tuleb kasutuskohas paigaldada ja ühendada;
- 40) „õhu konditsioneerimine“ – õhu töötlemine konditsioneeritud õhuga ruumi nõuetele vastavaks, reguleerides õhu temperatuuri, niiskust, puhtust või jaotust;
- 41) „soojuspump“ – seade, mis kasutab ümbritseva keskkonna soojusenergiat või õhu, vee või maapinna jääksoojust soojendamiseks või jahutamiseks ning põhineb ühel või enamal omavahel ühendatud komponendil, mis moodustavad suletud jahutuskontuuri, kus ringleb külmaaine, et koguda ja eraldada soojust;
- 42) „ohutusnõuded“ – fluoritud kasvuhoonegaaside ja looduslike külmaainete või neid sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete kasutamise ohutusnõuded, millega keelatakse teatavate fluoritud kasvuhoonegaaside või nende alternatiivide kasutamine, sealhulgas juhul, kui need sisalduvad tootes või seadmes ettenähtud konkreetses kasutuskohas, tulenevalt selle koha ja kasutusviisi eripärast, ja mis on sätestatud:
- a) liidu või liikmesriigi õiguses või
 - b) õiguslikult mittesiduvast dokumendis, mis sisaldab tehnilist dokumentatsiooni või standardeid, mida tuleb kohaldada konkreetses asukohas ohutuse tagamiseks, tingimusel et need on kooskõlas liidu või liikmesriigi asjakohase õigusega;

- 43) „külmutus“ – toote, aine, süsteemi või muu eseme temperatuuri säilitamine või alandamine;
- 44) „jahuti“ – ühtne süsteem, mille põhifunktsioon on jahutada soojuskandjat (nt vesi, glükool, soolvesi või CO₂) külmutuse, töötlemise, säilitamise või mugavuse eesmärgil;
- 45) „kihtvahtpaneel“ – kihiline konstruktsioon, mis koosneb vahtplastist ja selle ühe või mõlema külje külge kinnitatud jäigast materjalist, näiteks puidust või metallist kihtidest;
- 46) „laminaatvahtplaat“ – vahtplaat, mis on kaetud õhukese mittejäigast materjalist, näiteks plastist kihiga.

II peatükk

Piiramine

Artikkel 4

Heite vältimine

1. Fluoritud kasvuhoonegaaside tahtlik atmosfääri heitmine on keelatud, kui heitmine ei ole kavandatud kasutusala jaoks tehniliselt vajalik.

Kui tahtlik keskkonda heitmine on kavandatud kasutusala jaoks tehniliselt vajalik, võtavad fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate seadmete käitajad või fluoritud kasvuhoonegaase kasutavate käitiste käitajad kõik tehniliselt ja majanduslikult teostatavad meetmed, et vältida nende heitmist atmosfääri nii palju kui võimalik, sealhulgas eraldunud gaase kokku kogudes.

2. Sulfurüülfluoriidiga fumigeerimise korral dokumenteerivad käitajad, milliseid gaasi kogumismeetmeid nad kasutasid, või põhjendavad, miks kogumine ei olnud tehniliselt või majanduslikult teostatav. Käitajad säilitavad neid dokumente viis aastat ning teevad need taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.
3. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate seadmete käitajad ja tootjad või fluoritud kasvuhoonegaase kasutavate käitiste käitajad ning ettevõtjad, kelle valduses on sellised seadmed vedamise või ladustamise ajal, võtavad tarvitusele kõik vajalikud ettevaatusabinõud, et vältida selliste gaaside tahtmatut heidet. Nad võtavad kõnealuste gaaside lekete vähendamiseks kõik tehniliselt ja majanduslikult teostatavad meetmed.
4. Fluoritud kasvuhoonegaaside tootmise, ladustamise, transpordi ja ühest mahutist või süsteemist teise või seadmesse või käitisesse üleviimise ajal võtab asjaomane ettevõtja tarvitusele kõik vajalikud ettevaatusabinõud, et piirata võimalikult suures ulatuses fluoritud kasvuhoonegaaside heidet. Käesolevat lõiget kohaldatakse ka juhul, kui fluoritud kasvuhoonegaasid tekivad kõrvalsaadusena.

5. Fluoritud kasvuhoonegaaside lekke tuvastamise korral tagavad seadmete käitajad ja tootjad ning fluoritud kasvuhoonegaase kasutavate käitiste käitajad ning ettevõtjad, kelle valduses on sellised seadmed transportimise või ladustamise ajal, et seadmed või fluoritud kasvuhoonegaase kasutav käitis parandatakse põhjendamatu viivitusega.

Kui seadmetele tuleb teha lekkekontroll artikli 5 lõike 1 kohaselt ning seadmes leitud leke on parandatud, tagab seadme käitaja, et seadmeid kontrollivad kõige varem pärast 24 töötundi ja mitte hiljem kui üks kuu pärast parandamist artikli 10 kohaselt sertifitseeritud füüsilised isikud, et teha kindlaks, kas parandustööd on õnnestunud. Artikli 5 lõike 3 punktides a, b ja c loetletud liikuvate seadmete puhul võib lekkekontrolli teha vahetult pärast parandamist.

6. Ilma et see piiraks artikli 11 lõike 1 esimese lõigu kohaldamist, on fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmine keelatud, välja arvatud juhul, kui tootjad ja importijad tõendavad liikmesriigi pädevale asutusele fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmisel, et fluoritud kasvuhoonegaaside tootmisprotsessi, sealhulgas nende gaaside tootmise jaoks lähteaine valmistamise käigus kõrvalsaadusena toodetud trifluormetaan, on parimat võimalikku tehnikat kasutades hävitatud või edasiseks kasutamiseks kokku kogutud.

Kõnealuste tõendite esitamiseks koostavad tootjad ja importijad vastavusdeklaratsiooni ja lisavad täiendavad dokumendid, mis sisaldavad järgmist:

- a) teave turule lastavate fluoritud kasvuhoonegaaside päritolu kohta;
- b) teave turule lastavate fluoritud kasvuhoonegaaside tootmisrajatise kohta, sealhulgas selliste eelainete päritolurajatiste kohta, mille tootmisel tekib osana turule lastavate fluoritud kasvuhoonegaaside tootmisprotsessist klorodifluormetaan (R-22);
- c) teave päritolurajatistes sellise saastevähendustehnoloogia olemasolu ja toimimise kohta, mis on samaväärne ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis heaks kiidetud alusmetoodikaga AM0001 trifluorometaani jäätmevoogude põletamiseks, või tõendatakse kogumis- ja hävitamise meetodeid, millega tagati trifluorometaani heite hävitamine vastavalt protokollide nõuetele;
- d) muu lisateave, mis hõlbustab fluoritud kasvuhoonegaaside jälgimist enne importimist.

Tootjad ja importijad säilitavad vastavusdeklaratsiooni ja täiendavaid dokumente vähemalt viis aastat pärast turule laskmist ning teevad need taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.

Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks üksikasjaliku korra, mis on seotud teises lõigus osutatud vastavusdeklaratsiooni ja täiendavate dokumentidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

7. Artikli 10 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud toiminguid tegevad füüsilised isikud sertifitseeritakse artikli 10 kohaselt ning nad võtavad ettevaatusabinõusid, et vältida I ja II lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside leket ning kui fluoritud kasvuhoonegaase kasutatakse elektrijaotlates, siis ka III lisa loetletud gaaside leket.

Juriidilised isikud, kes paigaldavad, hooldavad või teenindavad, parandavad või kõrvaldavad kasutuselt artikli 5 lõike 2 punktides a–e ning lõike 3 punktides a ja b loetletud seadmeid, sertifitseeritakse artikli 10 kohaselt ning nad võtavad ettevaatusabinõusid, et vältida I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside leket.

Füüsilistel isikutel, kes hooldavad või teenindavad ja parandavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/40/EÜ²⁵ reguleerimisalasse kuuluvate mootorsõidukite ning käesoleva määruse artikli 5 lõike 3 punktis c loetletud liikuvate seadmete fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid kliimaseadmeid, peab olema vähemalt käesoleva määruse artikli 10 lõike 1 teise lõigu kohane koolitustunnistus.

Artikkel 5

Lekkekontroll

1. Selliste seadmete käitajad ja tootjad, mis sisaldavad 5 või enam CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või 1 kg või enam II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mida kasutatakse mujal kui vahtudes, tagavad seadmete lekkekontrolli.

Hermeetiliselt suletud seadmete lekkeid ei kontrollita, kui need on märgistatud hermeetiliselt suletud seadmetena ja vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- a) need sisaldavad vähem kui 10 CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või
- b) need sisaldavad vähem kui 2 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/40/EÜ, mis käsitleb mootorsõidukite kliimaseadmetest pärit heitkoguseid ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ (ELT L 161, 14.6.2006, lk 12).

Erandina teisest lõigust, kui eluhoonetesse on paigaldatud hermeetiliselt suletud seadmed, ei kontrollita nende lekkeid, kui need sisaldavad vähem kui 3 kg fluoritud kasvuhoonegaase ning on märgistatud hermeetiliselt suletud seadmetena.

Elektrijaotlale ei tule lekkekontrolli teha juhul, kui see vastab ühele järgmistest tingimustest:

- a) elektrijaotla lekkemäär on tootja tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt vähem kui 0,1 % aasta kohta ja sellel on vastav märgistus;
- b) elektrijaotla on varustatud rõhu või tiheduse jälgimise seadmega, millel on töötamise ajal automaatne hoiatusüsteem;
- c) elektrijaotla sisaldab vähem kui 6 kg I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.

2. Lõiget 1 kohaldatakse järgmiste I lisa või II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate paiksete seadmete käitajate ja tootjate suhtes:

- a) külmutusseadmed;
- b) kliimaseadmed;
- c) soojuspumbad;

- d) tuletõrjeseadmed;
- e) orgaanilised Rankine'i ringprotsessid;
- f) elektriyaotlad.

3. Lõiget 1 kohaldatakse järgmiste I lisa või II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate liikuvate seadmete käitajate ja tootjate suhtes:

- a) külmikveokite ja -haagiste külmutusseadmed;
- b) külmikergsõidukite, konteinerite, sealhulgas külmutuskonteinerite ja rongivagunite külmutusseadmed;
- c) kliimaseadmed ja soojuspumbad raskesõidukites, kaubikutes, põllumajanduses, mäetööstuses ja ehituses väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, rongides, metroodes, trammides ja õhusõidukites.

Lõike 2 punktides a–e ja käesoleva lõike punktides a ja b osutatud seadmeid kontrollivad artikli 10 kohaselt sertifitseeritud füüsilised isikud.

4. Lõike 3 punktis c osutatud liikuvaid seadmeid kontrollivad füüsilised isikud, kellel on vähemalt artikli 10 lõike 1 teise lõigu kohane koolitustunnistus.

5. Lõikeid 1 ja 6 ei kohaldata lõike 3 punktides b ja c osutatud liikuvate seadmete käitajate suhtes kuni ... [kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].
6. Lõikes 1 osutatud lekkekontrolle tehakse järgmise sagedusega:
- a) seadmetele, mis sisaldavad vähem kui 50 CO₂ ekvivalenttonni I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või vähem kui 10 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga 12 kuu järel, või kui sellistele seadmetele on paigaldatud lekke tuvastamise süsteemid, siis vähemalt iga 24 kuu järel;
 - b) seadmetele, mis sisaldavad 50 CO₂ ekvivalenttonni või enam, kuid vähem kui 500 CO₂ ekvivalenttonni I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või 10 kg või enam, kuid vähem kui 100 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga kuue kuu järel, või kui sellistele seadmetele on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, siis iga 12 kuu järel;
 - c) seadmetele, mis sisaldavad 500 CO₂ ekvivalenttonni või enam I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või 100 kg või enam II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga kolme kuu järel, või kui sellistele seadmetele on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, siis iga kuue kuu järel.

7. Lõike 2 punktis d osutatud tuletõrjeseadmete puhul loetakse lõikes 1 sätestatud kohustused täidetuks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) kehtiv kontrollikord vastab standardile ISO 14520 või EN 15004 ja
- b) tuletõrjeseadmeid kontrollitakse nii sageli, kui on nõutud lõikes 6.

Lõikes 1 sätestatud kohustused seoses liikuvate kliimaseadmete ja soojuspumpadega, millele on osutatud lõike 3 punktis c, loetakse täidetuks, kui liikuvatele kliimaseadmetele ja soojuspumpadele tehakse regulaarset kontrolli, mis hõlmab lekkekонтроlli.

8. Komisjon võib rakendusaktidega täpsustada selliste lekkekонтроllide suhtes kehtivaid nõudeid, mida tehakse lõike 1 kohaselt kõikidele lõigetes 2 ja 3 osutatud seadmetüüpidele, ja määrata kindlaks seadmete osad, mis kõige tõenäolisemalt lekivad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 6

Lekke tuvastamise süsteemid

1. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktides a–d loetletud paikseid seadmeid, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase või 100 kg või enam II lisa 1. jaos loetletud gaase, tagab, et seadmetel on olemas lekke tuvastamise süsteem, mis annab lekkest märku käitajale või teenindavale ettevõtjale.
2. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktides e ja f loetletud paikseid seadmeid, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase ja mis on paigaldatud alates 1. jaanuarist 2017, tagab, et seadmetel on olemas lekke tuvastamise süsteem, mis annab lekkest märku käitajale või teenindavale ettevõtjale.
3. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktides a–e loetletud paikseid seadmeid, mis vastavad käesoleva artikli lõikele 1 või 2, tagab, et lekke tuvastamise süsteeme kontrollitakse vähemalt kord iga 12 kuu järel, et tagada nende nõuetekohane toimimine.
4. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktis f loetletud paikseid seadmeid, mis vastavad käesoleva artikli lõikele 2, tagab, et lekke tuvastamise süsteeme kontrollitakse vähemalt kord iga kuue aasta järel, et tagada nende nõuetekohane toimimine.

Artikkel 7
Andmete säilitamine

1. Käitaja, kes töötab seadmetega, millele tuleb teha lekkekонтроlli artikli 5 lõike 1 kohaselt, peab arvestust ja säilitab andmeid iga seadme kohta, täpsustades seejuures järgmise teabe:
 - a) seadmes sisalduvate gaaside kogus ja tüüp, märkides eraldi, kui see on asjakohane, paigaldamise ajal lisatud koguse;
 - b) selliste gaaside kogused, mis on lisatud hoolduse või teeninduse käigus või lekkimise tõttu, sealhulgas sellise lisamise täpne aeg;
 - c) kokku kogutud gaaside kogus;
 - d) gaaside lisamise korral nimetatud gaaside kogus ja tüüp ning see, kas need on ringlusse võetud või taasväärtustatud, ning ringlussevõtmise või taasväärtustamisega tegeleva käitise nimi ja aadress liidus ning kui see on kohaldatav, sertifikaadi number
 - e) seadme paigaldanud, hooldanud ja seda teenindanud ning kui see on kohaldatav, gaasid kokkukogunud, seadme parandanud, lekkekонтроlli teinud või kasutuselt kõrvaldanud ettevõtja andmed, sealhulgas kui see on kohaldatav, tema sertifikaadi number, ja kui nende toimingute tegemise eest vastutav ettevõtja on juriidiline isik, siis nii ettevõtja kui ka toiminguid tegeva füüsilise isiku identifitseerimisandmed;

- f) artikli 5 lõike 1 kohaselt tehtud kontrollide kuupäevad ja tulemused, samuti lekete parandamise kuupäevad ja tulemused;
- g) kui seade on kasutuselt kõrvaldatud, siis gaaside kokkukogumiseks ja kõrvaldamiseks võetud meetmed.

2. Kui lõikes 1 osutatud andmeid ei säilitata liikmesriigi pädeva asutuse loodud andmebaasis, kohaldatakse järgmisi norme:

- a) lõikes 1 osutatud käitajad säilitavad nimetatud lõikes osutatud andmeid vähemalt viis aastat;
- b) käitajale lõike 1 punktis e osutatud töid tegevad ettevõtjad säilitavad lõikes 1 osutatud andmete koopiaid vähemalt viis aastat.

Lõikes 1 osutatud andmed tehakse taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.

3. Artikli 11 lõike 6 kohaldamisel peavad ettevõtjad, kes tarnivad I lisa või II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, arvestust kõnealuste fluoritud kasvuhoonegaaside ostjate kohta, mis sisaldavad järgmisi andmeid:

- a) iga ostja sertifikaadinumber;

b) ostetud gaaside kogused.

Gaase tarnivad ettevõtjad säilitavad neid andmeid vähemalt viis aastat ja teevad nimetatud andmed taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.

4. Artikli 11 lõike 7 kohaldamisel peavad ettevõtjad, kes müüvad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaasidega täidetud mittehermeetiliselt suletud seadmeid, arvestust müüdüd seadmete ja neid paigaldavate sertifitseeritud ettevõtjate kohta.
- Artikli 11 lõikes 7 osutatud seadmeid müüvad ettevõtjad säilitavad neid andmeid vähemalt viis aastat ja teevad need taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele.
5. Ettevõtjad, kes toodavad, sealhulgas kõrvalsaadusena, lasevad turule, tarnivad või võtavad vastu I lisa 1. jaos loetletud aineid, mis on ette nähtud artikli 16 lõikes 2 osutatud erandiga hõlmatud kasutusala jaoks, peavad arvestust, mis sisaldab vähemalt järgmist teavet, kui see on kohaldatav:
- a) aine või sellist ainet sisaldava segu nimetus;
 - b) asjaomase kalendriaasta jooksul toodetud, imporditud, eksporditud, taasväärtustatud või hävitatud kogus;
 - c) asjaomase kalendriaasta jooksul tarnitud ja saadud kogus üksikute tarnijate või vastuvõtjate kaupa;

- d) tarnijate või vastuvõtjate nimed ja kontaktandmed;
- e) asjaomase kalendriaasta jooksul kasutatud kogus ja tegeliku kasutuse täpsustus ning
- f) asjaomase kalendriaasta 1. jaanuaril ja 31. detsembril ladustatud kogus.

Ettevõtjad säilitavad esimeses lõigus osutatud andmeid vähemalt viis aastat pärast tootmist, turule laskmist, tarnimist või vastuvõtmist ning teevad need taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele või komisjonile. Pädevad asutused ja komisjon tagavad kõnealustes andmetes sisalduva teabe konfidentsiaalsuse.

- 6. Komisjon võib rakendusaktiga kindlaks määrata lõigetes 1, 3, 4 ja 5 osutatud andmete säilitamise vormi ning täpsustada, kuidas tuleks arvestust pidada ja andmeid säilitada. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 8

Kokkukogumine ja hävitamine

- 1. Käitaja, kes käitab seadmeid, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mida kasutatakse mujal kui vahtudes, tagab, et kõnealused ained kogutakse kokku ja pärast seadmete kasutuselt kõrvaldamist võetakse need ringlusse, taasväärtustatakse või hävitatakse.

Kõnealuseid aineid koguvad kokku füüsilised isikud, kellel on artiklis 10 sätestatud asjakohased sertifikaadid.

2. Lõikes 1 sätestatud kohustust kohaldatakse järgmiste paiksete seadmete käitajate suhtes:
 - a) külmutus- ja kliimaseadmete ning soojuspumpade jahutuskontuurid;
 - b) fluoritud kasvuhoonegaasidel põhinevaid lahusteid sisaldavad seadmed;
 - c) tuletõrjeseadmed;
 - d) elektrijaotlad.

3. Lõikes 1 sätestatud kohustust kohaldatakse järgmiste liikuvate seadmete käitajate suhtes:
 - a) külmikveokite ja -haagiste külmutusseadmete jahutuskontuurid;
 - b) külmikergsõidukite ja konteinerite, sealhulgas külmutuskonteinerite ja rongivagunite külmutusseadmete jahutuskontuurid;
 - c) kliimaseadmete ja soojuspumpade jahutuskontuurid raskesõidukites, kaubikutes, põllumajanduses, mäetööstuses ja ehituses väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, rongides, metroodes, trammides ja õhusõidukites.

4. Fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumiseks direktiivi 2006/40/EÜ kohaldamisalasse kuuluvatest mootorsõidukite kliimaseadmetest ja lõike 3 punktides b ja c osutatud liikuvatest seadmetest peetakse piisavalt kvalifitseerituks üksnes füüsilisi isikuid, kellel on vähemalt käesoleva määruse artikli 10 lõike 1 teise lõigu kohane koolitustunnistus.
5. Lõikes 1 sätestatud kohustust kohaldatakse lõike 3 punktide b ja c kohaste liikuvate seadmete käitajate suhtes alates ... [3 aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].
6. I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud kokkukogutud fluoritud kasvuhoonegaase ei tohi kasutada seadmete täitmiseks ega korduvtäitmiseks, välja arvatud juhul, kui tegemist on ringlussevõetud või taasväärtustatud gaasiga.
7. Ettevõtja, kes kasutab I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaasi mahutit, korraldab vahetult enne selle kõrvaldamist kõikide jääkgaaside kokkukogumise, et tagada nende ringlussevõtt, taasväärtustamine või hävitamine.
8. Alates 1. jaanuarist 2025 tagavad hooneomanikud ja töövõtjad, et renoveerimise käigus selliseid remondi- või lammutustöid tehes, mis nõuavad kihtvahtpaneelides I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate vahtude eemaldamist, välditakse heidet nii palju kui võimalik, käideldes vahte või neis sisalduvaid gaase viisil, mis tagab kõnealuste gaaside hävitamise. Kõnealuste gaaside kokkukogumise korral võivad neid kokku koguda üksnes nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised isikud.

9. Alates 1. jaanuarist 2025 tagavad hooneomanikud ja töövõtjad, et renoveerimise käigus selliseid remondi- või lammutustöid tehes, mis nõuavad õõnsustesse või konstruktsioonidesse paigaldatud laminaatvahtplaatides I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate vahtude eemaldamist, välditakse heidet nii palju kui võimalik, käideldes vahte või neis sisalduvaid gaase viisil, mis tagab kõnealuste gaaside hävitamise. Kõnealuste gaaside kokkukogumise korral võivad neid kokku koguda üksnes nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised isikud.

Kui esimeses lõigus osutatud vahtude eemaldamine ei ole tehniliselt teostatav, koostab hooneomanik või töövõtja dokumendid, mis tõendavad, et eemaldamine ei ole konkreetsel juhul teostatav. Selliseid dokumente säilitatakse viis aastat ja need tehakse asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile taotluse alusel kättesaadavaks.

10. Käitajad, kes käitavad lõigetes 2, 3, 8 või 9 loetlemata tooteid ja seadmeid, mis sisaldavad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, korraldavad gaaside kokkukogumise, välja arvatud juhul, kui on võimalik kindlaks teha, et see ei ole tehniliselt teostatav või et sellega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud. Käitajad tagavad, et kokkukogumisega tegelevad nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised isikud ning et gaasid võetakse ringlusse, taasväärtustatakse või hävitatakse, või korraldavad nende hävitamise ilma eelneva kokkukogumiseta.

Direktiivi 2006/40/EÜ kohaldamisalast välja jäävate maanteesõidukite kliimaseadmetest pärit I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumisega tegelevad üksnes füüsilised isikud, kellel on vähemalt käesoleva määruse artikli 10 lõike 1 teise lõigu kohaselt koolitustunnistus.

11. I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase ja selliseid gaase sisaldavaid tooteid ja seadmeid hävitatakse üksnes protokolliosaliste poolt heakskiidetud hävitamistehnoloogia abil.

Muid fluoritud kasvuhoonegaase, mille hävitamistehnoloogiat ei ole heaks kiidetud, hävitatakse üksnes hävitamistehnoloogia abil, mis vastab jäätmeid käsitlevale liidu ja riigisisesele õigusele ning sellisest õigusest tulenevatele lisanõuetele.

12. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, kehtestades selliste toodete ja seadmete loetelu, mille puhul I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumist või selliseid gaase sisaldavate toodete ja seadmete hävitamist ilma kõnealuste gaaside kokkukogumiseta peetakse tehniliselt ja majanduslikult teostatavaks, ning täpsustades vajaduse korral, millist tehnoloogiat tuleb kasutada.
13. Liikmesriigid edendavad I ja II lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumist, ringlussevõttu, taasväärtustamist ja hävitamist.

Artikkel 9

Laiendatud tootjavastutuse kavad

Ilma et see piiraks olemasolevate laiendatud tootjavastutuse kavade kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et 31. detsembriks 2027 hõlmavad direktiivi 2012/19/EL artiklites 12 ja 13 osutatud elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete rahastamiskohustused käesoleva määruse I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumise, ringlussevõtu, taasväärtustamise või hävitamise rahastamist neid gaase sisaldavate toodete ja seadmete puhul, mis on elektri- ja elektroonikaseadmed direktiivi 2012/19/EL tähenduses ning mis on turule lastud alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

Liikmesriigid teatavad komisjonile võetud meetmetest.

Artikkel 10

Sertifitseerimine ja koolitus

1. Füüsilised isikud peavad olema sertifitseeritud, et teha järgmisi fluoritud kasvuhoonegaasidega seotud toiminguid artikli 4 lõike 7, artikli 5 lõike 1 ja artikli 8 lõike 2 tähenduses, mis hõlmavad neis sätestatud fluoritud kasvuhoonegaase või fluoritud kasvuhoonegaaside asjakohaseid alternatiive, sealhulgas looduslikke külmaaineid, kui see on asjakohane:
 - a) artikli 5 lõike 2 punktides a–f ja artikli 5 lõike 3 punktides a ja b loetletud seadmete paigaldamine, hooldus või teenindus, parandamine või kasutuselt kõrvaldamine;

- b) lekkekонтроlli tegemine artikli 5 lõike 2 punktides a–e ja artikli 5 lõike 3 punktides a ja b sätestatud seadmetele;
- c) kokkukogumine artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punktis a loetletud seadmetest.

Füüsilistel isikutel peab olema vähemalt koolitustunnistus, et teha järgmisi fluoritud kasvuhoonegaasidega seotud toiminguid artikli 4 lõike 7, artikli 5 lõike 1 ja artikli 8 lõike 3 tähenduses, mis hõlmavad neis sätestatud fluoritud kasvuhoonegaase või fluoritud kasvuhoonegaaside asjakohaseid alternatiive, sealhulgas looduslikke külmaaineid, kui see on asjakohane:

- a) direktiivi 2006/40/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate mootorsõidukite kliimaseadmete hooldus või teenindus või parandamine ja fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumine sellistest seadmetest;
- b) fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumine artikli 8 lõike 3 punktides b ja c ning artikli 8 lõike 10 teises lõigus loetletud seadmetest;
- c) artikli 5 lõike 3 punktis c loetletud seadmete hooldus või teenindus, parandamine ja lekkekontrol.

2. Juriidilised isikud peavad olema sertifitseeritud artikli 4 lõike 7 tähenduses, hõlmates selles sätestatud fluoritud kasvuhoonegaase, et nad saaksid paigaldada, hooldada või teenindada, parandada või kasutuselt kõrvaldada artikli 5 lõike 2 punktides a-e ja artikli 5 lõike 3 punktides a ja b loetletud seadmeid, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või fluoritud kasvuhoonegaaside asjakohaseid alternatiive, sealhulgas looduslikke külmaaineid, kui see on asjakohane.
3. Ühe aasta jooksul pärast lõikes 8 osutatud rakendusakti jõustumist kehtestavad liikmesriigid sertifitseerimisprogrammid, mis hõlmavad hindamisprotsesse, või kohandavad neid, ning tagavad, et lõikes 1 osutatud toiminguid tegevatele füüsilistele isikutele on kättesaadav praktiliste oskuste ja teoreetiliste teadmiste alane koolitus. Liikmesriigid tagavad ka, et lõike 1 teise lõigu kohaste koolitustunnistuste saamiseks on kättesaadavad koolitusprogrammid.
4. Ühe aasta jooksul pärast lõikes 8 osutatud rakendusakti jõustumist kehtestavad liikmesriigid lõikes 2 osutatud juriidiliste isikute sertifitseerimisprogrammid või kohandavad neid.
5. Lõikes 3 sätestatud praktiliste oskuste ja teoreetiliste teadmiste sertifitseerimisprogrammid ja koolitused hõlmavad järgmist:
 - a) kohaldatavad normid ja tehnilised standardid;
 - b) heite vältimine;

- c) I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumine;
 - d) sertifikaadis kirjeldatud tüübi ja suurusega seadmete ohutu käsitlemine;
 - e) tuleohtlike või mürgiseid gaase sisaldavaid või kõrge rõhu all töötavate või muude asjaomaste riskidega seadmete ohutu käsitlemine;
 - f) seadmete energiatõhususe parandamise või säilitamise meetmed paigaldamise või hoolduse või teeninduse ajal.
6. Lõikes 3 sätestatud sertifitseerimisprogrammide ning praktiliste oskuste ja teoreetiliste teadmiste alaste koolituste nõudeid, mis on seotud õhusõidukitega, võetakse arvesse Euroopa Lennundusohutusameti poolt määruse (EL) 2018/1139 artikli 76 lõike 3 ja artikli 115 kohaselt välja antud sertifitseerimistingimuste ja muude üksikasjalike tehniliste kirjelduste, nõuete täitmise aktsepteeritud meetodite ja juhendmaterjalide ajakohastamisel.
7. Lõikes 3 osutatud sertifitseerimisprogrammide kohased sertifikaadid väljastatakse tingimusel, et taotleja on edukalt läbinud lõikes 3 osutatud hindamisprotsessi.

8. Hiljemalt ... [kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] kehtestab komisjon rakendusaktidega lõigetes 3 ja 4 osutatud sertifitseerimisprogrammide ja koolitustunnistuste miinimumnõuded lõikes 1 osutatud toimingute jaoks. Nimetatud miinimumnõuetes täpsustatakse lõikes 1 osutatud iga seadmetüübi puhul nõutavad praktilised oskused ja teoreetilised teadmised, tehes vajaduse korral vahet eri toimingute vahel, sertifitseerimis- või kinnitamiskord ning sertifikaatide ja koolitustunnistuste vastastikuse tunnustamise tingimused. Vajaduse korral komisjon kohandab neid miinimumnõudeid rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
9. Kooskõlas määrusega (EL) nr 517/2014 väljastatud kehtivad sertifikaadid ja koolitustunnistused kehtivad edasi vastavalt tingimustele, mille alusel need algselt väljastati. Hiljemalt ... [kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] tagavad liikmesriigid, et sertifitseeritud füüsilised isikud peavad vähemalt iga seitsme aasta järel osalema täienduskoolitusel või läbima lõikes 3 osutatud hindamisprotsessi. Liikmesriigid tagavad, et füüsilised isikud, kellel on määruse (EL) nr 517/2014 kohane sertifikaat või koolitustunnistus, osalevad täienduskoolitustel või lõpetavad hindamisprotsessid esimest korda hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumist].

10. Ühe aasta jooksul pärast lõike 8 kohase rakendusakti jõustumist teavitavad liikmesriigid komisjoni oma sertifitseerimis- ja koolitusprogrammidest.

Liikmesriigid tunnustavad teistes liikmesriikides vastavalt käesolevale artiklile väljastatud sertifikaate ja koolitustunnistusi. Nad ei piira teenuste osutamise vabadust ega asutamisõigust seetõttu, et sertifikaat väljastati teises liikmesriigis.

11. Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks lõikes 10 osutatud teavitamise vormi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

12. Ettevõtja teeb lõikes 1 või 2 osutatud toimingud ülesandeks teisele ettevõtjale üksnes pärast seda, kui ta on kontrollinud, et viimasel on vajalikud sertifikaadid vastavalt kas lõikes 1 või 2 osutatud toimingute tegemiseks.

13. Kui käesolevas artiklis sätestatud sertifitseerimise ja koolituse kohustused panevad liikmesriigile ebaproportsionaalselt suure koormuse, mis tuleneb tema väikesest rahvaarvust ja seega nõudluse puudumisest sellise sertifitseerimise ja koolituse järele, võib nõuetele vastavuse saavutada teistes liikmesriikides välja antud sertifikaatide ja tunnistuste tunnustamisega.

Esimest lõiku kohaldavad liikmesriigid teavitavad komisjoni. Komisjon teavitab seejärel teisi liikmesriike.

14. Käesolev artikkel ei takista liikmesriikidel täiendavate sertifitseerimis- ja koolitusprogrammide loomist muude kui lõikes 1 osutatud seadmete ja toimingute jaoks.

III peatükk

Kasutuspiirangud ja kasutamise järelevalve

Artikkel 11

Turule laskmise ja müügi piirangud

1. IV lisas loetletud toodete ja seadmete, sealhulgas nende osade, välja arvatud kaitseotstarbelise varustuse turule laskmine keelatakse alates nimetatud lisas täpsustatud kuupäevast, eristades tooted või seadmed, kui see on kohaldatav, vastavalt tüübile või nendes sisalduva gaasi globaalse soojendamise potentsiaalile.

Erandina esimesest lõigust on IV lisas loetletud olemasolevate seadmete remondiks ja teenindamiseks vajalike toodete ja seadmete osade turule laskmine lubatud tingimusel, et remont või teenindus ei põhjusta järgmist:

- a) toote või seadme võimsuse suurenemine;
- b) tootes või seadmes sisalduva fluoritud kasvuhoonegaasi koguse suurenemine ja

- c) kasutatava fluoritud kasvuhoonegaasi tüübi muutumine, mis suurendaks kasutatava fluoritud kasvuhoonegaaside globaalse soojendamise potentsiaali.

Pärast esimeses lõigus osutatud kuupäeva ebaseaduslikult turule lastud tooteid ja seadmeid, sealhulgas nende osi ei tohi hiljem liidus kasutada, tarnida, teistele isikutele tasu eest või tasuta kättesaadavaks teha ega eksportida. Kooskõlas artikli 23 lõikes 12 osutatud meetmetega on selliste toodete ja seadmete reeksport lubatud, kui käesoleva määruse nõuetele mittevastavus on kindlaks tehtud enne kaupade vabasse ringlusse lubamist impordi eesmärgil. Selliseid tooteid ja seadmeid võib ladustada või transportida üksnes järgnevas kõrvaldamiseks ja gaasi kokkukogumiseks enne artikli 8 kohast kõrvaldamist või nende reeksportiks.

Lubatud on selliste toodete ja seadmete reeksport, mille puhul on tuvastatud mittevastavus käesolevale määrusele enne nende vabasse ringlusse lubamist. Sel juhul artiklit 22 lõiget 3 ei kohaldata.

Üks aasta pärast IV lisas loetletud konkreetsete keeldude kuupäevi on enne esimeses lõigus osutatud kuupäeva seaduslikult turule lastud toodete või seadmete edasine tarnimine või liidus tasu eest või tasuta teisele isikule kättesaadavaks tegemine lubatud üksnes juhul, kui esitatakse tõendid selle kohta, et toode või seadmed lasti seaduslikult turule enne kõnealust kuupäeva.

2. Lõike 1 esimeses lõigus sätestatud keeld ei kehti seadmetele, mille suhtes on direktiivi 2009/125/EÜ alusel vastu võetud ökodisaini nõuete kohaselt kindlaks tehtud, et seadme olelusringi jooksul tekkivad CO₂ ekvivalendi heitkogused on väiksemad kui samaväärsel seadmel, mis vastab kõnealustele ökodisaini nõuetele.
3. Lisaks IV lisa punktis 1 sätestatud turule laskmise keeldudele on keelatud I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside tühjade või täielikult või osaliselt täidetud ühekordselt täidetavate mahutite import, edasine tarnimine või liidus teistele isikutele tasu eest või tasuta kättesaadavaks tegemine. Selliseid mahuteid võib ladustada või transportida üksnes järgnevas kõrvaldamiseks. Käesolevat lõiget ei kohaldata fluoritud kasvuhoonegaaside laboris kasutuseks või analüüside tegemiseks ettenähtud mahutite suhtes.

Esimest lõiku kohaldatakse ühekordselt täidetavatele mahutitele, eelkõige

- a) mahutitele, mida ei saa korduvtäita, ilma et neid oleks selleks otstarbeks kohandatud, ja
- b) mahutitele, mida saab korduvtäita, kuid mis imporditakse või lastakse turule, ilma et oleks korraldatud nende tagastamine korduvtäitmiseks.

4. Ettevõtjad, kes lasevad turule fluoritud kasvuhoonegaaside korduvtäidetavaid mahuteid, esitavad vastavusdeklaratsiooni, mis sisaldab tõendeid selle kohta, et on olemas siduv kord kõnealuste mahutite tagastamiseks korduvtäitmise eesmärgil, eelkõige määrates kindlaks asjaomased osalised, nende kohustuslikud ülesanded ja asjaomase logistilise korra. Kõnealune kord muudetakse siduvaks turustajatele, kes turustavad fluoritud kasvuhoonegaaside korduvtäidetavaid mahuteid lõppkasutajale.

Esimeses lõigus osutatud ettevõtjad säilitavad vastavusdeklaratsiooni vähemalt viis aastat pärast fluoritud kasvuhoonegaaside korduvtäidetavate mahutite turule laskmist ning teevad kõnealuse deklaratsiooni asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile taotluse alusel kättesaadavaks. Tarnijad, kes tarnivad fluoritud kasvuhoonegaaside korduvtäidetavaid mahuteid lõpptarbijatele, säilitavad tõendid esimeses lõigus osutatud siduva korra täitmise kohta vähemalt viis aastat pärast lõpptarbijale tarnimist ning teevad need tõendid asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile taotluse alusel kättesaadavaks.

Komisjon võib rakendusaktidega kindlaks määrata nõuded käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud siduva korra oluliste elementide lisamiseks vastavusdeklaratsiooni. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotlusel ning käesoleva määruse eesmärke arvesse võttes võib komisjon erandkorras lubada rakendusaktidega kuni nelja aasta pikkust erandit, millega lubatakse lasta turule IV lisas loetletud tooted ja seadmed, või erandina artikli 13 lõikest 9 võtta kasutusele uued või laiendatud elektrijaotlad, sealhulgas nende osad, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või mis põhinevad neil gaasidel, kui on tõendatud, et:

- a) eriomase toote või seadme või eriomase toote või seadme kategooria jaoks kas ei ole alternatiive või ei saa neid kasutada tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel või
- b) tehniliselt teostatavate või ohutute alternatiivide kasutamine põhjustab ebaproportsionaalselt suuri kulusid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. I lisa või II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase lubatakse osta artikli 5 lõike 2 punktides a–f ja artikli 5 lõike 3 punktides a ja b osutatud ning artikli 10 lõike 1 teise lõiguga hõlmatud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate seadmete paigaldamiseks, hoolduseks või teeninduseks või remondiks üksnes füüsilistel isikutel, kellel on artikli 10 lõike 1 esimese lõigu punkti a kohaselt nõutav sertifikaat, või ettevõtjatel, kes võtavad tööle isikuid, kellel on artikli 10 lõike 1 esimese lõigu kohaselt nõutav sertifikaat või artikli 10 lõike 1 teise lõigu kohaselt nõutav koolitustunnistus. Müüjad müüvad või pakuvad selliseid gaase otse või kaudselt üksnes käesolevas lõikes osutatud ettevõtjatele.

Käesolev lõige ei takista sertifitseerimata ettevõtjatel, kes ei tee esimeses lõigus osutatud toiminguid, koguda, vedada või üle anda I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.

7. I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaasidega täidetud mittehermeetiliselt suletud seadet võib lõpptarbijale müüa üksnes siis, kui on tõendatud, et selle paigaldab ettevõtja, kes on artikli 10 kohaselt sertifitseeritud.

8. Fluoritud kasvuhoonegaase lubatakse mahtkaubana turule lasta ja edasi tarnida üksnes ettevõtjatel, kelle asukoht on liidus või kes on määranud ainuesindaja, kelle asukoht on liidus ja kes võtab täieliku vastutuse käesoleva määruse järgimise eest. Ainuesindaja võib olla esindaja, kes on määratud määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 8 kohaselt.

Artikkel 12

Mürgistus ja teave toote ja seadme kohta

1. Järgmisi fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid või neil gaasidel põhinevaid tooteid ja seadmeid, lastakse turule, seejärel tarnitakse või tehakse kättesaadavaks muule isikule üksnes juhul, kui need on märgistatud kui:
- a) külmutusseadmed;
 - b) kliimaseadmed;
 - c) soojuspumbad;
 - d) tuletõrjeseadmed;
 - e) elektriyaotlad;
 - f) fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad aerosoolmahutid, sealhulgas dosaatorinhalaatorid;

- g) kõik fluoritud kasvuhoonegaaside mahutid;
 - h) fluoritud kasvuhoonegaasidel põhinevad lahustid või
 - i) orgaanilised Rankine'i ringprotsessid.
2. Tooted või seadmed, mille suhtes kohaldatakse artikli 11 lõikes 5 osutatud erandit, ning 1. lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad tooted või seadmed, mille suhtes kohaldatakse artikli 16 lõikes 4 osutatud erandit, on vastavalt märgistatud, täpsustades erandi lõppkuupäeva, ning sisaldavad viidet, et kõnealuseid tooteid ja seadmeid tohib kasutada üksnes sellel eesmärgil, milleks kõnealuse artikli kohane erand on tehtud.
3. Lõike 1 kohaselt nõutav märgis sisaldab järgmist teavet:
- a) märgi, et toode või seade sisaldab fluoritud kasvuhoonegaase või et see põhineb neil gaasidel;
 - b) asjaomaste fluoritud kasvuhoonegaaside tööstuslik tunnustatud nimetus või sellise nimetuse puudumise korral keemiline nimetus;
 - c) alates 1. jaanuarist 2017 tootes või seadmes sisalduvate fluoritud kasvuhoonegaaside kogus väljendatuna massi ja CO₂ ekvivalendina või fluoritud kasvuhoonegaaside kogus, mille jaoks seade on kavandatud, ning globaalse soojendamise potentsiaal.

Märgis sisaldab järgmist teavet, kui see on kohaldatav:

- a) viide sellele, et fluoritud kasvuhoonegaasid on hermeetiliselt suletud seadmes;
- b) viide sellele, et elektri jaotla testitud lekkemäär on tootja tehnilise kirjelduse kohaselt alla 0,1 % aastas.

Kui tooted või seadmed on moderniseeritud ja fluoritud kasvuhoonegaase on muudetud, märgistatakse need tooted või seadmed ümber käesolevas lõikes osutatud ajakohastatud teabega.

4. Lõike 1 kohaselt nõutav märgis on selgesti loetav ja kustumatu ning paigutatud kas
- a) fluoritud kasvuhoonegaasiga täitmiseks või selle kokkukogumiseks ette nähtud teenindusavade lähedale või
 - b) toote või seadme sellele osale, mis sisaldab fluoritud kasvuhoonegaasi.

Märgis on kirjutatud selle liikmesriigi ametlikus keeles, milles kaup turule lastakse, kättesaadavaks tehakse või tarnitakse.

5. I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhonegaase sisaldavaid vahte ja eelsegatud polüoole ei lasta turule, ei tehta kättesaadavaks ega tarnita, kui fluoritud kasvuhonegaasid ei ole tähistatud märgisega, kus on esitatud tööstuslik tunnustatud nimetus või sellise nimetuse puudumise korral keemiline nimetus. Märgisel näidatakse selgelt, et vaht sisaldab fluoritud kasvuhonegaase või eelsegatud polüoole. Kihtvahtpaneelide ja laminaatvahtplaatide puhul esitatakse kõnealune teave selgelt ja kustumatult paneelidel või plaatidel.
6. Vajaduse korral märgistatakse fluoritud kasvuhonegaase sisaldavad korduvtäidetavad mahutid uuesti lõike 3 esimeses lõigus osutatud ajakohastatud teabega.
7. I ja II lisas loetletud taasväärtustatud või ringlussevõetud fluoritud kasvuhonegaase sisaldavatele mahutitele lisatakse märgistus, et tegemist on taasväärtustatud või ringlussevõetud ainega. Taasväärtustamise korral lisatakse teave partiinumbri ja liidus taasväärtustamisega tegeleva asutuse nimi ja aadress.
8. I lisas loetletud fluoritud kasvuhonegaase sisaldavatele mahutitele, mis viiakse turule, tehakse kättesaadavaks või tarnitakse hävitamiseks, lisatakse märgistus, et mahuti sisu võib üksnes hävitada.
9. I lisas loetletud ja otseeksportiks turule lastud fluoritud kasvuhonegaase sisaldavatele mahutitele lisatakse märgistus, et mahuti sisu võib üksnes otse eksportida.

10. I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavatele mahutitele, mis viiakse turule, tehakse kättesaadavaks või tarnitakse kasutamiseks kaitseotstarbelises varustuses, lisatakse märgistus, et mahuti sisu võib kasutada üksnes sellel eesmärgil.
11. I ja II lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavatele mahutitele, mis viiakse turule, tehakse kättesaadavaks või tarnitakse pooljuhtide tööstuses pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks, lisatakse märgistus, et mahuti sisu võib kasutada üksnes sellel eesmärgil.
12. I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavatele mahutitele, mis viiakse turule, tehakse kättesaadavaks või tarnitakse kasutamiseks lähteainena, lisatakse märgistus, et mahuti sisu võib kasutada üksnes lähteainena.
13. I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavatele mahutitele, mis viiakse turule, tehakse kättesaadavaks või tarnitakse ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks, lisatakse märgistus, et mahuti sisu võib kasutada üksnes sellel eesmärgil.
14. I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate mahutite puhul sisaldab lõigetes 8–12 osutatud märgis märget „vabastatud kvoodist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) .../...“⁺.

⁺ ELT: palun sisestada teksti käesoleva määruse number (PE-CONS 60/23 (2022/0099(COD))).

Kui käesoleva lõike esimeses lõigus ja lõigetes 8–12 osutatud märgistamisnõuded puuduvad, kohaldatakse fluorosüivesinike suhtes artikli 16 lõike 1 kohaseid kvoodinõudeid.

15. IV lisa punkti 2 alapunktis b, punktis 4, punkti 5 alapunktis c, punkti 7 alapunktides b, c ja d, punkti 8 alapunktides b-e, punkti 9 alapunktides b-f, punkti 11 alapunktis c, punktis 16, punkti 17 alapunktides a, b ja c ning punkti 19 alapunktides a ja b osutatud juhtudel lisatakse tootele või seadmele märgistus, et seda võib kasutada üksnes siis, kui see on nõutav ohutusnõuetega või riigisiseste ohutusstandarditega. Ohutusnõuded või -standardid märgitakse märgisel. IV lisa punktides 19 ja 21 osutatud juhtudel lisatakse tootele või seadmele märgistus, et toodet või seadet võib kasutada üksnes siis, kui see on märgisel täpsustatud meditsiinilise rakendusega nõutav.
16. Lõigetes 3 ja 5 osutatud teave lisatakse asjaomaste toodete ja seadmete kasutusjuhenditesse.

Toodete ja seadmete puhul, mis sisaldavad I ja II lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase globaalse soojendamise potentsiaaliga 150 või enam, lisatakse see teave ka reklaamides kasutatavatesse kirjeldustesse.
17. Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks käesoleva artikli lõigetes 1 ja 4–15 osutatud märgiste vormingu. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

18. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral muuta käesoleva artikli lõigetes 4–15 sätestatud määrgistamisnõudeid, pidades silmas ärilist või tehnoloogilist arengut.

Artikkel 13

Kasutamise järelevalve

1. Keelatud on SF₆ kasutamine magneesiumsurvevalus ja magneesiumsurvevalusulamite ringlussevõtus.
2. Keelatud on SF₆ kasutamine sõidukirehvide täitmisel.
3. Keelatud on fluoritud kasvuhoonegaaside, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam, kasutamine selliste külmutusseadmete hoolduseks või teeninduseks, mille külmaaine kogus on 40 või enam CO₂ ekvivalenttonni. Alates 1. jaanuarist 2025 on keelatud kasutada fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam, igasuguste külmutusseadmete hoolduseks või teeninduseks.

Esimeses lõigus osutatud keelde ei kohaldata kaitsetstarbelisele varustusele ega selliste rakenduste jaoks mõeldud seadmetele, mille eesmärk on jahutada tooteid temperatuurini alla – 50 °C.

Kuni 1. jaanuarini 2030 ei kohaldata esimeses lõigus osutatud keelde järgmiste fluoritud kasvuhoonegaaside kategooriate suhtes:

- a) I lisa loetletud taasväärtustatud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate külmutusseadmete hoolduseks või teeninduseks, tingimusel et neid gaase sisaldavad mahutid on märgistatud vastavalt artikli 12 lõikele 7;
- b) I lisa loetletud ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate külmutusseadmete hoolduseks või teeninduseks, tingimusel et gaasid on sellistest seadmetest kokku kogutud; selliseid ringlussevõetud gaase võib kasutada üksnes ettevõtja, kes on need hoolduse või teeninduse käigus kokku kogunud, või ettevõtja, kelle jaoks gaasid hoolduse või teeninduse käigus kokku koguti.

Esimeses lõigus osutatud keelde ei kohaldata külmutusseadmetele, millele on tehtud erand vastavalt artikli 11 lõikele 5.

4. Alates 1. jaanuarist 2026 on keelatud kasutada I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam, kliimaseadmete ja soojuspumpade hoolduseks või teeninduseks.

Kuni 1. jaanuarini 2032 ei kohaldata esimeses lõigus osutatud keeldu järgmiste fluoritud kasvuhoonegaaside kategooriate suhtes:

- a) I lisas loetletud taasväärtustatud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate kliimaseadmete ja soojuspumpade hoolduseks või teeninduseks, tingimusel et neid gaase sisaldavad mahutid on märgistatud vastavalt artikli 12 lõikele 7;
- b) I lisas loetletud ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate kliimaseadmete ja soojuspumpade hoolduseks või teeninduseks, tingimusel et need gaasid on sellistest seadmetest kokku kogutud; selliseid ringlussevõetud gaase võib kasutada üksnes ettevõtja, kes on need hoolduse või teeninduse käigus kokku kogunud, või ettevõtja, kelle jaoks gaasid hoolduse või teeninduse käigus kokku koguti.

5. Alates 1. jaanuarist 2032 on keelatud kasutada I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 750 või enam, paiksete külmutusseadmete hoolduseks või teeninduseks, välja arvatud jahutid.

Esimeses lõigus sätestatud keeldu ei kohaldata kaitseotstarbelisele varustusele ega selliste rakenduste jaoks mõeldud seadmetele, mille eesmärk on jahutada tooteid temperatuurini alla $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$, ega seadmetele, mis on ette nähtud tuumaelektrijaamade jahutamiseks.

Esimeses lõigus osutatud keeldu ei kohaldata järgmiste fluoritud kasvuhoonegaaside kategooriate suhtes:

- a) I lisas loetletud taasväärtustatud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 750 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate paiksete külmutusseadmete (välja arvatud jahutite) hoolduseks või teeninduseks, tingimusel et neid gaase sisaldavad konteinerid on märgistatud vastavalt artikli 12 lõikele 7;
 - b) I lisas loetletud ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 750 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate paiksete külmutusseadmete (välja arvatud jahutite) hoolduseks või teeninduseks, tingimusel et need gaasid on sellistest seadmetest kokku kogutud; ringlussevõetud gaase võib kasutada üksnes ettevõtja, kes on need hoolduse või teeninduse käigus kokku kogunud, või ettevõtja, kelle jaoks gaasid hoolduse või teeninduse käigus kokku koguti.
6. Liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse alusel ja käesoleva määruse eesmärke arvesse võttes hindab komisjon lõigete 4 ja 5 kohaldamisalasse kuuluvate taasväärtustatud ja ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaaside kättesaadavust. Kui komisjoni hinnang osutab taasväärtustatud ja ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaaside tõendatud nappusele, võib komisjon erandkorras rakendusaktidega lubada lõigetes 4 või 5 sätestatud keeldudest kuni neljaks aastaks erandi tegemist määral, mis on vajalik tuvastatud nappuse kõrvaldamiseks.

7. Alates 1. jaanuarist 2035 on SF₆ kasutamine elektrijaotlate hoolduseks või teeninduseks keelatud, kui neid ei taasväärtusta või ei võeta ringlusse, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et SF₆:

a) ei ole kasutatav tehnilistel põhjustel või

b) ei ole kättesaadav hädaremondi korral.

Sellisel juhul esitab kasutaja asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile taotluse alusel tõendid kasutamise põhjenduse kohta.

Käesolevat lõiget ei kohaldata kaitseotstarbelisele varustusele.

8. Alates 1. jaanuarist 2026 on desfluraani kasutamine inhalatsioonianesteetikumina keelatud, välja arvatud juhul, kui selline kasutamine on rangelt vajalik ja muid anesteetikume ei saa meditsiinilistel põhjustel kasutada. Tervishoiuasutus säilitab tõendid meditsiinilise põhjenduse kohta ning esitab need taotluse alusel asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.

9. Keelatud on kasutusele võtta järgmisi elektrijaotlaid, milles isoleeriva või voolu katkestava keskkonnana kasutatakse fluoritud kasvuhoonegaase või mis põhinevad neil gaasidel:

a) alates 1. jaanuarist 2026 keskpingejaotlad kuni 24 kV (kaasa arvatud) primaar- ja sekundaarpinge jaotuseks:

- b) alates 1. jaanuarist 2030 keskpingejaotlad vahemikus 24 kV–52 kV (kaasa arvatud) primaar- ja sekundaarpinge jaotuseks;
 - c) alates 1. jaanuarist 2028 kõrgepingejaotlad vahemikus 52–145 kV (kaasa arvatud) ja kuni 50 kA lühisvooluga, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 1 või enam;
 - d) alates 1. jaanuarist 2032 kõrgepingejaotlad võimsusega üle 145 kV või üle 50 kA lühisvooluga, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 1 või enam.
10. Liidus töötava elektrijaotla töölt kõrvaldamist ja sellele järgnevat kõnealuse elektrijaotla kasutuselevõtmist mujal liidus ei käsitata kasutuselevõtmisena käesoleva artikli tähenduses.
11. Erandina lõikest 9 on lubatud võtta kasutusele elektrijaotla, milles isoleeriva või voolu katkestava keskkonna globaalse soojendamise potentsiaal on alla 1 000, kui pärast hankemenetlust, milles võetakse arvesse konkreetseks kasutuseks vajalike seadmete tehnilist eripära, on tegemist ühega järgmistest olukordadest:
- a) esimese kahe aasta jooksul pärast lõike 9 punktides a ja b osutatud kuupäevi ei saadud ühtegi pakkumust või saadi ainult pakkumus ühelt elektrijaotlate tootjalt, kes pakkus seadmeid, mille isoleeriva või voolu katkestava keskkonnana ei kasutata fluoritud kasvuhoonegaase;

- b) esimese kahe aasta jooksul pärast lõike 9 punktides c ja d osutatud asjaomaseid kuupäevi ei saadud ühtegi pakkumust või saadi ainult pakkumus ühelt elektrijaotlate tootjalt, kes pakub seadmeid, mille isoleeriva või voolu katkestava keskkonna globaalse soojendamise potentsiaal on alla 1;
 - c) pärast punktis a osutatud kaheaastast ajavahemikku ei saadud ühtegi pakkumust elektrijaotlate tootjalt, kes pakub seadmeid, mille isoleeriva või voolu katkestava keskkonnana ei kasutata fluoritud kasvuhooonegaase, või
 - d) pärast punktis b osutatud kaheaastast ajavahemikku ei saadud ühtegi pakkumust elektrijaotlate tootjalt, kes pakub seadmeid, mille isoleeriva või voolu katkestava keskkonna globaalse soojendamise potentsiaal on alla 1.
12. Erandina lõikest 11 on lubatud võtta kasutusele elektrijaotla, mille isoleeriva või voolu katkestava keskkonna globaalse soojendamise potentsiaal on 1 000 või enam, kui pärast hankemenetlust, milles võetakse arvesse konkreetseks kasutuseks vajalike seadmete tehnilist eripära, ei saadud sellise elektrijaotla pakkumust, mille isoleeriva või voolu katkestava keskkonna globaalse soojendamise potentsiaal on alla 1 000.

13. Lõiget 9 ei kohaldata elektriyaotlale, mille suhtes on direktiivi 2009/125/EÜ alusel vastu võetud ökodisaini nõuete kohaselt kindlaks tehtud, et selle olelusringi jooksul tekkivad CO₂ ekvivalendi heitkogused on väiksemad kui samaväärsel seadmel, mis vastab kõnealustele ökodisaini nõuetele, ja vastab lõikes 9 sätestatud globaalse soojendamise potentsiaali maksimaalsele väärtusele.
14. Lõiget 9 ei kohaldata, kui käitaja tõendab, et elektriyaotla tellimus on esitatud enne ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].
15. Lõiget 9 ei kohaldata, kui fluoritud kasvuhoonegaase kasutava olemasoleva elektriyaotla laiendamiseks mõeldud seadmed, mille globaalse soojendamise potentsiaal on väiksem kui olemasolevas elektriyaotlas kasutatavatel fluoritud kasvuhoonegaasidel, ei sobi kokku olemasoleva elektriyaotlaga ning nende seadmete kasutamine nõuaks kogu olemasoleva elektriyaotla väljavahetamist.
16. Kui kohaldatakse lõigetes 10, 11, 12, 13, 14 või 15 loetletud erandit, säilitab käitaja erandit tõendavaid dokumente vähemalt viis aastat ning teeb need taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.
17. Käitaja teavitab lõikes 11, 12, 14 või 15 loetletud erandit kohaldades pädevat asutust liikmesriigis, kus elektriyaotla kasutusele võetakse.

18. Seadmete osi võib paigaldada olemasoleva elektrijaotla remondiks või hoolduseks, tingimusel et kasutatava fluoritud kasvuhoonegaasi tüüp ei muutu nii, et kasutatava fluoritud kasvuhoonegaasi globaalse soojendamise potentsiaal suureneb või seadmetes sisalduvate fluoritud kasvuhoonegaaside kogus suureneb.
19. IV lisa punkti 2 alapunktis b, punktis 4, punkti 5 alapunktis c, punkti 7 alapunktides b-d, punkti 8 alapunktides b, c ja e, punkti 9 alapunktides b-f, punkti 11 alapunktis c, punktis 16, punkti 17 alapunktis c ja punkti 19 alapunktis b loetletud seadmete kasutuselevõtmine või toodete kasutamine on keelatud pärast kõnealustes punktides kindlaksmääratud vastavat keelukuupäeva, välja arvatud juhul, kui käitaja tõendab, et:
- a) asjakohased ohutusnõuded konkreetses asukohas ei võimalda paigaldada seadmeid, milles kasutatakse fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on vastavates keeldudes kindlaks määratud globaalse soojendamise potentsiaali väärtusest väiksem, või
 - b) seadmed lasti turule enne IV lisa sätetatud keelukuupäeva.
20. Käitaja säilitab lõikes 19 osutatud tõendavaid dokumente vähemalt viis aastat ning teeb need asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile taotluse alusel kättesaadavaks.

IV peatükk

Turule lastud fluorosüsivesinike tootmise ajakava ja koguste vähendamine

Artikkel 14

Fluorosüsivesinike tootmine

1. Käesoleva artikli, artikli 15 ja V lisa kohaldamisel tähendab fluorosüsivesinike tootmine toodetud fluorosüsivesinike kogust, millest on lahutatud protokolliosaliste heakskiidetud tehnoloogia abil hävitatud kogus ja teiste kemikaalide tootmisel lähteainena täielikult ära kasutatud kogus, kuid mis hõlmab kõrvalsaadusena tekkinud fluorosüsivesinikke, kui neid ei koguta või kui tootja seda kõrvalsaadust tootmisprotsessi käigus või pärast seda ei hävita ega anna hävitamiseks üle teisele ettevõtjale. Fluorosüsivesinike tootmise arvutamisel ei võeta arvesse taasväärtustatud fluorosüsivesinike kogust.
2. Fluorosüsivesinike tootmist lubatakse ulatuses, milles komisjon on tootjatele andnud tootmisõigused vastavalt käesolevale artiklile.

3. Enne 1. jaanuarit 2025 annab komisjon rakendusaktidega V lisa alusel tootmisõigused tootjatele, kes tootsid 2022. aastal fluorosüivesinikke, tuginedes määruse (EL) nr 517/2014 artikli 19 kohaselt esitatud andmetele. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
4. Komisjon võib liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel muuta rakendusaktidega lõikes 3 osutatud rakendusakte, et anda lõikes 3 osutatud tootjatele või muudele liidus asutatud ettevõtjatele täiendavad tootmisõigused, välja arvatud juhul, kui ületatakse protokollis kohaseid liikmesriigi tootmispiranguid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
5. Kui rakendusakt ei ole enne 1. jaanuarit 2025 jõustunud, võivad tootjad jätkata fluorosüivesinike tootmist, ilma et neile oleks tootmisõigusi antud. Sel ajavahemikul toodetud fluorosüivesinikud võetakse arvesse hetkel, kui lõikes 3 osutatud rakendusakti kohaselt antakse tootmisõigused.

6. Kolm aastat pärast lõikes 3 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist ja seejärel iga kolme aasta tagant vaatab komisjon kõnealused rakendusaktid läbi ja vajaduse korral muudab neid, võttes arvesse artikli 15 kohaseid tootmisõiguste muudatusi eelneva kolme aasta jooksul. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 15

Tootmisõiguste üleandmine ja luba kasutada neid tööstuslikuks ratsionaliseerimiseks

1. Liikmesriigis toimuva tööstusliku ratsionaliseerimise eesmärgil võivad tootjad oma tootmisõigused täielikult või osaliselt üle anda kõnealuse liikmesriigi teisele ettevõtjale, tingimusel et peetakse kinni protokolliosaliste toodangu kalkuleeritud mahtudest. Komisjon ja asjaomased pädevad asutused kiidavad üleandmised heaks ning need tehakse F-gaaside portaali kaudu.
2. Liikmesriikidevahelise tööstusliku ratsionaliseerimise eesmärgil võib komisjon kokkuleppel nii selle liikmesriigi pädeva asutusega, kus tootja asjaomane tootmine toimub, kui ka selle liikmesriigi pädeva asutusega, kus on olemas ülemäärane protokollkohane kalkuleeritud tootmismah, lubada kõnealusel tootjal F-gaaside portaali kaudu ületada artikli 14 lõikes 3 osutatud tootmisõigusi kindlaksmääratud koguse võrra, võttes arvesse protokollis sätestatud tingimusi.

3. Komisjon võib kokkuleppel nii selle liikmesriigi pädeva asutusega, kus tootja asjaomane tootmine toimub, kui ka asjaomase kolmanda riigi pädeva asutusega lubada tootjal kombineerida artiklis 14 osutatud tootmisõigused protokollis ja kõnealuse tootja riigisisese õiguse kohaselt kolmandas riigis asuvale tootjale lubatud toodangu kalkuleeritud tasemetega, mille eesmärk on tööstuslik ratsionaliseerimine koos kolmanda riigiga, tingimusel et kahe tootja toodangu kombineeritud maht ei ületa kahe protokolliosalise kalkuleeritud tootmismahтусid ja järgitakse asjakohast riigisisest õigust.

Artikkel 16

Turule lastud fluorosüivesinike koguste vähendamine

1. Fluorosüivesinike turule laskmist lubatakse üksnes sel määral, mil komisjon on tootjatele ja importijatele eraldanud kvoodid, nagu on sätestatud artiklis 17.

Fluorosüivesinikke turule laskvad tootjad ja importijad ei ületa turule laskmise ajal neile eraldatud kvoote.

2. Lõiget 1 ei kohaldata fluorosüivesinike suhtes:
 - a) mis on imporditud liitu hävitamise eesmärgil;

- b) mida tootja kasutab lähteainena või mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjale lähteainena kasutamiseks;
 - c) mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjatele ekspordiks liidust ning mis ei sisaldu toodetes või seadmetes, kui asjaomaseid fluorosüsivesinikke ei tehta seejärel enne eksportimist muule isikule liidu piires kättesaadavaks;
 - d) mille tootja või importija on otse tarninud kaitseotstarbelises varustuses kasutamiseks;
 - e) mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjale, kes kasutab neid pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks pooljuhtide tööstuses.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lõiget 2 ja vabastada lõikes 1 sätestatud kvoodinõudest fluorosüsivesinikud vastavalt protokolliosaliste otsustele.

4. Liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotlusel ning käesoleva määruse eesmärke ja Euroopa Ravimiameti andmeid arvesse võttes võib komisjon erandkorras lubada rakendusaktidega kuni nelja aasta pikkust erandit, millega vabastatakse lõikes 1 sätestatud kvoodinõudest fluorosüsivesinikud, et kasutada neid eriomastes rakendustes või eriomastes toote- või seadmekategooriates, kui taotluses on tõendatud, et
- a) eriomase rakenduse, toote või seadme jaoks kas ei ole alternatiive või ei saa neid kasutada tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel või ohu tõttu rahvatervisele, ning
 - b) ei ole võimalik tagada piisavat fluorosüsivesinike tarnet, ilma et see põhjustaks ebaproportsionaalselt suuri kulusid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Fluorosüsivesinike heide tootmise ajal loetakse turule lastuks aastal, mil see tekib.
6. Käesolevat artiklit ja artikleid 17, 20–29 ja 31 kohaldatakse ka eelsegatud polüoolides sisalduvate fluorosüsivesinike suhtes.

Artikkel 17

Kontrollväärtuste kindlaksmääramine ja kvootide eraldamine fluorosüivesinike turule laskmiseks

1. 31. oktoobriks 2024 ja seejärel vähemalt iga kolme aasta järel määrab komisjon tootjatele ja importijatele vastavalt VII lisale kindlaks kontrollväärtused fluorosüivesinike turule laskmiseks.

Komisjon määrab need kontrollväärtused rakendusaktiga kindlaks kõigi tootjate ja importijate jaoks, kes on eelneva kolme aasta jooksul fluorosüivesinike turule lasknud. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Tootja või importija võib teatada komisjonile oma äritegevuse käesoleva artikli seisukohast olulise osa alalisest õigusjärglasele üleminekust või omandamisest, mille tulemusena muutub tema ja õigusjärglase kontrollväärtuste omistamine.

Komisjon võib nõuda selle kohta asjakohaseid dokumente. Kohandatud kontrollväärtused tehakse kättesaadavaks F-gaaside portaalis.

3. 1. juuniks 2024, 1. aprilliks 2027 ja seejärel vähemalt iga kolme aasta järel võivad tootjad ja importijad esitada F-gaaside portaali kaudu deklaratsiooni VIII lisas osutatud reservist kvootide saamiseks.

4. 31. detsembriks 2024 ja seejärel igal aastal eraldab komisjon igale tootjale ja importijale kvoodid fluorosüsivesinike turule laskmiseks vastavalt VIII lisale. Tootjaid ja importijaid teavitatakse kvootidest F-gaaside portaali kaudu.
5. Kvootide eraldamine sõltub tasumisele kuuluva summa maksmisest, mis võrdub kolme euroga iga eraldatava kvoodi CO₂ ekvivalenttonni kohta. Tootjaid ja importijaid teavitatakse F-gaaside portaali kaudu järgmiseks kalendriaastaks neile eraldatud arvutatud maksimumkvoodi eest tasumisele kuuluvast kogusummast ja makse tegemise tähtajast. Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks tasumisele kuuluva summa maksmise üksikasjaliku korra. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Tootjad ja importijad võivad maksta üksnes osa neile pakutud arvutatud maksimumkvoodi eest. Sellisel juhul eraldatakse neile tootjatele ja importijatele kvoot, mis vastab esimeses lõigus osutatud tähtajaks tehtud maksele.

Kuni 31. detsembrini 2027 jaotab komisjon kvoodi, mille eest ei ole määratud tähtajaks makset tehtud, tasuta ümber üksnes neile tootjatele ja importijatele, kes on tasunud oma esimeses lõigus osutatud arvutatud maksimumkvoodi eest tasumisele kuuluva kogusumma ja esitanud lõikes 3 osutatud deklaratsiooni. Ümberjaotamise aluseks on iga tootja või importija osa kõigi arvutatud maksimumkvootide summast, mida neile tootjatele ja importijatele on pakutud ja mille eest nad on täielikult tasunud. Alates 1. jaanuarist 2028 tühistatakse kvoot, mille eest ei ole määratud tähtajaks makset tehtud.

Komisjonil on õigus jätta VII lisas osutatud maksimumkogus täielikult jaotamata või eraldada lisakvoote ettevaatusabinõuna jaotamisperioodil ilmnevate rakendamisprobleemide korral.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva artikli lõiget 5 seoses kvootide eraldamiseks makstavate summadega ja allesjäänud kvootide eraldamise mehhanismiga, et kompenseerida inflatsiooni.
7. Igal aastal või liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse alusel sagedamini hindab komisjon pärast asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist VII lisas sätestatud kvootide järkjärgulise vähendamise süsteemi mõju liidu soojuspumpade turule, võttes arvesse asjakohaseid tegureid, eelkõige I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside hindade kujunemist, endiselt selliseid gaase vajavate soojuspumpade kasutuselevõtu kasvu määra, alternatiivse tehnoloogia kasutuselevõtu turul ja kavas „REPowerEU“ sätestatud soojuspumpade kasutuselevõtu määra eesmärgi täitmise seis. Komisjon lisab hindamiste järeldused asjakohasesse iga-aastasesse kliimameetmete tegevusaruandesse.

Kui hindamine näitab I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside tõsist nappust soojuspumpade kasutuselevõtuks, mis võib ohustada RePowerEU soojuspumpade kasutuselevõtu eesmärkide saavutamist, võtab komisjon kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusaktid VII lisa muutmiseks, et võimaldada lisaks VII lisa sätestatud kvootidele lasta turule I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase koguses kuni 4 410 247 CO₂ ekvivalenttonni aastas ajavahemikul 2025–2026 ja kuni 1 425 536 CO₂ ekvivalenttonni aastas ajavahemikul 2027–2029.

Kui komisjon võtab vastu käesoleva artikli teises lõigus osutatud delegeeritud õigusakti, jaotatakse lisakvoodid tootjatele ja importijatele, kes on esitanud taotluse F-gaaside portaali kaudu ja kes on eelmisel aastal teatanud artikli 26 kohaselt soojuspumpade kasutamisest aine ühe peamise kasutuskategooriana.

8. Kvootide eraldamisest saadud tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046²⁶ artikli 21 lõikele 5. See tulu eraldatakse programmile LIFE ja mitmeaastase finantsraamistiku rubriigile 7 (Euroopa avalik haldus), et katta käesoleva määruse rakendamise ja protokollide järgimise tagamise eesmärgil kvootide eraldamise, IT-teenuste ja litsentsimisüsteemide haldamisega tegelevate koosseisuväliste töötajatega seotud kulud. Nende kulude katmiseks kasutatakse tulu ei tohi ületada iga-aastaselt maksimumsummat 3 miljonit eurot. Pärast nende kulude katmist järele jääv tulu kantakse liidu üldeelarvesse.

Artikkel 18

Registreerimine ja eraldatud kvootide saamise tingimused

1. Kvoot eraldatakse üksnes tootjatele või importijatele, kellel on asukoht liidus või kes on määranud ainuesindaja, kelle asukoht on liidus ja kes võtab täieliku vastutuse käesoleva määruse ja määruse (EÜ) nr 1907/2006 II jaotise nõuete järgimise eest. Ainuesindaja võib olla esindaja, kes on määratud määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 8 kohaselt.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

2. Üksnes need tootjad ja importijad, kellel on kogemusi kemikaalidega kauplemisel või külmutus- ja kliimaseadmete, tuletõrjesüsteemide või soojuspumpade teenindusel kolmel järjestikusel aastal enne kvootide eraldamise perioodi, võivad esitada artikli 17 lõikes 3 osutatud deklaratsiooni või saada selle alusel kvote vastavalt artikli 17 lõikele 4. Tootjad ja importijad esitavad taotluse alusel komisjonile sellekohased tõendid.
3. F-gaaside portaalis registreerimiseks esitavad tootjad ja importijad füüsilise aadressi, kus ettevõtja asub ja tegutseb. Samal füüsilisel aadressil võib olla registreeritud ainult üks ettevõtja.

Artikli 17 lõike 3 kohase kvoodideklaratsiooni esitamiseks ja artikli 17 lõike 4 kohaseks kvoodi saamiseks ning kontrollväärtuste kindlaksmääramiseks vastavalt artikli 17 lõikele 1 käsitatakse kõiki sama tegeliku tulusaajaga ettevõtjaid ühe ettevõtjana. Artikli 17 lõike 1 kohasele kontrollväärtusele ja artikli 17 lõike 4 kohaselt eraldatud kvoodile on õigus ainult sellel ühel ettevõtjal, kes on F-gaaside portaalis registreeritud esimesena, kui tegelik tulusaaja ei ole märkinud teisiti.

Artikkel 19

Fluorosüivesinikega eeltäidetud tooted ja seadmed

1. Liidu turule ei lasta külmutus- ja kliimaseadmeid, soojuspumpasid ja dosaatorinhalaatoreid, mis on eeltäidetud I lisa 1. jaos loetletud ainetega, välja arvatud juhul, kui neid aineid, millega on eeltäidetud tooteid või seadmeid, on käesolevas peatükis osutatud kvoodisüsteemis arvesse võetud.

Esimeses lõigus sätestatud keeldu kohaldatakse nimetatud dosaatorinhalaatoritele alates 1. jaanuarist 2025.

2. Lõikes 1 osutatud eeltäidetud toote või seadme turule laskmisel tagavad toodete või seadmete tootjad ja importijad, et vastavus lõikega 1 on täielikult dokumenteeritud, ning koostavad seda käsitleva vastavusdeklaratsiooni.

Vastavusdeklaratsiooni koostamisega võtavad toodete või seadmete tootjad ja importijad endale vastutuse käesoleva lõike ja lõike 1 nõuete järgimise eest.

Toodete või seadmete tootjad ja importijad säilitavad neid dokumente ja vastavusdeklaratsiooni vähemalt viis aastat pärast kõnealuste toodete või seadmete turule laskmist ning teevad need taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele või komisjonile.

3. Kui lõikes 1 osutatud toodetes või seadmetes sisalduvaid fluorosüsivesinikke ei ole enne toodete või seadmete täitmist turule lastud, tagavad nende kõnealuste toodete või seadmete importijad, et hiljemalt 30. aprilliks 2025 ja seejärel igal aastal kinnitab F-gaaside portaalis registreeritud sõltumatu audiitor piisava kindlusega eelmise kalendriaasta dokumentide, vastavusdeklaratsiooni ja nende artikli 26 lõike 7 kohase aruande õigsuse.

Sõltumatu audiitor on kas

- a) akrediteeritud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ²⁷ või
 - b) akrediteeritud tõendama finantsaruandeid kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktidega.
4. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks üksikasjaliku korra, mis käsitleb lõikes 2 osutatud vastavusdeklaratsiooni, sõltumatu audiitori poolset tõendamist ja audiitorite akrediteerimist. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

5. Lõikes 1 osutatud toodete või seadmete importija, kelle asukoht ei ole liidus, määrab ainuesindaja, kelle asukoht on liidus ja kes võtab täieliku vastutuse käesoleva määruse järgimise eest. Ainuesindaja võib olla esindaja, kes on määratud määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 8 kohaselt.
6. Käesolevat artiklit ei kohaldata ettevõtjate suhtes, kes lasevad turule vähem kui 10 CO₂ ekvivalenttonni lõikes 1 osutatud toodetes või seadmetes sisalduvaid fluorosüsivesinikke aastas.

Artikkel 20

F-gaaside portaal

1. Komisjon loob fluoritud kasvuhoonegaaside kvoodisüsteemi, impordi- ja ekspordilitsentside nõuete ning aruandluskohustuste haldamiseks elektroonilise süsteemi (edaspidi „F-gaaside portaal“) ning tagab selle toimimise.
2. Komisjon tagab F-gaaside portaali ühendamise ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga määrusega (EL) 2022/2399 loodud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemi (EU CSW-CERTEX) abil.

3. Liikmesriigid tagavad oma riigisiseste tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ühendamise EU CSW-CERTEX süsteemiga, et vahetada teavet F-gaaside portaaliga.
4. Ettevõtjatel peab olema F-gaaside portaalis kehtiv registreering enne mis tahes järgmisi toiminguid:
 - a) fluoritud kasvuhoonegaaside ning fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate toodete ja seadmete import või eksport, välja arvatud määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 17 määratletud ajutise ladustamise korral;
 - b) artikli 17 lõike 3 kohase deklaratsiooni esitamine;
 - c) kvoodi saamine fluorosüsivesinike turule laskmiseks vastavalt artikli 17 lõikele 4 või kvoodi ülekandmine või vastuvõtmine vastavalt artikli 21 lõikele 1 või kvoodi kasutamiseks loa saamine vastavalt artikli 21 lõikele 2 või kvoodi kasutamise loa delegeerimine vastavalt artikli 21 lõikele 3;
 - d) fluorosüsivesinike tarnimine või vastuvõtmine artikli 16 lõike 2 punktides a–e loetletud eesmärkidel;
 - e) artikli 26 kohast aruandlust eeldavate kõigi muude toimingute tegemine;

- f) tootmisõiguste saamine vastavalt artiklile 14 ning artiklis 15 osutatud tootmisõiguste üleandmine või nende kasutamise lubamine ning nende vastuvõtmine või nende kasutamiseks loa saamine;
- g) artikli 19 lõikes 3 ja artikli 26 lõikes 8 osutatud aruannete kontrollimine.

Registreering F-gaaside portaalis hakkab kehtima alles siis, kui komisjon on selle kinnitanud, ja kehtib seni, kuni komisjon ei ole seda peatanud või tühistanud või kui ettevõtja ei ole seda tagasi võtnud.

- 5. Kehtivat registreeringut F-gaaside portaalis impordi või ekspordi hetkel käsitatakse artikli 22 kohaselt nõutava litsentsina.
- 6. Komisjon täpsustab, niivõrd kui see on vajalik, rakendusaktidega F-gaaside portaalis registreerimise reegleid, et tagada F-gaaside portaali tõrgeteta toimimine ja selle ühilduvus ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
- 7. Liikmesriikide pädevatel asutustel, sealhulgas tollil, on juurdepääs F-gaaside portaalile, et võimaldada asjakohaste nõuete rakendamist ja kontrolli. Tolli juurdepääs F-gaaside portaalile tagatakse ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu.

Liikmesriikide pädevad asutused ja komisjon tagavad F-gaaside portaalis sisalduvate andmete konfidentsiaalsuse.

Komisjon teeb hiljemalt kolm kuud pärast asjaomaseks aastaks kvootide eraldamist üldsusele kättesaadavaks järgmise teabe:

- a) kvoodiomanike loetelu;
- b) loetelu ettevõtjatest, kelle suhtes kohaldatakse artiklis 26 sätestatud aruandlusnõudeid.

8. Tootjate ja importijate taotlused nende poolt F-gaaside portaalis registreeritud teabe parandamiseks seoses artikli 21 lõikes 1 osutatud kvootide ülekandmisega, artikli 21 lõikes 2 osutatud kvoodi kasutamise lubadega või artikli 21 lõikes 3 osutatud lubade delegeerimisega edastatakse komisjonile kõigi tehingus osalevate ettevõtjate nõusolekul põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt kvoodi ülekandmise või kvoodi kasutamise loa registreerimise või loa delegeerimise aastale järgneva aasta 31. märtsiks. Taotlust põhjendatakse tõenditega, mis tõendavad, et tegemist on tehnilise veaga.

Olenemata esimesest lõigust lükatakse tagasi sellised andmete parandamise taotlused, mis mõjutavad negatiivselt teiste alustehingus mitteosalevate tootjate ja importijate õigusi.

Artikkel 21

Kvootide ülekandmine ja luba kasutada kvote imporditud seadmetes olevate fluorosüsivesinike turule laskmiseks

1. Kõik tootjad või importijad, kelle jaoks on artikli 17 lõike 1 kohaselt kindlaks määratud kontrollväärtus, võivad neile eraldatud kogu kvoodi või osa sellest F-gaaside portaalis artikli 17 lõike 4 alusel üle kanda teisele liidus asutatud tootjale või importijale või teisele tootjale või importijale, keda esindab liidus artikli 18 lõikes 1 osutatud ainuesindaja.

Esimese lõigu kohaselt ülekantud kvooti ei tohi teist korda üle kanda.

2. Kõik tootjad või importijad, kelle jaoks on artikli 17 lõike 1 kohaselt kindlaks määratud kontrollväärtus, võivad F-gaaside portaalis lubada liidus asuval ettevõtjal või ettevõtjal, keda esindab liidus artikli 19 lõikes 5 osutatud ainuesindaja, kasutada kogu oma kvooti või osa sellest artiklis 19 osutatud eeltäidetud seadmete impordiks.

Vastavaid fluorosüsivesinike koguseid käsitatakse volitava tootja või importija poolt turule lastuna loa andmise hetkel.

3. Kõik loa saanud ettevõtjad võivad lõike 2 kohaselt saadud kvoodi kasutamise loa delegeerida F-gaaside portaalis teisele ettevõtjale artiklis 19 osutatud eeltäidetud seadmete impordiks. Delegeeritud luba ei tohi teist korda delegeerida.
4. F-gaaside portaali kaudu tehtavad kvootide ülekandmised, kvoodi kasutamiseks antud load ja lubade delegeerimine on kehtivad üksnes juhul, kui vastuvõttev ettevõtja võtab need F-gaaside portaali kaudu vastu.

V peatükk

Kaubandus

Artikkel 22

Import ja eksport

1. Fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete impordi ja ekspordi korral tuleb tollile esitada kehtiv litsents, mille komisjon on väljastanud artikli 20 lõigetele 4 ja 5 kohaselt, välja arvatud ajutise ladustamise korral.

Käesolevat lõiget ei kohaldata toodete ja seadmete suhtes, mis on isiklikud asjad.

2. Liitu imporditud fluoritud kasvuhoonegaase käsitatakse varem kasutamata gaasina.
3. Alates... [üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] on keelatud eksportida IV lisa osutatud vahtusid, tehnilisi aerosoole, paikseid külmutus- ja kliimaseadmeid ning paikseid soojuspumpasid, mis sisaldavad selliseid fluoritud kasvuhoonegaase või põhinevad neil gaasidel, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 1 000 või enam.

Esimeses lõigus sätestatud keeldu ei kohaldata kaitseotstarbelise varustuse või toodete ja seadmete suhtes, mida võib IV lisa kohaselt liidus turule lasta.

4. Erandina lõikest 3 võib komisjon asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse alusel ja käesoleva määruse eesmärke arvesse võttes rakendusaktidega lubada lõikes 3 osutatud toodete ja seadmete eksporti, kui on tõendatud, et konkreetse kauba majanduslikku väärtust ja eeldatavat järeljäänud kasutusiga arvestades tekitaks ekspordikeeld eksportijale ebaproportsionaalselt suure koormuse. Selline eksport on lubatud üksnes juhul, kui see on kooskõlas sihtriigi riigisisese õigusega.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Ettevõtjad, kelle asukoht on liidus, võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et külmutus- ja kliimaseadmete ning soojuspumpade eksport ei riku impordipiiranguid, millest importiv riik on protokollil alusel teatanud.

Artikkel 23

Kaubanduse kontroll

1. Toll ja turujärelevalveasutused tagavad käesolevas määruses impordi ja ekspordi suhtes sätestatud keeldude ja muude piirangute täitmise.
2. Vabasse ringlusse lubamisel on käesoleva määrusega nõutud ja artikli 20 kohaselt F-gaaside portaalis registreeritud kvooti või kvoodi kasutamise luba omav ettevõtja tollideklaratsioonis märgitud importija.

Impordi puhul, välja arvatud vabasse ringlusse lubamine, on artikli 20 kohaselt F-gaaside portaalis registreeritud ettevõtja tollideklaratsioonis märgitud deklarant, kes on muu eriprotseduuri kui transiidi loa omanik, välja arvatud juhul, kui toimub õiguste ja kohustuste üleminek määruse (EL) nr 952/2013 artikli 218 kohaselt, et deklarant saaks olla teine isik. Transiidiprotseduuri korral on protseduuri pidaja ettevõtja, kellel on käesoleva määruse kohaselt kvoot või kvoodi kasutamise luba.

Ekspordi puhul on artikli 20 kohaselt F-gaaside portaalis registreeritud ettevõtja tollideklaratsioonis märgitud eksportija.

3. Fluoritud kasvuhoonegaaside ning fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete impordi korral esitab importija või selle puudumise korral tollideklaratsioonis või ajutise ladustamise deklaratsioonis märgitud deklarant, ning ekspordi puhul tollideklaratsioonis märgitud eksportija tollile tollideklaratsioonis vajaduse korral järgmise teabe:
 - a) registreerimisnumber F-gaaside portaalis;
 - b) ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumber (EORI-number);
 - c) mahtkaubana tarnitavate gaaside ning toodetes ja seadmetes ja nende osades sisalduvate gaaside netomass;
 - d) kaubakood, mille alla kaup klassifitseeritakse;
 - e) mahtkaubana tarnitavate gaaside ning toodetes ja seadmetes ja nende osades sisalduvate gaaside maht CO₂ ekvivalenttonnides.

4. Toll kontrollib eelkõige, kas vabasse ringlusse lubamise puhul on tollideklaratsioonis märgitud importijal enne kauba vabasse ringlusse lubamist kvoot või kvoodi kasutamise load, nagu on nõutud käesolevas määruses. Toll tagab, et impordi korral registreeritakse tollideklaratsioonis märgitud importija või importija puudumise korral deklarant ning ekspordi puhul tollideklaratsioonis märgitud eksportija F-gaaside portaalis vastavalt artiklile 20.
5. Vajaduse korral edastab toll ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu F-gaaside portaalile teabe kauba tollivormistuse kohta.
6. Korduvtäidetavates mahutites olevate I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside importijad teevad vabasse ringlusse lubamisega seotud tollideklaratsiooni esitamise ajal tollile kättesaadavaks artikli 11 lõikes 4 osutatud vastavusdeklaratsiooni koos tõenditega, mis kinnitavad mahuti korduvtäitmise eesmärgil tagastamise korda.
7. Fluoritud kasvuhoonegaaside importijad teevad vabasse ringlusse lubamisega seotud tollideklaratsiooni esitamise ajal tollile kättesaadavaks artikli 4 lõikes 6 osutatud tõendid.

8. Vastavusdeklaratsioon ja artikli 19 lõikes 2 osutatud dokumendid tehakse tollile kättesaadavaks vabasse ringlusse lubamisega seotud tollideklaratsiooni esitamise ajal.
9. Toll kontrollib käesolevas määruses sätestatud impordi- ja ekspordireeglite järgimist riskianalüüsil põhinevate kontrollide tegemisel tolli riskijuhtimissüsteemi raames ja kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 46. Kõnealuses riskianalüüsis võetakse eelkõige arvesse kogu kättesaadavat teavet fluoritud kasvuhoonegaaside ebaseadusliku kaubanduse tõenäosuse kohta ning asjaomase ettevõtja varasema nõuete täitmise kohta.
10. Käesoleva määrusega hõlmatud ainete, toodete ja seadmete füüsilise tollikontrolli käigus kontrollib toll riskianalüüsi põhjal impordi ja ekspordi puhul eelkõige seda,
 - a) kas esitatud kaubad vastavad litsentsis ja tollideklaratsioonis kirjeldatud kaupadele;
 - b) kas esitatud toote või seadme suhtes ei kohaldata artikli 11 lõigetes 1 ja 3 osutatud keelde;
 - c) kas kaubad on enne vabasse ringlusse lubamist nõuetekohaselt märgistatud vastavalt artiklile 12.

Importija või importija puudumise korral deklarant või eksportija, nii nagu on asjakohane, teeb määruse (EL) nr 952/2013 artikli 15 kohase kontrolli käigus oma litsentsi tollile kättesaadavaks.

11. Toll või turujärelevalveasutused võtavad kõik vajalikud meetmed, et ära hoida katseid importida või eksportida käesoleva määrusega hõlmatud aineid, tooteid ja seadmeid, mida ei olnud juba lubatud territooriumile sisse tuua või sealt välja viia.
12. Toll konfiskeerib või arestib käesoleva määrusega keelatud ühekordselt täidetavad mahutid (nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 11 lõike 3 teise lõigu punktis a) kõrvaldamiseks hävitamise teel kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 197 ja 198 või teavitab pädevaid asutusi, et tagada selliste mahutite konfiskeerimine ja arestimine kõrvaldamiseks hävitamise teel. Vastavalt määruse (EL) 2019/1020 artiklile 16 kõrvaldavad turujärelevalveasutused sellised mahutid turult või võtavad need turult tagasi.

Muudel esimeses lõigus osutamata juhtudel, kui tegemist on käesoleva määrusega vastuolus toimunud ebaseadusliku impordi, edasise tarnimise või ekspordiga, eelkõige juhul, kui 1. lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase lastakse turule mahtkaubana või nendega täidetakse tooteid ja seadmeid, rikkudes käesolevas määruses sätestatud kvoodi- ja loanõudeid, võib toll või turujärelevalveasutus võtta alternatiivseid meetmeid. Sellised meetmed võivad hõlmata enampakkumisel müümist, tingimusel et hilisem turule laskmine toimub kooskõlas käesoleva määrusega.

I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside eksport, mille puhul tuvastatakse mittevastavus käesolevale määrusele pärast nende vabasse ringlusse lubamist, on keelatud.

13. Liikmesriigid määravad või kiidavad heaks tolliasutused või muud kohad ning täpsustavad kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 135 ja 267 nende tolliasutuste ja kohtadeni viivad marsruudid I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside ning käesoleva määruse artiklis 19 osutatud toodete ja seadmete tollile esitamiseks nende sisenemisel liidu tolliterritooriumile või sealt väljumisel. Kontrollle teevad kooskõlas riigisiseste õigusnormidega tolliasutuse töötajad või muud volitatud isikud, kes on teadlikud käesoleva määrusega hõlmatud ebaseaduslike tegevuste ennetamisega seotud teemadest ja kellel on juurdepääs sobivatele seadmetele, et teha riskianalüüsil põhinevaid asjakohaseid füüsilisi kontrole.

Üksnes esimeses lõigus osutatud määratud või heakskiidetud tolliasutused või muud kohad võivad algatada või lõpetada käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ja toodete või seadmete transiidiprotseduuri.

Artikkel 24

Meetmed ebaseadusliku kaubanduse seireks

1. Tuginedes fluoritud kasvuhoonegaaside kaubanduse korrapärasele seirele ja fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete liikumisega seotud ebaseadusliku kaubanduse võimalike riskide hindamisele, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et
 - a) täiendada käesolevat määrust, täpsustades kriteeriumid, mida liikmesriikide pädevad asutused peavad võtma arvesse artikli 29 kohaste kontrollide tegemisel, et teha kindlaks, kas ettevõtjad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi;
 - b) täiendada käesolevat määrust, määrates kindlaks nõuded, mida tuleb kontrollida, kui tehakse artikli 23 kohast selliste fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete seiret, mis on suunatud ajutisele ladustamisele või tolliprotseduurile, sealhulgas tolliladustamis- või vabatsooniprotseduurile või transiidile läbi liidu tolliterritooriumi;

- c) muuta käesolevat määrust, lisades turule lastud fluoritud kasvuhoonegaaside jälgimise meetodid selliste fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või neil gaasidel põhinevate toodete ja seadmete artikli 22 kohase impordi ja ekspordi seireks, mis on suunatud ajutisele ladustamisele või tolliprotseduurile.
2. Lõike 1 alusel delegeeritud õigusakti vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse kõnealuse lõike punktide a, b ja c alusel kehtestatava meetoodika keskkonnakasu ja sotsiaal-majanduslikku mõju.

Artikkel 25

Kaubandus protokolliga ühinemata riikide, piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide ja territooriumidega

1. Alates 1. jaanuarist 2028 on keelatud importida fluorosüsivesinikke ning fluorosüsivesinikke sisaldavaid või neil gaasidel põhinevaid tooteid ja seadmeid sellisest riigist või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonist või eksportida neid sellisesse riiki või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni, kes ei ole nõustunud end siduma nende gaaside suhtes kohaldatava protokolliga sätetega.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades õigusnormid, mida kohaldatakse selliste toodete ja seadmete vabasse ringlusse lubamise ja ekspordi suhtes, mis on imporditud riigist või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonist lõike 1 tähenduses või eksporditud neisse ja mis on toodetud fluorosüsivesinike abil, kuid mis ei sisalda gaase, mida saab kindlalt määratleda fluorosüsivesinikena, ning õigusnormid selliste toodete ja seadmete kindlakstegemise kohta. Kõnealuste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse protokolliosaliste asjakohaseid otsuseid ning selliste toodete ja seadmete kindlakstegemise õigusnormide osas protokolliosalistele antud korrapäraseid tehnilisi nõuandeid.
3. Erandina lõikest 1 võib komisjon anda rakendusaktidega loa kaubanduseks riigiga või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooniga lõike 1 tähenduses, kui kaubeldakse fluorosüsivesinike ning fluorosüsivesinikke sisaldavate või neil gaasidel põhinevate või ühe või mitme sellise gaasi abil toodetud toodete ja seadmetega, kui protokolliosaliste koosolekul on vastavalt protokollis artikli 4 lõikele 8 otsustatud, et asjaomane riik või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon vastab täielikult protokollis nõutele ning on esitanud selle kohta protokollis artiklis 7 täpsustatud andmed. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Kui lõikes 2 osutatud protokolliosaliste otsusest ei tulene teisiti, kohaldatakse lõiget 1 iga protokolliga ühinemata territooriumi suhtes samal viisil, nagu selliseid otsuseid kohaldatakse iga riigi või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes lõike 1 tähenduses.
5. Kui protokolliga ühinemata territooriumi ametiasutused vastavad täielikult protokolliga nõuetele ning on esitanud sellekohased protokollis artiklis 7 täpsustatud andmed, võib komisjon rakendusaktidega otsustada, et käesoleva artikli lõike 1 mõningaid või kõiki sätteid ei kohaldata kõnealuse territooriumi suhtes. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VI peatükk

Aruandlus ja heiteandmete kogumine

Artikkel 26

Ettevõtjate esitatavad aruanded

1. 31. märtsiks 2025 ja seejärel igal aastal esitab iga tootja, importija ja eksportija, kes tootis, importis või eksportis eelmisel kalendriaastal fluorosüsivesinikke või koguseid, mis ületasid ühe tonni või 100 CO₂ ekvivalenttonni muid fluoritud kasvuhooonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal. Käesolevat lõiget kohaldatakse ka kõigi ettevõtjate suhtes, kes saavad kvoodi artikli 21 lõike 1 kohaselt.

31. märtsiks 2024 ja seejärel igal aastal esitab iga tootja või importija, kellele on eraldatud kvoot vastavalt artikli 17 lõikele 4 või kellel on kvoot üle kantud vastavalt artikli 21 lõikele 1, kuid ei ole eelneval kalendriaastal ühtegi fluorosüsivesinike kogust turule lasknud, komisjonile aruande tegevuse puudumise kohta.

2. 31. märtsiks 2025 ja seejärel igal aastal esitab iga ettevõtja, kes hävitas eelmisel kalendriaastal fluorosüsivesinikke või muid fluoritud kasvuhoonegaase koguses, mis ületasid ühe tonni või 100 CO₂ ekvivalenttonni, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
3. 31. märtsiks 2025 teatab iga ettevõtja, kes kasutas eelneval kalendriaastal 1 000 CO₂ ekvivalenttonni või enam I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase lähteainena, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
4. 31. märtsiks 2025 esitab iga ettevõtja, kes laskis eelneval kalendriaastal turule 10 CO₂ ekvivalenttonni või enam fluorosüsivesinikke või 100 CO₂ ekvivalenttonni või enam toodetes ja seadmetes sisalduvaid fluoritud kasvuhoonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.

5. 31. märtsiks 2025 ja seejärel igal aastal esitab iga ettevõtja, kes sai artikli 16 lõikes 2 osutatud mis tahes koguses fluorosüsivesinikke, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
31. märtsiks 2025 ja seejärel igal aastal esitab iga tootja või importija, kes laskis turule fluorosüsivesinikke ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks, komisjonile IX lisas märgitud andmed. Selliste dosaatorinhalaatorite tootjad esitavad komisjonile IX lisas märgitud andmed saadud fluorosüsivesinike kohta.
6. 31. märtsiks 2025 ja seejärel igal aastal esitab iga ettevõtja, kes taasväärtustas koguseid, mis ületasid ühe tonni või 100 CO₂ ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
7. 30. aprilliks 2025 esitab iga seadmete importija, kes laskis turule artiklis 19 osutatud eeltäidetud seadmeid, mis sisaldavad vähemalt 1 000 CO₂ ekvivalenttonni fluorosüsivesinikke, ja kui neid fluorosüsivesinikke ei ole enne seadmete täitmist turule lastud, komisjonile artikli 19 lõike 3 kohaselt väljastatud kontrolliaruande.

8. 30. aprilliks 2025 ja seejärel igal aastal tagab iga ettevõtja, kes teatab lõike 1 kohaselt, et ta laskis eelneval kalendriaastal turule 1 000 CO₂ ekvivalenttonni või enam fluorosüivesinikke, lisaks, et tema aruande õigsust kinnitab piisava kindlusega sõltumatu audiitor. Audiitor peab olema registreeritud F-gaaside portaalis ja ta peab olema akrediteeritud:

- a) vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ või
- b) tõendama finantsaruandeid kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktidega.

Artikli 16 lõike 2 punktis c osutatud tehinguid kontrollitakse olenemata asjaomastest kogustest.

Komisjon võib nõuda, et ettevõtja tagaks, et tema aruande õigsust kinnitab piisava kindlusega sõltumatu audiitor, olenemata asjaomastest kogustest, kui on vaja kinnitada, et ettevõtja järgib käesolevat määrust.

Komisjon võib rakendusaktidega täpsustada aruannete tõendamise ja audiitorite akrediteerimise üksikasju. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Kogu käesolevas artiklis osutatud aruandlus ja kontroll toimub F-gaaside portaali kaudu.

Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks käesolevas artiklis osutatud aruannete esitamise vormi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 27

Heiteandmete kogumine

Liikmesriigid kehtestavad käesolevas määruses osutatud asjakohaste sektorite jaoks aruandlussüsteemi, mille eesmärk on saada heitkoguste kohta andmeid.

Liikmesriigid võimaldavad asjakohasel juhul artikli 7 kohaselt kogutud teabe salvestamist keskse elektroonilise süsteemi kaudu.

Komisjon võib anda suuniseid tsentraliseeritud elektroonilise süsteemi kujundamiseks liikmesriikides.

VII peatükk

Täitmise tagamine

Artikkel 28

Koostöö ja teabevahetus

1. Kui see on käesoleva määruse järgimise tagamiseks vajalik, teevad iga liikmesriigi pädevad asutused, sealhulgas toll, turujärelevalveasutused, keskkonnaasutused ja muud kontrolliülesandeid täitvad pädevad asutused koostööd omavahel, teiste liikmesriikide pädevate asutustega, komisjoniga ja vajaduse korral kolmandate riikide haldusasutustega.

Kui tolli riskijuhtimissüsteemi nõuetekohase rakendamise tagamiseks on vaja teha koostööd tolliga, esitavad liikmesriikide pädevad asutused tollile kogu vajaliku teabe vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikele 2.

2. Kui toll, turujärelevalveasutus või liikmesriigi muu pädev asutus avastab käesoleva määruse rikkumise, teavitab see pädev asutus keskkonnaasutust, või kui see ei ole asjakohane, mis tahes muud asutust, kes vastutab artikli 31 kohaste karistuste täitmisele pööramise eest.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevatel asutustel on tõhus juurdepääs käesoleva määruse täitmise tagamiseks vajalikule teabele ja võimalus seda teavet omavahel vahetada. Selline teave hõlmab tolliga seotud andmeid, teavet omandi ja finantsseisundi, keskkonnaõiguse rikkumiste ning F-gaaside portaalis salvestatud andmete kohta.

Esimeses lõigus osutatud teave tehakse kättesaadavaks ka teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja komisjonile, kui see on vajalik käesoleva määruse täitmise tagamiseks. Pädevad asutused teatavad komisjonile viivitamata artikli 16 lõike 1 rikkumisest.

4. Kui pädevad asutused avastavad käesoleva määruse rikkumise, mis võib mõjutada rohkem kui üht liikmesriiki, teavitavad nad teiste liikmesriikide pädevaid asutusi. Pädevad asutused teavitavad teiste liikmesriikide pädevaid asutusi eelkõige siis, kui nad avastavad turul asjaomase toote, mis ei vasta käesolevale määrusele, et võimaldada sellise toote arestimist, konfiskeerimist, turult kõrvaldamist või tagasivõtmist kõrvaldamise eesmärgil.

Tolli riskiteabe vahetamiseks kasutatakse tolli riskijuhtimissüsteemi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 515/97²⁸ vahetab toll asjakohast teavet ka käesoleva määruse rikkumiste kohta ning taotleb vajaduse korral abi teistelt liikmesriikidelt ja komisjonilt.

Artikkel 29

Kontrollikohustus

1. Liikmesriikide pädevad asutused kontrollivad, kas ettevõtjad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi.
2. Kontrollimisel järgitakse riskipõhist käsitlust, mille puhul võetakse eelkõige arvesse kohustuste varasemat täitmist, konkreetse toote käesolevale määrusele mittevastavuse ohtu ning muud asjakohast teavet, mis on saadud komisjonilt, tollilt, turujärelevalveasutustelt, keskkonnaasutustelt ja muudelt kontrolliülesandeid täitvatelt liikmesriikide asutustelt või kolmandate riikide pädevatelt asutustelt.

Liikmesriikide pädevad asutused teevad kontrolle ka siis, kui neil on tõendeid või muud asjakohast teavet, sealhulgas kolmandate isikute või komisjoni esitatud põhjendatud kahtluste alusel, käesoleva määruse võimaliku rikkumise kohta.

²⁸ Nõukogu 13. märtsi 1997. aasta määrus (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusasutuste vastastikusest abist ning haldusasutuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks (EÜT L 82, 22.3.1997, lk 1).

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kontrollid hõlmavad

- a) asjakohase sagedusega kontrollkäike ettevõtete tegevuskohtadesse ning asjakohaste dokumentide ja seadmete kontrollimist ning
- b) digiplatvormide kontrolle vastavalt käesolevale lõikele.

Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2065²⁹ kohaldamist, kontrollivad liikmesriikide pädevad asutused juhul, kui kõnealuse määruse III peatüki 4. jao kohaldamisalasse kuuluv digiplatvorm võimaldab sõlmida kauglepinguid fluoritud kasvuhoonegaase või selliseid gaase sisaldavaid tooteid ja seadmeid pakkuvate ettevõtjatega, kas ettevõtja, pakutavad fluoritud kasvuhoonegaasid, tooted või seadmed vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele. Liikmesriikide pädevad asutused teavitavad komisjoni ja määruse (EL) 2022/2065 artiklis 49 osutatud asjaomaseid pädevaid asutusi ning teevad nendega koostööd, et tagada kõnealuse määruse järgimine.

Kontrolle tehakse ettevõtjat ette hoiatamata, välja arvatud juhul, kui eelnev teavitamine on tõhusa kontrollimise tagamiseks vajalik. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjad osutaksid pädevatele asutustele kogu vajalikku abi, et võimaldada kõnealustel asutustel teha käesolevas artiklis sätestatud kontrolle.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1).

4. Liikmesriikide pädevad asutused dokumenteerivad kontrollid ja märgivad dokumentidesse eelkõige kontrollide laadi ja tulemused ning mittevastavuse korral võetud meetmed. Kõikide kontrollide dokumente säilitatakse vähemalt viis aastat.
5. Teise liikmesriigi taotluse alusel võib liikmesriik ettevõtjaid kontrollida või algatada nende suhtes muu ametliku uurimise, kui neid kahtlustatakse käesoleva määrusega hõlmatud gaaside, toodete või seadmete ebaseaduslikus veos ja kes tegutsevad kõnealuse liikmesriigi territooriumil. Taotlevat liikmesriiki teavitatakse kontrolli või uurimise tulemusest.
6. Selleks et täita käesoleva määruse kohaseid ülesandeid, on komisjonil õigus taotleda kogu vajalikku teavet liikmesriikide pädevatelt asutustelt ja ettevõtjatelt. Ettevõtjalt teabe taotlemisel saadab komisjon ühtlasi taotluse koopia pädevale asutusele selles liikmesriigis, mille territooriumil on ettevõtja asukoht.
7. Komisjon võtab asjakohased meetmed küllaldase teabevahetuse ja koostöö soodustamiseks liikmesriikide pädevate asutuste vahel ning kõnealuste pädevate asutuste ja komisjoni vahel. Komisjon võtab asjakohased meetmed, et kaitsta käesoleva artikli kohaselt saadud teabe konfidentsiaalsust.

Artikkel 30

Rikkumisest teatamine ja rikkumisest teatajate kaitse

Käesoleva määruse rikkumisest teatamise ja sellistest rikkumistest teatajate kaitse suhtes kohaldatakse direktiivi (EL) 2019/1937.

VIII peatükk

**Karistused, nõuandefoorum, komiteemenetlus
ja delegeeritud volituste rakendamine**

Artikkel 31

Karistused

1. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2008/99/EÜ³⁰ tulenevaid liikmesriikide kohustusi, kehtestavad liikmesriigid käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende karistuste rakendamise tagamiseks. Liikmesriigid teavitavad komisjoni enne 1. jaanuari 2026 nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

2. Karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning nende määramisel võetakse nõuetekohaselt arvesse, kui see on kohaldatav, järgmist:
- a) rikkumise laad ja raskus;
 - b) rikkumisest mõjutatud elanikkond või keskkond, võttes arvesse vajadust tagada inimeste tervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse;
 - c) kas vastutaval ettevõtjal on käesoleva määruse varasemaid rikkumisi;
 - d) vastutava ettevõtja finantsseisund.
3. Karistused hõlmavad järgmist:
- a) haldustrahvid kooskõlas lõikega 4; liikmesriigid võivad teise võimalusena määrata ka kriminaalkaristusi, tingimusel, et need on sama mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kui haldustrahvid;
 - b) ebaseaduslikult saadud kauba konfiskeerimine või arestimine või turult kõrvaldamine või eemaldamine või oma valdusse võtmine liikmesriikide pädevate asutuste poolt;

c) fluoritud kasvuhoonegaaside või neid gaase sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete kasutamise, tootmise, impordi, ekspordi või turule laskmise ajutine keelamine raske rikkumise või korduvate rikkumiste korral.

4. Lõike 3 punktis a osutatud haldustrahvid on proportsionaalsed keskkonnakahjuga, kui see tekkinud, ja jäätavad vastutavad isikud mõjusalt ilma rikkumistest tulenevast majanduslikust kasust. Korduvate rikkumiste korral haldustrahvi määr järk-järgult suureneb.

Fluoritud kasvuhoonegaaside või neid gaase sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete ebaseadusliku tootmise, impordi, ekspordi, turule laskmise või kasutamise korral on haldustrahvi maksimumsumma vähemalt viis korda suurem kui asjaomaste gaaside või toodete ja seadmete turuväärtus. Kui rikkumine kordub viie aasta jooksul, on haldustrahvi maksimumsumma vähemalt kaheksa korda suurem kui asjaomaste gaaside või toodete ja seadmete turuväärtus.

5. Lisaks lõikes 1 osutatud karistustele võib ettevõtjatele, kes on ületanud oma fluorosüivesinike turule laskmise kvoodi, mis on neile eraldatud vastavalt artikli 17 lõikele 4 või neile üle kantud vastavalt artikli 21 lõikele 1, eraldada ületamise tuvastamisele järgneval jaotusperioodil üksnes vähendatud kvoodi.

Vähendamise koguse arvutamiseks võetakse 200 % kogusest, mille võrra kvooti ületati. Kui vähendamise kogus on suurem kui artikli 17 lõike 4 kohaselt ületamise tuvastamisele järgnevas jaotusperioodiks eraldatav kvoot, ei eraldata ettevõtjale asjaomaseks jaotusperioodiks kvooti ning järgmisteks jaotusperioodideks ette nähtud kvooti vähendatakse samamoodi, kuni vähendatav kogus on täies mahus maha arvatud. Vähendused registreeritakse F-gaaside portaalis.

Artikkel 32

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 8 lõikes 12, artikli 12 lõikes 18, artikli 16 lõikes 3, artikli 17 lõikes 6, artikli 24 lõikes 1, artikli 25 lõikes 2 ja artikli 35 lõigetes 1 ja 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 8 lõikes 12, artikli 12 lõikes 18, artikli 16 lõikes 3, artikli 17 lõikes 6, artikli 24 lõikes 1, artikli 25 lõikes 2 ning artikli 35 lõigetes 1 ja 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 8 lõike 12, artikli 12 lõike 18, artikli 16 lõike 3, artikli 17 lõike 6, artikli 24 lõike 1, artikli 25 lõike 2 ning artikli 35 lõigete 1 ja 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 33
Nõuandefoorum

Komisjon loob nõuandefoorumi, mis annab nõu ja oskusteavet seoses käesoleva määruse rakendamisega. Nõuandefoorumi töökorra määrab kindlaks komisjon ning see avaldatakse. Asjakohasel juhul kaasatakse nõuandefoorumi töösse Euroopa Raviamet.

Artikkel 34
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab fluoritud kasvuhoonegaaside komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

IX peatükk

Ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 35

Läbivaatamine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte I, II, III ja VI lisa muutmiseks seoses neis loetletud gaaside globaalse soojendamise potentsiaaliga, kui see on vajalik, pidades silmas IPCC vastu võetud uusi hindamisaruandeid või protokollide teadusliku hindamise komisjoni uusi aruandeid.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta I, II ja III lisa esitatud gaaside loetelusid, kui teadusliku hindamise komisjon või mõni muu samaväärne asutus on leidnud, et sellistel gaasidel on märkimisväärne mõju kliimale, ning kui selliseid gaase eksporditakse, imporditakse, toodetakse või lastakse turule märkimisväärses koguses.
3. Komisjon avaldab 1. juuliks 2027 aruande, milles hinnatakse, kas on olemas kulutõhusad, tehniliselt teostatavad, energiatõhusad ja töökindlad alternatiivid, mis võimaldaksid asendada fluoritud kasvuhoonegaasid liikuvates külmutus- ja kliimaseadmetes ning esitab asjakohasel juhul Euroopa Parlamendile ja nõukogule seadusandliku ettepaneku, et muuta IV lisa sätestatud loetelu.

4. Komisjon avaldab 1. juuliks 2028 aruande, milles hinnatakse käesoleva määruse mõju tervisesektorile, eelkõige ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite kättesaadavusele, ning mõju koos akudega kasutatavate jahutusseadmete turule.
5. Komisjon avaldab 1. jaanuariks 2030 aruande käesoleva määruse mõjude kohta.

Aruandes hinnatakse järgmist:

- a) kas on olemas kulutõhusad, tehniliselt teostatavad, energiatõhusad, piisavalt kättesaadavad ja töökindlad alternatiivid, mis võimaldaksid fluoritud kasvuhoonegaaside asendamist IV lisas loetletud toodetes ja seadmetes, mis on hõlmatud keeldudega, mida ei ole hindamise ajaks veel kohaldatud, eelkõige toodetes ja seadmetes, mille suhtes kohaldatakse fluoritud kasvuhoonegaaside täielikku keelustamist, sealhulgas mitmeosalised kliimaseadmed ja soojuspumbad;
- b) laevandussektori jaoks olulised rahvusvahelised arengusuunad ning laevade külmutus- ja kliimaseadmetes sisalduvate fluoritud kasvuhoonegaaside piiramisnõuete kohaldamisala võimalik laiendamine;

- c) artikli 22 lõikes 3 osutatud ekspordikeelu kohaldamisala võimalik laiendamine, võttes muu hulgas arvesse vähese globaalse soojendamise potentsiaaliga fluoritud kasvuhoonegaase või looduslikke alternatiive sisaldavate toodete ja seadmete üldise kättesaadavuse võimalikku suurenemist ning protokolliga kohaseid arengusuundi;
- d) fluorosüivesinike võimalik lisamine artikli 16 lõikes 1 sätestatud kvoodinõudesse artikli 16 lõikes 2 loetletud eesmärkidel, eelkõige selliste fluorosüivesinikute võimalik lisamine, mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjale, kes kasutab neid pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks pooljuhtide tööstuses;
- e) konkurentsi vähenemise risk turul, mis tuleneb artikli 13 lõike 9 kohastest keeldudest ja eranditest, eeskätt kõrgepingejaotlatele üle 145 kV või üle 50 kA lühisvooluga.

Asjakohasel juhul esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule seadusandliku ettepaneku, mis võib sisaldada IV lisa muudatusi.

6. Komisjon vaatab enne 1. jaanuarit 2040 läbi vajadused fluorosüsivesinike järele sektorites, kus neid veel kasutatakse, ning VII lisas sätestatud fluorosüsivesinike kvoodi järkjärgulise kaotamise 2050. aastaks, võttes eelkõige arvesse tehnoloogia arengut, fluorosüsivesinike alternatiivide kättesaadavust asjakohaste rakenduste jaoks ja liidu kliimaeesmärke. Kui see on asjakohane, lisatakse läbivaatamisele seadusandlik ettepanek Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 401/2009³¹ artikli 10a alusel loodud kliimamuutusi käsitlev Euroopa teadusnõukogu võib omal algatusel anda teaduslikke nõuandeid ja anda välja aruandeid käesoleva määruse kooskõla kohta määruse (EL) 2021/1119 eesmärkidega ja Pariisi kokkuleppes tulenevate liidu rahvusvaheliste kohustustega.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 401/2009 Euroopa Keskkonnaameti ja Euroopa keskkonnateabe- ja -vaatlusvõrgu kohta (ELT L 126, 21.5.2009, lk 13).

Artikkel 36

Direktiivi (EL) 2019/1937 muutmine

Direktiivi (EL) 2019/1937 lisa I osa E jao punkti 2 lisatakse järgmine alapunkt:

„vi) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../...⁺, milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../..., milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014 (ELT L, ..., ELI: ...).“

+ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 60/23 (2022/0099(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

Artikkel 37

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

1. Määrus (EL) nr 517/2014 tunnistatakse kehtetuks.
2. Määruse (EL) nr 517/2014 artiklit 12, nagu seda kohaldatakse ... [üks päev enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva], kohaldatakse jätkuvalt kuni 31. detsembrini 2024.
3. Määruse (EL) nr 517/2014 artikli 14 lõike 2 teist lõiku ja artiklit 19, nagu seda kohaldatakse ... [üks päev enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva], kohaldatakse jätkuvalt 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 kestva aruandeperioodi suhtes.
4. Määruse (EL) nr 517/2014 artikli 16 lõike 5 kohaselt eraldatud kvoot jääb käesoleva määruse täitmise eesmärgil kehtima. Määruse (EL) nr 517/2014 artikli 15 lõike 2 teise lõigu punktis f osutatud fluorosüsivesinike erand kehtib kuni 31. detsembrini 2024.
5. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt X lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 38
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 12 ja artikli 17 lõiget 5 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2025.

Artikli 20 lõikeid 2 ja 3 ning artikli 23 lõiget 5 kohaldatakse alates 3. märtsist 2025 määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 201 osutatud vabasse ringlusse lubamise suhtes ja kõigi muude impordiprotseduuride ja ekspordi suhtes.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

ILISA

Artikli 2 punktis a¹ osutatud fluoritud kasvuhoonegaasid – fluorosüsivesinikud, perfluorosüsivesinikud ja muud fluoritud ühendid

Aine			GWP ⁽²⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽³⁾ , üksnes teabe eesmärgil
Tööstuslik nimetus	Keemiline nimetus (tavanimetus)	Keemiline valem		
<i>1. jagu: fluorosüsivesinikud (HFCd)</i>				
HFC-23	Trifluormetaan (fluoroform)	CHF ₃	14 800	12 400
HFC-32	Difluormetaan	CH ₂ F ₂	675	2 690
HFC-41	Fluormetaan (metüülfluoriid)	CH ₃ F	92	485
HFC-125	Pentafluoroetaan	CHF ₂ CF ₃	3 500	6 740
HFC-134	1,1,2,2-tetrafluoroetaan	CHF ₂ CHF ₂	1 100	3 900
HFC-134a	1,1,1,2-tetrafluoroetaan	CH ₂ FCF ₃	1 430	4 140
HFC-143	1,1,2-trifluoroetaan	CH ₂ FCHF ₂	353	1 300
HFC-143a	1,1,1-trifluoroetaan	CH ₃ CF ₃	4 470	7 840
HFC-152	1,2-difluoroetaan	CH ₂ FCH ₂ F	53	77,6
HFC-152a	1,1-difluoroetaan	CH ₃ CHF ₂	124	591
HFC-161	Fluoroetaan (etüülfluoriid)	CH ₃ CH ₂ F	12	17,4
HFC-227ea	1,1,1,2,3,3,3-heptafluoropropaan	CF ₃ CHF ₂ CF ₃	3 220	5 850
HFC-236cb	1,1,1,2,2,3-heksafluoropropaan	CH ₂ FCF ₂ CF ₃	1 340	3 750
HFC-236ea	1,1,1,2,3,3-heksafluoropropaan	CHF ₂ CHF ₂ CF ₃	1 370	4 420
HFC-236fa	1,1,1,3,3,3-heksafluoropropaan	CF ₃ CH ₂ CF ₃	9 810	7 450
HFC-245ca	1,1,2,2,3-pentafluoropropaan	CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	693	2 680
HFC-245fa	1,1,1,3,3-pentafluoropropaan	CHF ₂ CH ₂ CF ₃	1 030	3 170
HFC-365mfc	1,1,1,3,3-pentafluorobutaan	CF ₃ CH ₂ CF ₂ CH ₃	794	2 920
HFC-43-10mee	1,1,1,2,2,3,4,5,5,5-dekafluoropentaan	CF ₃ CHFCH ₂ CF ₂ CF ₃	1 640	3 960

¹ Käesolevas lisas loetletud aineid sisaldavaid segusid käsitatakse käesoleva määrusega hõlmatud fluoritud kasvuhoonegaasidena vastavalt artikli 2 punktile a.

² Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli neljanda hindamisaruande alusel, kui ei ole märgitud teisiti.

³ Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kuuenda hindamisaruande alusel, kui ei ole märgitud teisiti.

Aine			GWP 100 aasta kohta ⁽³⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽³⁾
Tööstuslik nimetus	Keemiline nimetus (tavanimetus)	Keemiline valem		
<i>2. jagu: perfluorosüsinikud (PFCd)</i>				
PFC-14	Tetrafluorometaan (perfluorometaan, süsiniktetrafluoriid)	CF ₄	7 380	5 300
PFC-116	Heksafluoroetaan (perfluoroetaan)	C ₂ F ₆	12 400	8 940
PFC-218	Oktafluoropropaan (perfluoropropaan)	C ₃ F ₈	9 290	6 770
PFC-3-1-10 (R-31-10)	Dekafluorobutaan (perfluorobutaan)	C ₄ F ₁₀	10 000	7 300
PFC-4-1-12 (R-41-12)	Dodekafluoropentaan (perfluoropentaan)	C ₅ F ₁₂	9 220	6 680
PFC-5-1-14 (R-51-14)	Tetradekafluoroheksaan (perfluoroheksaan)	CF ₃ CF ₂ CF ₂ CF ₂ CF ₂ CF ₃	8 620	6 260
PFC-c-318	Oktafluorotsüklobutaan (perfluorotsüklobutaan)	C-C ₄ F ₈	10 200	7 400
PFC-9-1-18 (R-91-18)	Perfluorodekaliin	C ₁₀ F ₁₈	7 480	5 480
PFC-4-1-14 (R-41-14)	Perfluoro-2-metüülpentaan	CF ₃ CFCF ₃ CF ₂ CF ₂ CF ₃ (I-C ₆ F ₁₄)	7 370 ⁽⁴⁾	(*)
<i>3. jagu: muud perfluoritud ühendid</i>				
	Väävelheksafluoriid	SF ₆	24 300	18 200
	Heptafluoroisobutüülnitriil (2,3,3,3-tetrafluoro-2- (trifluorometüül)-propaannitriil)	Iso-C ₃ F ₇ CN	2 750	4 580

⁴ Droste et al. (2019). „Trends and Emissions of Six Perfluorocarbons in the Northern and Southern Hemisphere“, Atmospheric Chemistry and Physics, 2019.
<https://acp.copernicus.org/preprints/acp-2019-873/acp-2019-873.pdf>

* Andmed globaalse soojendamise potentsiaali kohta ei ole veel kättesaadavad.

II LISA

Artikli 2 punktis a¹ osutatud fluoritud kasvuhoonegaasid – küllastumata fluoro(kloro)süsivesinikud, inhalatsioonianesteetikumina kasutatavad fluoritud ained ja muud fluoritud ained

Aine		GWP ⁽²⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽²⁾ , üksnes teabe eesmärgil
Tavanimetus / tööstuslik nimetus	Keemiline valem		
<i>1. jagu: küllastumata fluoro(kloro)süsivesinikud</i>			
HCFC-1224yd	CF ₃ CF=CHCl	0,06 ⁽³⁾	(*)
Trans-1,2-difluoroetüleen (HFC-1132) ja selle isomeerid	CHF=CHF	>1	(*)
1,1-difluoroetüleen (HFC-1132a)	CH ₂ =CF ₂	0,052	0,189
1,1,1,2,3,4,5,5,5-(või 1,1,1,3,4,4,5,5,5-)nonafluoro-4(või 2)-(trifluorometüül)pent-2-een	CF ₃ CF=CFCFCF ₃ CF ₃ või CF ₃ CF ₃ C=CFCF ₂ CF ₃	1 ^{Fn (4)}	(*)
HFC-1234yf	CF ₃ CF = CH ₂	0,501	1,81
HFC-1234ze ja selle isomeerid	CHF = CHCF ₃	1,37	4,94
HFC-1336mzz(E)	(E)-CF ₃ CH = CHCF ₃	17,9	64,3
HFC-1336mzz(Z)	(Z)-CF ₃ CH = CHCF ₃	2,08	7,48
HFC-1233zd ja selle isomeerid	CF ₃ CH = CHCl	3,88	14
HFC-1233xf	CF ₃ CCl = CH ₂	1 ^{Fn (4)}	(*)

¹ Käesolevas lisis loetletud aineid sisaldavaid segusid käsitatakse käesoleva määrusega hõlmatud fluoritud kasvuhoonegaasidena vastavalt artikli 2 punktile a.

² Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kuuenda hindamisaruande alusel, kui ei ole märgitud teisiti.

³ Tokuhashi, K., Uchimaru, T., Takizawa, K. ja Kondo, S., „Rate Constants for the Reactions of OH Radical with the (E)/(Z) Isomers of CF₃CF=CHCl and CHF₂CF=CHCl“, The Journal of Physical Chemistry A, 2018, 122, lk 3120–3127.

* Andmed globaalse soojendamise potentsiaali kohta ei ole veel kättesaadavad.

⁴ Vaikeväärtus, andmed globaalse soojendamise potentsiaali kohta ei ole veel kättesaadavad.

Aine		GWP ⁽²⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽²⁾ , üksnes teabe eesmärgil
Tavanimetus / tööstuslik nimetus	Keemiline valem		
<i>2. jagu: inhalatsioonianestetikumina kasutatavad fluoritud ained</i>			
HFE-347mmz1 (sevofluraan) ja selle isomeerid	(CF ₃) ₂ CHOCH ₂ F	195	702
HCFE-235ca2 (enfluraan) ja selle isomeerid	CHF ₂ OCF ₂ CHFCI	654	2 320
HFE-235da2 (isofluraan) ja selle isomeerid	CHF ₂ OCHClCF ₃	539	1 930
HFE-236ea2 (desfluraan) ja selle isomeerid	CHF ₂ OCHF ₂ CF ₃	2 590	7 020
<i>3. jagu: muud fluoritud ained</i>			
Lämmastiktrifluoriid	NF ₃	17 400	13 400
Sulfurüülfluoriid	SO ₂ F ₂	4 630	7 510

III LISA

Artikli 2 punktis a¹ osutatud fluoritud kasvuhoonegaasid – fluoritud eetrid, ketoonid, alkoholid ja muud fluoritud ühendid

Aine		GWP ⁽²⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽²⁾ , üksnes teabe eesmärgil
Tavanimetus / tööstuslik nimetus	Keemiline valem		
<i>1. jagu: fluoritud eetrid, ketoonid ja alkoholid</i>			
HFE-125	CHF ₂ OCF ₃	14 300	13 500
HFE-134 (HG-00)	CHF ₂ OCHF ₂	6 630	12 700
HFE-143a	CH ₃ OCF ₃	616	2 170
HFE-245cb2	CH ₃ OCF ₂ CF ₃	747	2 630
HFE-245fa2	CHF ₂ OCH ₂ CF ₃	878	3 060
HFE-254cb2	CH ₃ OCF ₂ CHF ₂	328	1 180
HFE-347 mcc3 (HFE-7000)	CH ₃ OCF ₂ CF ₂ CF ₃	576	2 020
HFE-347pcf2	CHF ₂ CF ₂ OCH ₂ CF ₃	980	3 370
HFE-356pcc3	CH ₃ OCF ₂ CF ₂ CHF ₂	277	995
HFE-449s1 (HFE-7100)	C ₄ F ₉ OCH ₃	460	1 620
HFE-569sf2 (HFE-7200)	C ₄ F ₉ OC ₂ H ₅	60,7	219
HFE-7300	(CF ₃) ₂ CFCFOC ₂ H ₅ CF ₂ CF ₂ CF ₃	405	1 420
n-HFE-7100	CF ₃ CF ₂ CF ₂ CF ₂ OCH ₃	544	1 920
i-HFE-7100	(CF ₃) ₂ CFCF ₂ OCH ₃	437	1 540

¹ Käesolevas lisas loetletud aineid sisaldavaid segusid käsitatakse käesoleva määrusega hõlmatud fluoritud kasvuhoonegaasidena vastavalt artikli 2 punktile a.

² Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kuuenda hindamisaruande alusel, kui ei ole märgitud teisiti.

Aine		GWP ⁽²⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽²⁾ , üksnes teabe eesmärgil
Tavanimetus / tööstuslik nimetus	Keemiline valem		
i-HFE-7200	$(CF_3)_2CFCH_2OCH_2CH_3$	34,3	124
HFE-43-10pcccl24 (H-Galden 1040x) HG-11	$CHF_2OCF_2OC_2F_4OCHF_2$	3 220	8 720
HFE-236cal2 (HG-10)	$CHF_2OCF_2OCHF_2$	6 060	11 700
HFE-338pcccl3 (HG-01)	$CHF_2OCF_2CF_2OCHF_2$	3 320	9 180
HFE-347mmyl	$(CF_3)_2CFOCH_3$	392	1 400
2,2,3,3,3-pentafluoropropaan-1-ool	$CF_3CF_2CH_2OH$	34,3	123
1,1,1,3,3,3-heksafluoropropaan-2-ool	$(CF_3)_2CHOH$	206	742
HFE-227ea	$CF_3CHFOCF_3$	7 520	9 800
HFE-236fa	$CF_3CH_2OCF_3$	1 100	3 670
HFE-245fal	$CHF_2CH_2OCF_3$	934	3 170
HFE 263mf	$CF_3CH_2OCH_3$	2,06	7,43
HFE-329 mcc2	$CHF_2CF_2OCF_2CF_3$	3 770	7 550
HFE-338 mcf2	$CF_3CH_2OCF_2CF_3$	1 040	3 460
HFE-338mmzl	$(CF_3)_2CHOCHF_2$	3 040	6 500
HFE-347 mcf2	$CHF_2CH_2OCF_2CF_3$	963	3 270
HFE-356 mec3	$CH_3OCF_2CHFCF_3$	264	949
HFE-356mmz1	$(CF_3)_2CHOCH_3$	8,13	29,3
HFE-356pcf2	$CHF_2CH_2OCF_2CHF_2$	831	2 870
HFE-356pcf3	$CHF_2OCH_2CF_2CHF_2$	484	1 730

Aine		GWP ⁽²⁾	GWP 20 aasta kohta ⁽²⁾ , üksnes teabe eesmärgil
Tavanimetus / tööstuslik nimetus	Keemiline valem		
HFE 365 mcf3	CF ₃ CF ₂ CH ₂ OCH ₃	1,6	5,77
HFE-374pc2	CHF ₂ CF ₂ OCH ₂ CH ₃	12,5	45
2,2,3,3,4,4,5,5-oktafluorotsüklopentaan-1-ool	-(CF ₂) ₄ CH(OH)-	13,6	49,1
1,1,1,3,4,4,4-heptafluoro-3-(trifluorometüül)butaan-2-oon	CF ₃ C(O)CF(CF ₃) ₂	0,29 ⁽³⁾	(*)
Perfluoropolümetüülisopropüüleeter (PFPMIE)	CF ₃ OCF(CF ₃)CF ₂ OCF ₂ OCF ₃	10 300	7 750
Perfluoro(2-metüül-3-pentanoon) (1,1,1,2,2,4,5,5,5-nonafluoro-4-(trifluorometüül)pentaan-3-oon)	CF ₃ CF ₂ C(O)CF(CF ₃) ₂	0,114	0,441
<i>2. jagu: muud fluoritud ühendid</i>			
Trifluorometüülväävelpentafluoriid	SF ₅ CF ₃	18 500	13 900
Perfluorotsüklopropan	c-C ₃ F ₆	9 200 ⁽⁴⁾	6 850 ⁽⁴⁾
Perfluorotributüülamiin (PFTBA, FC43)	C ₁₂ F ₂₇ N	8 490	6 340
Perfluoro-N-metüülmorfoliin	C ₅ F ₁₁ NO	8 800 ⁽⁵⁾	(*)
Perfluorotripropüülamiin	C ₉ F ₂₁ N	9 030	6 750

³ Ren et al., „Atmospheric Fate and Impact of Perfluorinated Butanone and Pentanone“, Environ. Sci. Technol., 2019, 53, lk 8862–8871

* Ei ole veel kättesaadav.

⁴ Maailma Meteoroloogiaorganisatsioon et al., Scientific Assessment of Ozone Depletion, 2018.

⁵ REACHi kohane registreerimistoimik. <https://echa.europa.eu/registration-dossier/-/registered-dossier/10075/5/1>

IV LISA

Artikli 11 lõikes 1 osutatud turule laskmise keelud

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
1)	Tühjad, osaliselt või täielikult täidetud ühekordselt täidetavad mahutid I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside jaoks, mida kasutatakse külmutus- ja kliimaseadmete või soojuspumpade, tuletõrjesüsteemide või elektriyaotlate teenindusel, hooldusel või täitmisel või lahustitena.	4. juuli 2007
PAIKSED KÜLMUTUSSEADMED		
2)	a) mis sisaldavad fluorosüivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam;	1. jaanuar 2015
	b) mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohas ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2026
3)	a) mis sisaldavad fluorosüivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam;	1. jaanuar 2020
	b) mis sisaldavad fluorosüivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam;	1. jaanuar 2022
	c) mis sisaldavad muid fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam.	1. jaanuar 2025
4)	Kõik autonoomsed külmutusseadmed, välja arvatud jahutid, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaali on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohas ohutusnõuete järgimiseks.	1. jaanuar 2025

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
5) Külmutusseadmed, välja arvatud jahutid ning punktidega 4 ja 6 hõlmatud seadmed, mis sisaldavad järgmist või mis põhinevad järgmisel	a) fluorosüivesinikud, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam, välja arvatud seadmed, mille eesmärk on jahutada tooteid temperatuurini alla $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$;	1. jaanuar 2020
	b) fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam, välja arvatud seadmed, mille eesmärk on jahutada tooteid temperatuurini alla $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$;	1. jaanuar 2025
	c) fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohas ohutusnõuete järgimiseks.	1. jaanuar 2030
6) Ärilisel eesmärgil kasutamiseks ettenähtud kahe või enama kompressoriga külmutusagregaadid, mille nimivõimsus on 40 kW või enam ja mis sisaldavad selliseid I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, või põhinevad neil gaasidel, välja arvatud kaskaadsüsteemi primaarses külmasüsteemis, kus võib kasutada fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on alla 1 500.		1. jaanuar 2022

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
PAIKSED JAHUTID		
7) Jahutid, mis sisaldavad järgmist või mis põhinevad järgmisel	a) fluorosüsivesinikud jahutitele nimivõimsusega kuni 2 500 kW või enam, välja arvatud seadmete puhul, mille eesmärk on jahutada tooteid temperatuurini alla $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$;	1. jaanuar 2020
	b) fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam jahutitele nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohas ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2027
	c) fluoritud kasvuhoonegaasid jahutitele nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohas ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2032
	d) fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 750 üle 12 kW jahutitele, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohas ohutusnõuete järgimiseks.	1. jaanuar 2027

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
PAIKSED KLIIMASEADMED JA PAIKSED SOOJUSPUMBAD		
8) Autonoomsed kliimaseadmed ja soojuspumbad (välja arvatud jahutid), mis on	a) siseruumides kasutatavad pistikühendusega kliimaseadmed, mida lõppkasutaja saab ühest ruumist teise viia ja mis sisaldavad fluorosüsivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam;	1. jaanuar 2020
	b) siseruumides kasutatavad pistikühendusega kliimaseadmed, monoblokk-tüüpi kliimaseadmed ja muud autonoomsed kliimaseadmed ja autonoomsed soojuspumbad maksimaalse nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ohutusnõuete järgimiseks. Kui käitamiskoha ohutusnõuded ei võimalda kasutada fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on alla 150, on globaalse soojendamise potentsiaal 750;	1. jaanuar 2027
	c) siseruumides kasutatavad pistikühendusega kliimaseadmed, monoblokk-tüüpi kliimaseadmed ja muud autonoomsed kliimaseadmed ja autonoomsed soojuspumbad maksimaalse nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ohutusnõuete järgimiseks. Kui käitamiskoha ohutusnõuded ei võimalda kasutada fluoritud kasvuhoonegaase, on globaalse soojendamise potentsiaal 750;	1. jaanuar 2032

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
	d) monoblokk-tüüpi ja muud autonoomsed kliimaseadmed ja soojuspumbad maksimaalse nimivõimsusega üle 12 kW, kuid mitte üle 50 kW, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ohutusnõuete järgimiseks. Kui käitamiskoha ohutusnõuded ei võimalda kasutada fluoritud kasvuhoonegaas, mille globaalse soojendamise potentsiaal on alla 150, on globaalse soojendamise potentsiaal 750;	1. jaanuar 2027
	e) muud autonoomsed kliimaseadmed ja soojuspumbad, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ohutusnõuete järgimiseks. Kui käitamiskoha ohutusnõuded ei võimalda kasutada fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on alla 150, on globaalse soojendamise potentsiaal 750.	1. jaanuar 2030

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
9) Mitmeosalised kliimaseadmed ja soojuspumbad ¹ :	a) alla 3 kg I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad ühe siseosaga süsteemid (<i>single split systems</i>), mis sisaldavad selliseid I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 750 või enam, või põhinevad neil gaasidel;	1. jaanuar 2025
	b) mitmeosalised õhk-vesi-süsteemid nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), mis sisaldavad selliseid fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, või põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohal ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2027
	c) mitmeosalised õhk-õhk-süsteemid nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), mis sisaldavad selliseid fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, või põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohal ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2029
	d) mitmeosalised süsteemid nimivõimsusega kuni 12 kW (kaasa arvatud), mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohal ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2035

¹ Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse kahe fikseeritud siseosaga soojuspumpasid ja kliimaseadmeid mitmeosalistena (kategooria nr 9) ja nende suhtes kohaldatakse samu nõudeid.

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
	e) mitmeosalised süsteemid nimivõimsusega üle 12 kW, mis sisaldavad selliseid fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 750 või enam, või põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohal ohutusnõuete järgimiseks;	1. jaanuar 2029
	f) mitmeosalised süsteemid nimivõimsusega üle 12 kW, mis sisaldavad selliseid fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, või põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohal ohutusnõuete järgimiseks.	1. jaanuar 2033
MUUD TOOTED JA SEADMED		
10) Avatud otseaurustusseadmed, mis sisaldavad külmaainena fluorosüsivesinikke ja perfluorosüsiniikke.		4. juuli 2007
11) Tuletõrjeseadmed	a) mis sisaldavad perfluorosüsiniikke;	4. juuli 2007
	b) mis sisaldavad HFC-23;	1. jaanuar 2016
	c) mis sisaldavad muid I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või mis põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käitamiskohal ohutusnõuete järgimiseks.	1. jaanuar 2025
12) Kodus kasutamiseks ette nähtud aknad, mis sisaldavad I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.		4. juuli 2007
13) Muud aknad, mis sisaldavad I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.		4. juuli 2008

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
14)	I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad jalatsid.	4. juuli 2006
15)	I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad rehvid.	4. juuli 2007
16)	Ühekomponentsed vahud, mis sisaldavad I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik riigisiseste ohutusstandardite järgmiseks.	4. juuli 2008
17) Vahud	a) ekstrudeeritud polüstüreen (XPS), mis sisaldab fluorosüsivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see peab vastama riigisisestele ohutusstandarditele;	1. jaanuar 2020
	b) muud vahud, välja arvatud ekstrudeeritud polüstüreen (XPS), mis sisaldavad fluorosüsivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui need peavad vastama riigisisestele ohutusstandarditele;	1. jaanuar 2023
	c) vahud, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, välja arvatud juhul, kui see on vajalik riigisiseste ohutusnõuete järgmiseks.	1. jaanuar 2033
18)	Fluorosüsivesinikke globaalse soojendamise potentsiaaliga 150 või enam sisaldavad signaalpasunad ning aerosooligeneraatorid, mis on ette nähtud elanikkonnale meelelahutuslikuks või dekoratiivseks otstarbeks ja mida turustatakse sel eesmärgil ning mis on loetletud määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa punktis 40.	4. juuli 2009

Tooted ja seadmed		Keelustamise kuupäev
19) Tehnilised aerosoolid	a) mis sisaldavad fluorosüivesinikke, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, välja arvatud juhul, kui see on vajalik riigisiseste ohutusstandardite järgimiseks või neid kasutatakse meditsiinilistes rakendustes;	1. jaanuar 2018
	b) mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ohutusnõuete järgimiseks või neid kasutatakse meditsiinilistes rakendustes.	1. jaanuar 2030
20)	Hügieenitarbed (nt vahud, kreemid, vedelikud või pihustid), mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase.	1. jaanuar 2025
21)	Naha jahutamiseks kasutatavad seadmed, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 150 või enam, või mis põhinevad neil gaasidel, välja arvatud juhul, kui neid kasutatakse meditsiinilistes rakendustes.	1. jaanuar 2025

Punkti 1 kohaldatakse ühekordselt täidetavate mahutite suhtes, nimelt:

- a) mahutid, mida ei saa korduvtäita, ilma et neid oleks selleks otstarbeks kohandatud, ning
- b) mahutid, mida saab korduvtäita, kuid mis imporditakse või lastakse turule, ilma et oleks korraldatud nende tagastamist korduvtäitmiseks.

V LISA

Tootmisõigused fluorosüivesinike turule laskmiseks

Artikli 14 lõikes 3 osutatud fluorosüivesinike tootmisõigused, väljendatuna CO₂ ekvivalenttonnides, arvutatakse iga tootja kohta järgmiselt:

- a) 1. jaanuarist 2025 kuni 31. detsembrini 2028 – 60 % tema keskmisest aastatoodangust ajavahemikus 2011–2013;
- b) 1. jaanuarist 2029 kuni 31. detsembrini 2033 – 30 % tema keskmisest aastatoodangust ajavahemikus 2011–2013;
- c) 1. jaanuarist 2034 kuni 31. detsembrini 2035 – 20 % tema keskmisest aastatoodangust ajavahemikus 2011–2013;
- d) alates 1. jaanuarist 2036 – 15 % tema keskmisest aastatoodangust ajavahemikus 2011–2013.

VI LISA

Artikli 3 punktis 1 osutatud segu globaalse soojendamise potentsiaali arvutamise meetod

Segu globaalse soojendamise potentsiaal arvutatakse kaalutud keskmisena, mis – kui ei ole määratud teisiti – saadakse iga üksikaine massiosa ja tema globaalse soojendamise potentsiaali korrutiste liitmisel, hõlmates ka fluoritud kasvuhoonegaaside hulka mitte kuuluvad ained.

$\Sigma (\text{aine X \%} \times \text{GWP}) + (\text{aine Y \%} \times \text{GWP}) + \dots (\text{aine N \%} \times \text{GWP})$, kus % on massiosa, mille lubatud hälve on ± 1 %.

Näide: valemit kohaldatakse gaaside segu suhtes, mis koosneb järgmistest ainetest: 60 % dimetüületrit, 10 % HFC-152a ja 30 % isobutaani:

$$\Sigma (60 \% \times 1) + (10 \% \times 124) + (30 \% \times 0)$$

$$\text{GWP kokku} = 13,0$$

Segude globaalse soojendamise potentsiaali arvutamiseks kasutatakse järgmiste mittefluoritud ainete globaalse soojendamise potentsiaale. Muude käesolevas lisas mitteloetletud ainete kohta kohaldatakse vaikeväärtust 0. Globaalse soojendamise potentsiaali arvutamisel on asjakohased ainult eralduvad komponendid, mis täidavad üldjoontes sama funktsiooni.

Aine			GWP 100 aasta kohta ⁽¹⁾
Tavanimetus	Tööstuslik nimetus	Keemiline valem	
Metaan		CH ₄	27,9
Dilämmastikoksiid		N ₂ O	273
Dimetüüleeter		CH ₃ OCH ₃	1 ⁽²⁾
Metüleenkloriid		CH ₂ Cl ₂	11,2
Metüülkloriid		CH ₃ Cl	5,54
Kloroform		CHCl ₃	20,6
Etaan	R-170	CH ₃ CH ₃	0,437
Propaan	R-290	CH ₃ CH ₂ CH ₃	0,02
Butaan	R-600	CH ₃ CH ₂ CH ₂ CH ₃	0,006
Isobutaan	R-600a	CH(CH ₃) ₂ CH ₃	0 ⁽³⁾
Pentaan	R-601	CH ₃ CH ₂ CH ₂ CH ₂ CH ₃	0 ⁽³⁾
Isopentaan	R-601a	(CH ₃) ₂ CHCH ₂ CH ₃	0 ⁽³⁾
Etoksüetaan (dietüüleeter)	R-610	CH ₃ CH ₂ OCH ₂ CH ₃	4 ⁽²⁾
Metüülformiaat	R-611	HCOOCH 3 aasta kohta ()	11 ⁽⁴⁾
Vesinik	R-702	H ₂	6 ⁽²⁾
Ammoniaak	R-717	NH ₃	0
Etüleen	R-1150	C ₂ H ₄	4 ⁽²⁾
Propeen	R-1270	C ₃ H ₆	0 ⁽³⁾
Tsüklopentaan		C ₅ H ₁₀	0 ⁽³⁾

¹ Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kuuenda hindamisaruande alusel, kui ei ole märgitud teisiti.

² Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli neljanda hindamisaruande alusel.

³ Maailma Meteoroloogiaorganisatsioon et al., Scientific Assessment of Ozone Depletion, 2018, kus väärtus esitatakse kujul <<1

⁴ Maailma Meteoroloogiaorganisatsioon et al., Scientific Assessment of Ozone Depletion, 2018.

VII LISA

Maksimumkogused ning artiklis 17 osutatud kontrollväärtuste
ja kvootide arvutamine fluorosüivesinike turule laskmiseks

- 1) Konkreetset aastal liidu turule lasta lubatavate fluorosüivesinike maksimumkogus on järgmine:

Aastad	Maksimumkogus CO ₂ ekvivalenttonnides
2025–2026	42 874 410
2027–2029	21 665 691
2030–2032	9 132 097
2033–2035	8 445 713
2036–2038	6 782 265
2039–2041	6 136 732
2042–2044	5 491 199
2045–2047	4 845 666
2048–2049	4 200 133
alates 2050. aastast	0

- 2) Maksimumkoguse 2015. aasta baasväärtus on 176 700 479 CO₂ ekvivalenttonni.

- 3) Fluorosüivesinike turule laskmisega seotud kontrollväärtused ja kvoodid, millele on osutatud artiklites 16 ja 17, arvutatakse kõigi fluorosüivesinike üldkogusena, mis on väljendatud CO₂ ekvivalenttonnides ja ümardatud lähima tonnini.
- 4) Igale tootjale ja importijale määratakse artikli 17 lõikes 1 osutatud kontrollväärtused, mis arvutatakse järgmiselt:
- a) kättesaadavate andmete põhjal fluorosüivesinike turule laskmise kontrollväärtus, mis põhineb alates 1. jaanuarist 2015 seaduslikult turule lastud fluorosüivesinike aasta keskmistel kogustel, millest on teatatud määruse (EL) nr 517/2014 artikli 19 kohaselt ja käesoleva määruse artikli 26 kohaselt kõigi olemasolevate aastate kohta, ning võttes arvesse saadud ülekandeid, välja arvatud fluorosüivesinike kogused, mida on samas ajavahemikus kasutatud käesoleva määruse artikli 26 lõikes 5 osutatud viisil;
 - b) lisaks määratakse tootjatele ja importijatele, kes on teatanud fluorosüivesinike turule laskmisest käesoleva määruse artikli 26 lõike 5 teises lõigus osutatud kasutusotstarbeks, kättesaadavate andmete põhjal kontrollväärtus, mis põhineb alates 1. jaanuarist 2020 selleks otstarbeks seaduslikult turule lastud asjaomaste fluorosüivesinike aasta keskmistel kogustel, millest on teatatud määruse (EL) nr 517/2014 artikli 19 ja käesoleva määruse artikli 26 kohaselt.
-

VIII LISA

Artiklis 17 osutatud jaotusmehhanism

- 1) Ettevõtjatele, kellele on artikli 17 lõike 1 kohaselt ette nähtud kontrollväärtused, eraldatavate koguste kindlaksmääramine.

Iga ettevõtja, kelle jaoks on ette nähtud kontrollväärtused, saab kvoodi, mis arvutatakse järgmiselt:

- a) kvoot, mis vastab 89 %-le VII lisa punkti 4 alapunktis a osutatud kontrollväärtusest, korrutatuna selle aasta maksimumkogusega, milleks kvoot eraldatakse, ja jagatuna baasväärtusega 176 700 479 CO₂ ekvivalenttonni¹; ning
- b) asjakohasel juhul kvoot, mis vastab VII lisa punkti 4 alapunktis b osutatud kontrollväärtusele. Alates 2027. aastast saadakse selline kvoot, korrutades kontrollväärtuse koefitsiendiga 0,85. Alates 2030. aastast vastab selline kvoot kontrollväärtusele, korrutatuna selle aasta maksimumkogusega, milleks kvoot eraldatakse, ja jagatuna 2025. aasta maksimumkogusega.

Kui teises lõigus osutatud kvootide täismahu jaotamise järel on maksimumkogus ületatud, vähendatakse kõiki kvoote proportsionaalselt.

¹ See arv on 2015. aastaks kehtestatud maksimumkogus tootmise järkjärgulise vähendamise alguses, võttes arvesse Ühendkuningriigi liidust väljaastumist.

- 2) Artikli 17 lõike 3 kohaselt deklaratsiooni esitanud ettevõtjatele eraldatavate kvootide kindlaksmääramine.

Punkti 1 alusel eraldatud kvootide kogusumma lahutatakse VII lisas asjaomaseks aastaks kehtestatud maksimumkogusest, et teha kindlaks reservkogus, mis jaotatakse artikli 17 lõike 3 kohase deklaratsiooni esitanud ettevõtjate vahel.

Iga ettevõtja saab eraldise, mis vastab reservi proportsionaalsele osale.

Proportsionaalse osa arvutamiseks jagatakse 100 deklaratsiooni esitanud ettevõtjate arvuga.

- 3) Eespool osutatud arvutustes võetakse arvesse artikli 31 kohaselt kehtestatud karistusi.

IX LISA

Artikli 26 kohaselt esitatavad andmed

- 1) Artikli 26 lõike 1 esimeses lõigus osutatud tootja esitab järgmised andmed:
 - a) kõiigi I, II ja III lisa loetletud ainete üldkogus, mis ta liidus on tootnud, sealhulgas kõrvalsaadusena toodetud kogused, eristades seejuures kokkukogutud ja kogumata kogused ning täpsustades, millised tootmisel või tootmise kõrvalsaadusena saadud kogused, mida kokku ei kogutud, on hävitatud ning milline osa kokkukogutud kogustest on enne nende turule laskmist tootja käitises hävitatud või antud hävitamiseks üle teistele ettevõtjatele, ning milline ettevõtja hävitamise läbi viis;
 - b) aine peamised kasutuskategooriad;
 - c) kõiigi I, II ja III lisa loetletud ainete kogus, mille ta on liidus turule lasknud, täpsustades eraldi:
 - i) lähteainena kasutamiseks turule lastud kogused, sealhulgas üksnes HFC-23 puhul see, kas seda tehti pärast eelnevat kokkukogumist või ilma kokkukogumiseta;
 - ii) kogused otseekspordiks;

- iii) kogused ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks;
 - iv) kogused kaitseotstarbelises varustuses kasutamiseks;
 - v) kogused, mida kasutatakse pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks pooljuhtide tööstuses;
 - vi) selliste fluorosüsivesinike kogused, mis on toodetud liidus kasutamiseks otstarbel, mille suhtes kehtib protokollil alusel erand;
- d) kõik aruandlusperioodi alguses ja lõpus olemasolevad varud, täpsustades, kas need on turule lastud või mitte.
- 2) Artikli 26 lõike 1 esimeses lõigus osutatud importija esitab järgmised andmed:
- a) kõigi tema poolt liitu imporditud I, II ja III lisas loetletud ainete üldkogus, esitades aine peamised kasutuskategooriad ja täpsustades eraldi:
 - i) kogused, mis sisalduvad toodetes või seadmetes, mille andmeid esitav ettevõtja on importinud, mida ei ole vabasse ringlusse lubatud ja mis on reeksporditud;
 - ii) hävitamisele saadetud kogused ja neid hävitava ettevõtja andmed;

- iii) lähteainena kasutatavad kogused, täpsustades eraldi lähteainena kasutamiseks imporditud fluorosüsivesinike kogused ja lähteainet kasutava ettevõtja andmed;
- iv) otseeksportitud kogused ja eksportiva ettevõtja andmed;
- v) kogused ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks ja tootja andmed;
- vi) kogused kaitseotstarbelises varustuses kasutamiseks; selleks kasutusotstarbeks kogused saanud ettevõtja andmed;
- vii) kogused, mida kasutatakse pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks pooljuhtide tööstuses ja kogused saanud pooljuhtide tootja andmed;
- viii) eelsegatud polüoolides sisalduvate fluorosüsivesinike kogus;
- ix) kokkukogutud, ringlussevõetud või taasväärtustatud fluorosüsivesinike kogus;
- x) selliste fluorosüsivesinike kogus, mis on imporditud kasutamiseks otstarvetel, mille suhtes kehtib protokollil alusel erand;

fluorosüsivesinike kogused teatatakse eraldi iga päritoluriigi kohta;

- b) kõik aruandlusperioodi alguses ja lõpus olemasolevad varud, täpsustades, kas need on juba turule lastud või mitte.

- 3) Artikli 26 lõike 1 esimeses lõigus osutatud eksportija esitab andmed kõigi tema poolt liidust eksporditud I, II ja III lisas loetletud ainete koguste kohta, täpsustades, kas need on saadud omatoodangust või importides või ostetud muult liidust asuvalt ettevõtjalt, sealhulgas eelsegatud polüoolides sisalduvate fluorosüsivesinike koguste kohta.
- 4) Artikli 26 lõikes 2 osutatud ettevõtja esitab järgmised andmed:
- a) kõigi hävitatud I, II ja III lisas loetletud ainete kogused, sealhulgas eraldi nende ainete kogused toodetes või seadmetes;
 - b) kõigi I, II ja III lisas loetletud hävitamist ootavad ainete varud aruandeperioodi alguses ja lõpus, sealhulgas eraldi nende ainete kogused toodetes või seadmetes;
 - c) I, II ja III lisas loetletud ainete hävitamiseks kasutatav tehnoloogia.
- 5) Artikli 26 lõikes 3 osutatud ettevõtja esitab kõigi I lisas loetletud lähteainena kasutatud ainete kogused.
- 6) Artikli 26 lõikes 4 osutatud ettevõtja esitab järgmised andmed:
- a) I, II ja III lisas loetletud aineid sisaldavate toodete või seadmete kategooriad;

- b) ühikute arv toodete ja seadmete puhul või mass selliste toodete puhul, mida ei saa loendada, näiteks vahud;
 - c) kõigi toodetes või seadmetes sisalduvate I, II ja III lisas loetletud ainete kogused;
 - d) fluorosüsivesinike kogus imporditud ja vabasse ringlusse lubatud seadmetes, mis on täidetud liidust eelnevalt eksporditud fluorosüsivesinikega, mille suhtes on kohaldatud kvoodist tulenevaid liidu turule laskmise piiranguid. Sellisel juhul täpsustatakse aruandes ka eksportiva ettevõtja andmed ja ekspordiaasta ning ettevõtja, kes fluorosüsivesinikud esimest korda liidu turule laseb ning kõnealuse turule laskmise aasta.
- 7) Artikli 26 lõikes 5 osutatud ettevõtja teatab kõigi selliste ainete kogused, mis on tootjatelt ja importijatelt saadud hävitamiseks, lähteainena kasutamiseks, otseeksportiks, ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks, kaitseotstarbelises varustuses kasutamiseks ning pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks pooljuhtmaterjale tootvas sektoris.
- Ravimite toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootja teatab fluorosüsivesinike liigi ja kasutatud kogused.

- 8) Artikli 26 lõikes 6 osutatud ettevõtja esitab järgmised andmed:
- a) kõiigi I, II ja III lisas loetletud ainete kogused, mille ta on taasväärtustanud;
 - b) kõiigi I, II ja III lisas loetletud ainete varud aruandeperioodi alguses ja lõpus, mis ootavad taasväärtustamist.
-

X LISA

Vastavustabel

Määrus (EL) nr 517/2014	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 lõik 1	Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt 2	Artikli 3 punkt 4
Artikli 2 punktid 3 ja 4	–
Artikli 2 punkt 5	Artikli 3 punkt 2
Artikli 2 punkt 6	Artikli 3 punkt 1
Artikli 2 punkt 7	Artikli 3 punkt 3
Artikli 2 punkt 8	Artikli 3 punkt 5
Artikli 2 punkt 9	Artikli 3 punkt 36
Artikli 2 punkt 10	Artikli 3 punkt 6
Artikli 2 punkt 11	Artikli 3 punkt 9
Artikli 2 punkt 12	Artikli 3 punkt 10
Artikli 2 punkt 13	Artikli 11 lõike 3 teine lõik ja IV lisa punkt 1
Artikli 2 punkt 14	Artikli 3 punkt 11
Artikli 2 punkt 15	Artikli 3 punkt 12
Artikli 2 punkt 16	Artikli 3 punkt 13
Artikli 2 punkt 17	Artikli 3 punkt 14
Artikli 2 punkt 18	Artikli 3 punkt 15
Artikli 2 punkt 19	Artikli 3 punkt 16
Artikli 2 punkt 20	Artikli 3 punkt 17
Artikli 2 punkt 21	Artikli 3 punkt 18
Artikli 2 punkt 22	Artikli 3 punkt 19

Määrus (EL) nr 517/2014	Käesolev määrus
Artikli 2 punkt 23	Artikli 3 punkt 20
Artikli 2 punkt 24	Artikli 3 punkt 21
Artikli 2 punkt 25	Artikli 3 punkt 22
Artikli 2 punkt 26	Artikli 3 punkt 23
Artikli 2 punkt 27	Artikli 3 punkt 24
Artikli 2 punkt 28	–
Artikli 2 punkt 29	Artikli 3 punkt 26
Artikli 2 punkt 30	Artikli 3 punkt 27
Artikli 2 punkt 31	Artikli 3 punkt 28
Artikli 2 punkt 32	Artikli 3 punkt 29
Artikli 2 punkt 33	Artikli 3 punkt 30
Artikli 2 punkt 34	Artikli 3 punkt 31
Artikli 2 punkt 35	Artikli 3 punkt 32
Artikli 2 punkt 36	Artikli 3 punkt 33
Artikli 2 punkt 37	Artikli 3 punkt 34
Artikli 2 punkt 38	Artikli 3 punkt 35
Artikli 2 punkt 39	–
Artikli 3 lõige 1	Artikli 4 lõige 1
Artikli 3 lõige 2	Artikli 4 lõige 3
Artikli 3 lõige 3	Artikli 4 lõige 5
Artikli 3 lõige 4	Artikli 4 lõige 7
Artikkel 4	Artikkel 5
Artikkel 5	Artikkel 6
Artikkel 6	Artikkel 7
Artikli 7 lõige 1	Artikli 4 lõige 4
Artikli 7 lõige 2	Artikli 4 lõige 6

Määrus (EL) nr 517/2014	Käesolev määrus
Artikli 8 lõike 1 esimene lõik	Artikli 8 lõige 1
Artikli 8 lõike 1 teine lõik	Artikli 8 lõige 2
Artikli 8 lõige 2	Artikli 8 lõige 7
Artikli 8 lõige 3	Artikli 8 lõige 10
Artikkel 9	Artikkel 9
Artikli 10 lõike 1 esimene lõik	Artikli 10 lõike 1 esimene lõik ja artikli 10 lõige 3
Artikli 10 lõige 2	Artikli 10 lõike 1 esimese lõigu punkt a
Artikli 10 lõige 3	Artikli 10 lõige 5
Artikli 10 lõige 4	Artikli 10 lõige 7
Artikli 10 lõige 5	–
Artikli 10 lõige 6	Artikli 10 lõige 2 ja artikli 10 lõige 4
Artikli 10 lõige 7	Artikli 10 lõige 9
Artikli 10 lõige 8	–
Artikli 10 lõige 9	–
Artikli 10 lõige 10	Artikli 10 lõige 10
Artikli 10 lõige 11	Artikli 10 lõige 12
Artikli 10 lõige 12	Artikli 10 lõige 8
Artikli 10 lõige 13	Artikli 10 lõige 11
Artikli 10 lõige 14	Artikli 10 lõige 13
Artikli 10 lõige 15	Artikli 10 lõige 14
Artikli 11 lõige 1	Artikli 11 lõike 1 esimene lõik
Artikli 11 lõige 2	Artikli 11 lõige 2
Artikli 11 lõige 3	Artikli 11 lõige 5
Artikli 11 lõige 4	Artikli 11 lõige 6
Artikli 11 lõige 5	Artikli 11 lõige 7

Määrus (EL) nr 517/2014	Käesolev määrus
Artikli 11 lõige 6	–
Artikli 12 lõiked 1–12	Artikli 12 lõiked 1–13
Artikli 12 lõige 13	Artikli 12 lõige 16
Artikli 12 lõige 14	Artikli 12 lõige 17
Artikli 12 lõige 15	Artikli 12 lõige 18
Artikli 13 lõike 1 esimene lõik	Artikli 13 lõige 1
Artikli 13 lõike 1 teine lõik	–
Artikli 13 lõige 2	Artikli 13 lõige 2
Artikli 13 lõige 3	–
Artikli 14 lõige 1	Artikli 19 lõige 1
Artikli 14 lõike 2 esimene lõik	Artikli 19 lõike 2 esimene lõik
Artikli 14 lõike 2 teine lõik	Artikli 19 lõige 3
Artikli 14 lõike 2 kolmas lõik	Artikli 19 lõike 2 kolmas lõik
Artikli 14 lõige 3	Artikli 19 lõike 2 teine lõik
Artikli 14 lõige 4	Artikli 19 lõige 4
Artikli 15 lõike 1 esimene lõik	–
Artikli 15 lõike 1 teine lõik	Artikli 16 lõike 1 esimene lõik
Artikli 15 lõige 2	Artikli 16 lõige 2
Artikli 15 lõige 3	Artikli 16 lõige 6
Artikli 15 lõige 4	Artikli 16 lõige 4
Artikli 16 lõige 1	–
Artikli 16 lõige 2	Artikli 17 lõige 3
Artikli 16 lõige 3	Artikli 17 lõige 1
Artikli 16 lõige 4	Artikli 17 lõige 3
Artikli 16 lõige 5	Artikli 17 lõige 4
Artikli 17 lõike 1 esimene lõik	Artikli 20 lõige 1

Määrus (EL) nr 517/2014	Käesolev määrus
Artikli 17 lõike 1 teine lõik	Artikli 20 lõige 4
Artikli 17 lõike 1 kolmas lõik	–
Artikli 17 lõige 2	Artikli 20 lõige 6
Artikli 17 lõige 3	–
Artikli 17 lõige 4	Artikli 20 lõige 7
Artikli 18 lõige 1	Artikli 21 lõike 1 esimene lõik
Artikli 18 lõike 2 esimene lõik	Artikli 21 lõige 2
Artikli 18 lõike 2 teine lõik	–
Artikli 18 lõike 2 kolmas lõik	Artikli 21 lõige 3
Artikli 19 lõike 1 esimene lõik	Artikli 26 lõike 1 esimene lõik
Artikli 19 lõige 2	Artikli 26 lõige 2
Artikli 19 lõige 3	Artikli 26 lõige 3
Artikli 19 lõige 4	Artikli 26 lõige 4
Artikli 19 lõige 5	Artikli 26 lõige 7
Artikli 19 lõige 6	Artikli 26 lõige 8
Artikli 19 lõige 7	Artikli 26 lõike 9 teine lõik
Artikli 19 lõige 8	Artikli 20 lõike 7 teine lõik
Artikkel 20	Artikkel 27
Artikli 21 lõige 1	Artikli 35 lõige 1
Artikli 21 lõiked 2–6	–
Artikkel 22	Artikkel 32
Artikkel 23	Artikkel 33
Artikkel 24	Artikkel 34
Artikkel 25	Artikkel 31
Artikkel 26	Artikkel 37

Määrus (EL) nr 517/2014	Käesolev määrus
Artikkel 27	Artikkel 38
I lisa	I lisa
II lisa	III lisa
III lisa	IV lisa
IV lisa	VI lisa
V lisa	VII lisa
VI lisa	VIII lisa
VII lisa	IX lisa